816503

THE UNIVERSAL

ANGLO-PERSIAN GRAMMAR;

WITH

VOCABULARIES IN ENGLISH, PERSIAN, AND GUZERATI.

BY

SYED ABDUL LATIF,

SON-IN-LAW OF H. H. THE LATE NAWAB OF CAMBAY.

Bombay:

PRINTED AT THE

EDUCATION SOCIETY'S PRESS, BYCULLA.

1887.

Can [illegible] [illegible] Education Society's Press, Byculla.

PREFACE.

In giving this Book, which is a Grammar on quite a new system, to the students of the Persian and English languages, I beg to make a few remarks, in order to elucidate on what principles this novel Book has been written. It is divided into three parts: Part I. consists of a Vocabulary of the Grammatical Terms; the first column contains the number of such terms used in the body of the Book; the second column contains English Grammatical Terms, and opposite every such term its equivalents in Persian and Gujarati are given in the third and fourth columns, with references to the Sections in the Book where the word has been described and defined; and also two other Vocabularies are given whereby one can find a word from Persian or Gujarati into English, &c. The Second Part contains the English Grammar, and the third comprises the Persian Grammar.

It is evident that since Persian has been accepted as a second language in the Indian Universities, and is being taught as such in the various Institutions which send annually so many students up for the University Examinations, it is destined to play a great part in the future of this country, and I trust it will not be taken as a presumption on my part if I say that this work of mine, which kept me engaged in its compilation for close upon two years, will be found of some use to the students of the Persian language, and also to those who wish to compare the two languages, English and Persian.

This being my first attempt, I crave the forbearance of the critics, as I do not claim entire perfection in the compilation of this work; but should my labours be crowned with success, by meeting with the approval of those engaged in the study of Persian, I hope in my next edition to remedy any defects which may have crept in. In conclusion, I have only to express a hope that this Book may prove useful to the students.

SYED (or MIRZA) ABDUL-LATIF.

Cambay, April 1887

List of Abbreviations.

S. Sect.	stands	for	see section.
S. P.	,,	,,	see page.
S. No.	,,	,,	see number.
Nom.	,,	,,	nominative.
Obj.	,,	,,	objective.
Dat.	,,	,,	dative.
Poss.	,,	,,	possessive.
Voc.	,,	,,	vocative.
Masc.	,,	,,	masculine.
Fem.	,,	,,	feminine.
Neut.	,,	,,	neuter.

THE

ENGLISH VOCABULARY

OF

UNIVERSAL ANGLO-PERSIAN GRAMMAR.

No.	English.	Persian.	Gujrati.
	A		
1	Ablative Case, s. P. 37, Sec. ~~87~~ 37.	S. P. 76, Sec. 38. حالت مفعول معه	પાંચમી વિભક્તિ.
2	Accidence, s. P. 71, Sec. 335....	.... قوانين الصرف	વ્યાકરણનાં મૂળતત્વનું ગ્રન્થ.
3	Accidental	.... عارضي	અસ્વાભાવિક; અકલ્પિત.
4	Accusative Case, s.P. 37, Sec. 38.	S. P. 76, Sec. 39. حالت مفعول به	બીજી વિભક્તિ.
5	Acted, see No. 232	See No. 232. مفعول	કર્મ.
6	Active Voice, s. P. 42, Sec. 68...	S. P. 82, Sec. 81. معروف	મૂળ ભેદ; કર્તૃ વાક્ય.
7	Actor, see No. 62	See No. 62. فاعل	કર્તા.
8	Adjective, (when alone), s. P. 56, [Sec. 209...	S. P. 96, Sec. 182. اسم	નામ.
9	—— (with a Substantive), s. P. [37, Sec. 40.	S. P. 76, Sec. 41. صفت	વિશેષણ.
10	—— Cardinal Numeral, s. P. [37, Sec. 43.	S. P. 77, Sec. 44. اسم عدد	સંખ્યા વિશેષણ.
11	—— Distinguishing, s. P. 37, [Sec. 47.	S. P. 77, Sec. 48. اسم اشارة	દર્શક સર્વનામ.
12	—— Distributive Numeral, s. P. [37, Sec. 46.	S. P. 77, Sec. 47. اسم مشترک	સાધારણ સંખ્યા વિશેષણ.
13	—— Indefinite Numeral, s. P. [37, Sec. 45.	S.P. 77, Sec. 46. اسم عدد مبهم	સામાન્ય સંખ્યા વિશેષણ.
14	—— Ordinal Numeral, s. P. 37, [Sec. 44.	S. P. 77, Sec. 45. فاعل عددي	ક્રમસંખ્યાવાચક વિશેષણ.
15	—— of Quality, s. P. 37, Sec. 44.	S. P. 77, Sec. 42. اسم كيفيت	ગુણવાચક વિશેષણ.
16	—— of Quantity, s. P. 37, Sec. 42.	S. P. 77, Sec. 43. اسم مقدار	જથ્થાવાચક વિશેષણ.
17	—— of Similitude	.... اسم تشبيه	તુલનાવાચક વિશેષણ.

No.	English.	Persian.	Gujrati.
18	Adjective in the Comparative [Degree, s. P. 37, Sec. 49.	S. P. 77, Sec. 51. اسم تفضيل	અન્યસાપેક્ષ રૂપ.
19	—— in the Superlative Degree, [s. P. 38, Sec. 50.	S. P. 77, Sec. 52. اسم مبالغه	સર્વસાપેક્ષ રૂપ.
20	Adverb, s. P. 50, Sec. 138	S. P. 91, Sec. 136. اسم ظرف	ક્રિયાવિશેષણ અવ્યય.
21	—— Compound, s. P. 51, Sec. [149.	S. P. 91, Sec. 139. اسم ظرف مرکب	અવ્યયીભાવ સમાસ.
22	—— Interrogative, s. P. 51, Sec. [147.	S. P. 92, Sec. 144. اسم استفهام	પ્રશ્નાર્થક ક્રિયાવિશેષણ અવ્યય
23	—— Relative, s. P. 51, Sec. 148.	S. P. 92, Sec. 144. اسم موصول	સંબંધક ક્રિ૰ વિ૰ અવ્યય.
24	—— of Affirmation, s. P. 51, Sec. [144.	S. P. 92, Sec. 141. حرف اثبات یا ایجاب	નિશ્ચિતાર્થ ક્રિ૰ વિ૰ અવ્યય.
25	—— of Cause, s. P. 51, Sec. 146.	S. P. 92, Sec. 143. حرف تعليل	કારણવાચક ક્રિ૰ વિ૰ અવ્યય.
26	—— of Condition, s. No. 88 ...	S. P. 93, Sec. 154. حرف شرط	સંકેતાર્થ ક્રિ ૰ વિ૰ અવ્યય.
27	—— of Degree, s. P. 51, Sec. [142.	.... حرف كيفيت	ગુણદર્શક ક્રિ૰ વિ૰ અવ્યય.
28	—— of Exception, s. No. 87 ...	S. No. 87. حرف استثنا	વર્જનવાચક ક્રિ૰ વિ૰ અવ્યય
29	—— of Extremity	.... حرف غايت	અંત્યવાચક ક્રિ૰ વિ૰ અવ્યય
30	—— of Injunction	.... حرف تاكيد	તાકીદવાચક ક્રિ૰ વિ૰ અવ્યય
31	—— of Manner, s. P. 50, Sec. [141.	S. P. 92, Sec. 140. حرف طرح	રીતવાચક ક્રિ૰ વિ૰ અવ્યય.
32	—— of Negation, s. P. 51, [Sec. 145.	S. P. 92, Sec. 142. حرف نفي	નકારવાચક ક્રિ૰ વિ૰ અવ્યય
33	—— of Number, s. P. 51, [Sec. 143.	S. P. 77, Sec. 43. حرف مقدار	સંખ્યાવાચક ક્રિ. વિ. અવ્યય
34	—— of Place, s. P. 50, Sec. 140.	S. P. 91, Sec. 138. ظرف مكان	ઠેકાણુંવાચક ક્રિ૰ વિ૰ અવ્યય.
35	—— of Similitude	S. P. 99, Sec. 219. حرف تشبيه	તુલ્યવાચક ક્રિ૰ વિ૰ અવ્યય.
36	—— of Time, s. P. 50, Sec. 139.	S. P. 91, Sec. 137. ظرف زمان	કાળવાચક ક્રિ૰ વિ૰ અવ્યય.
37	Adverbial Phrase, s. P. 51, Sec. [149.	S. P. 91, Sec. 139. اسم ظرف مرکب	અવ્યયીભાવ સમાસ.
38	Affirmation	.... اثبات	નિશ્ચિત.
39	Affirmative	S. P. 85, Sec. 111. مثبت	નિશ્ચિતાર્થ.
40	Agent, see No. 62	S. No. 62. فاعل	કર્તા.
41	Agree.............................	.... موافقت کردن	મળતું આવવું.
42	Alphabet, s. P. 35, Sec. 3	S. P. 73, Sec. 3. حروف تهجي	મૂળાક્ષર.

No.	English.	Persian.	Gujrati.
43	Analysis, s. P. 66, Sec. 286......	S. P. 100, Sec. 223. تفصيل ; تقسيم كلام	પદભંજન ; મુળતત્વવિવેચન.
44	Antecedent, s. P. 40, Sec. 60 ...	S. P. 80, Sec. 66. ما قبل ; صله	સંબંધ ધરાવતો આગલ ગયલો શબ્દ ; આગલું.
45	Aorist, s. No. 182	S. No. 182. مضارع	અનિયમિત્ વર્તમાનકાળ.
46	Apocope, s. P. 71, Sec. 332 ...	S. P. 104, Sec. 257. حذف ; ترخيم	અંત્યાક્ષરલોપ.
47	Appellative Noun, s. P. 35, Sec. [17.	S. P. 74, Sec. 17. اسم جنس	વર્ગબોધકનામ; જાતિવાચક નામ.
48	Apposition, s. P. 55, Sec. 204...	S. P. 95, Sec. 179. بدل	જે બે નામોમાહેલું બીજું પેહેલાને વર્ણવેછે તે બે નામોની વચ્ચે કોઈ સંયોજક શબ્દ આવ્યાવગર એકજ વિભક્તિમાં ગણાય તે.
49	Arbitrary Noun	.... اسم سماعي	અનિયમિત નામ.
50	Article, s. P. 38, Sec. 51	S. P. 77, Sec. 53. حرف تنكير و تعريف	હદદર્શક વિશેષણ.
51	—— Definite s. P. 38, Sec. 52...	S. P. 78, Sec. 54. حرف معرفه	નિશ્ચિત હદદર્શક વિશેષણ.
52	—— Indefinite, s. P. 38, Sec. 53.	S. P. 78, Sec. 55. حرف نكره	સામાન્ય હદદર્શક વિશેષણ.
53	Attribution, s. P. 56, Sec. 206..	S. P. 96, Sec. 180. اضافت موصوفي	ગુણદર્શક સંબંધ.
	B		
54	Bard	.... شاعر	કવિ.
55	Beginning	.... ابتدا ; ديباچه	આરંભ.
56	Blank Verse, s. P. 70, Sec. 319.	S. P. 103, Sec. 248. بحر طويل	અનુપ્રાસ વગરની કવિતા.
	C		
57	Case, s. P. 36, Sec. 31	S. P. 75, Sec. 32. حالت	વિભક્તિ.
58	—— Ablative, s. P. 37, Sec. 37.	S. P. 76, Sec. 38. حالت مفعول معه	પાંચમી વિભક્તિ.
59	—— Accusative, s. P. 37, Sec. [38.	S. P. 76, Sec. 39. حالت مفعول به	બીજી વિભક્તિ કર્મ.
60	—— Dative, s. P. 36, Sec. 34 ...	S. P. 76, Sec. 35. حالت مفعول له	ચોથી વિભક્તિ ; સંપ્રદાન.
61	—— Locative, s. P. 37, Sec. 39.	S. P. 76, Sec. 40. حالت مفعول فيه	સાતમી વિભક્તિ ; અધિકરણ
62	—— Nominative, s. P. 36, Sec. [32.	S. P. 76, Sec. 33. حالت فاعلي	પેહેલી વિભક્તિ કર્તા.

No.	English.	Persian.	Gujrati.
63	Case, Objective, s.P. 36, Sec. 33.	S. P. 76, Sec. [39 and 31. حالت مفعول بہ یاجری	બીજી વિભક્તિ કર્મ; પેહેલી કર્મ.
64	—— Possessive, or Genitive, [s. P. 37, Sec. 35.	S. P. 76, Sec. 36. حالت اضافت	છઠ્ઠી વિભક્તિ.
65	—— Vocative, s. P. 37, Sec. 36,	S. P. 76, Sec. 37. حالت ندا	પેહેલી વિભક્તિ સંબોધન.
66	Causal Verb, s. P. 42, Sec. 64. [Obs. 1.	S. P. 81, Sec. 78. متعدي المتعدي یاتعدیہ	પ્રેરક ભેદ.
67	Cognate Object, s. P. 55, Sec. [195.	S. P. 95, Sec. 176. مفعول مطلق	ક્રિયાપદ સહજાતકર્મ.
68	Commencement	.... ابتدا	આરંભ.
69	Common (Gender), s. P. 36, Sec. [24.	S. P. 75, Sec. 24. جنس مشترک	સાધારણ જાતિ.
70	—— Noun, s. P. 35, Sec. 12 ...	S. P. 74, Sec. 12. اسم عام	સામાન્યનામ.
71	Complementary (Nominative), [s. P. 54, Sec. 188.	S. P. 94, Sec. 164. عطف بیان	વર્ણવાચક કર્તા.
72	—— Object s. P. 54, Sec. 192..	S. P. 95, Sec. 175. مقولہ	પૂર્વક કર્મ.
73	Complete, Future Tense, s. P. [44 Sec. 97.	S. P. 84, Sec. 105. ماضي متشکي	સંશય ભૂતકાળ.
74	—— Past Tense, s. P. 44, Sec. [92.	S. P. 84, Sec. 104. ماضي بعيد	દ્વિત્વભૂતકાળ; પૂર્વભૂતકાળ.
75	—— Present Tense, s. P. 44, [Sec. 87.	S. P. 84, Sec. 103 ماضی قریب	પૂર્ણ વર્ત્તમાનકાળ.
76	Compound, s. P. 53, Sec. 175 ...	S. P. 94, Sec. 159. مرکب	સમાસ.
77	Concrete Noun, s. No. 218	S. P. 74, Sec. 13. اسم صفت	ભાવવાચક નામ.
78	Condition	.... شرط	સંકેત.
79	Conditional	.... شرطي	સંકેતાર્થ.
80	—— Past Tense, s. No. 338 ...	S. P. 86, Sec. 122. ماضی شرطي	સંકેત ભૂતકાળ.
81	—— Sentence, s. P. 71, Sec. [337.	S. P. 102, Sec. 233. جملۂ شرطیہ	સંકેતાર્થ વાક્ય.
82	Conjugation, s. P. 45, Sec. 110.	S. P. 85, Sec. 109. تصریف	રૂપાખ્યાન.
83	Conjugate	.... تصریف کردن	રૂપાખ્યાન કરવું.
84	Conjunction, s. P. 52, Sec. 159.	S. P. 92, Sec. 150. عطف	અવ્યય.
85	—— Copulative, s. P. 52, Sec. [160.	S. P. 92, Sec. [151. حرف عطف ; حرف جملہ	વાક્યયોગી અવ્યય.
86	—— Correlative, s. P. 52, Sec. [164.	S. P. 93, Sec. 153. لازم وملزوم	પરસ્પર સંબંધી અવ્યય.
87	—— Disjunctive, s. P. 52, Sec. [162.	S. P. 92, Sec. 152. حرف تردید واستثنا	વર્જનવાચક અવ્યય.

No.	English.	Persian.		Gujrati.
88	Conjunction, Hypothetical, or Conditional, s. p. 52, Sec. 165.	S. P. 93, Sec. 154.	حرف شرط	સંકેતાર્થ અવ્યય.
89	Consonant, s. p. 35, Sec. 5	S. P. 73, Sec. 5.	حرف صحیح	વ્યંજન.
90	Construction	....	ربط	રચના.
91	Construe	....	ربط دادن	રચવું.
92	Context	....	مضمون	વાક્યાર્થ.
93	Continuous, (Form) see No. 146.	S. No. 146.	صیغهٔ استمراري	ચાલુ રૂપ; અપૂર્ણ રૂપ.
94	—— Future, see No. 174	S. P. 84, Sec. 100.	حال متشکي	સંશયાર્થ વર્તમાનકાળ.
95	—— Past, see No. 175	S. P. 84, Sec. 106.	ماضي استمراري	અનિયમિત ભૂતકાળ; અપૂર્ણ ભૂત.
96	Continuous Present, see No. 176.	S. P. 84, Sec. 99.	حال	વર્તમાનકાળ.
97	Copulative Conjunction, s. p. 52, [Sec. 160.	S. P. 92, Sec. [151.	حرف عطف ; حرف جمله	વાક્યયોગી અવ્યય.
98	Correlative, (Conjunction) s. p. 52, [Sec. 164.	S. P. 93, Sec. 153.	لازم و ملزوم	પરસ્પર સંબંધી અવ્યય.
99	—— Pronoun	....	جواب موصول	પરસ્પર સંબંધી સર્વનામ.
100	Couplet, s. p. 70, Sec. 325	S. P. 103, Sec. 252.	بیت	દોહેરો.
	D.			
101	Dative Case, s. p. 36, Sec. 34 ...	S. P. 76, Sec. 35.	حالت مفعول له	ચોથી વિભક્તિ.
102	Declension	....	صرف ; گردان	રૂપાખ્યાન.
103	Declined	....	منصرف	વિકારી
104	Defective Verb, s. p. 50, Sec. 136.	S. P. 91, Sec. 134.	فعل ناقص	અપૂર્ણ ક્રિયાપદ.
105	Definition	....	تعریف	નિર્વચન.
106	Definite.	....	محدود	ચોકસ; નક્કી.
107	—— Articles. s. p. 38, Sec. 52.	S. P. 78, Sec. 54.	حرف معرفه	નિશ્ચિત હદદર્શક વિશેષણ.
108	—— Noun. s. No. 224	S. No. 224.	اسم معرفه	નિશ્ચિત નામ.
109	Degree, Comparative, s. p. 37, Sec. 49.	S. P. 77, Sec. 51.	صیغهٔ تفضیل	અન્યસાપેક્ષ રૂપ.
110	—— Positive. s. p. 37, Sec. 48.	S. P. 77, Sec. 50.	صیغهٔ صفت	અતુલનાના રૂપ.
111	—— Superlative. s. p. 38, Sec. [50.	S. P. 77, Sec. 52.	صیغهٔ مبالغه	સર્વસાપેક્ષ રૂપ.

No.	English.	Persian.		Gujrati.
112	Demonstrative Pronoun. s. P. 39, Sec. 57.	S. P. 79, Sec. 59.	اسم اشاره	દર્શક સર્વનામ.
113	Derivation. s. P. 53, Sec. 172 ...	S. P. 93, Sec. 156.	اشتقاق	શબ્દોત્પત્તિ; મૂળવ્યુત્પત્તિ.
114	Derivative Noun.	....	اسم مشتق	ધાતુસાધિત નામ.
115	Diminutive Noun. s. P. 35, Sec. 15.	S. P. 74, Sec. 15.	اسم تصغیر	લઘુવાચક નામ.
116	Diphthong. s. P. 35, Sec. 6.......	S. P. 73, Sec. 6.	لفیف مقرون	સંધિ સ્વર; દ્વિ સ્વર.
117	Direct Object. s. P. 54, Sec. 191.	S. P. 95, Sec. 173.	مفعول به	ઉપરથ કર્મ.
118	Distich. s. No. 100	S. P. 103, Sec. 252.	بیت	દોહેરો.
119	Doubling (of a letter)	....	ادغام ; تشدید	સંધિ.
120	Dual.	....	تثنیه	દ્વિવચન.
	E			
121	Effect	....	نتیجه	પરિણામ; કાર્ય.
122	Elegiac Stanza, s. P. 70, Sec. 321.	....	مرثیه	વિલાપ શ્લોક.
123	Elision, s. P. 71, Sec. 330	S. P. 104, Sec. 257.	حذف ; ترخیم	અંત્યાક્ષર લોપ.
124	Ellipsis, s. P. 63, Sec. 279	S. P. 99, Sec. 216.	حذف	લોપ; પદન્યૂનતા.
125	Eminence	....	منزلت ; بزرگي ; رفعت	પ્રતિષ્ઠા: ઊંચાણ.
126	Emphasis	....	تاکید	અસર કરવા સારૂ શબ્દો અથવા વાક્યોપર મેલાતો ભાર.
127	Emphatic Form, s. P. 46, Sec. 123.	S. P. 86, Sec. 128.	صیغهٔ تاکیدي	ભાર રૂપ.
128	Enigma	....	معما	કહોયડો; ઉખાણું.
129	Enlarged Subject, s. P. 67, Sec. 296.	S. P. 101, Sec. 228.	مبتداي مرکب	સમાસિક કર્તા.
130	Epic	....	مثنوي	વીરરસકાવ્ય; પવાડો.
131	Etymology, s. P. 35, Sec. 8......	S. P. 74, Sec. 9.	علم صرف ; اشتقاق ; وجه تسمیه	શબ્દવિચાર.
132	Euphony	....	تحسین تلفظ	સુસ્વરોચ્ચાર.
133	Example	....	مثال	ઉદાહરણ.
134	Exception	....	استثنا	વર્જન; અપવાદ.
135	Explanatory	....	بیانیه	વિવરણ રૂપ.

No.	English.	Persian.		Gujrati.
136	Expletive	....	تکثیر کلام	વાક્યલંકાર ; પાદપૂરક શબ્દ.
137	Explication	....	شرح ; تفسیر	ટીકા ; સ્પષ્ટીકરણ.
138	Expressed	....	ملفوظ ; مذکور	મજકૂર ; ઠરાવેલું
	F.			
139	Female	....	مادہ ; اناث	માદા ; સ્ત્રી.
140	Feminine Gender, s. p. 36, Sec. [22.	S. P. 75, Sec. 23.	مؤنث	નારીજાતિ ; સ્ત્રીલિંગ.
141	Following	....	ما بعد	આવતું ; પાછલું.
142	Foot, (in Verse) s. p. 70, Sec. [317.	S. P. 103, Sec. 246.	رکن ; جز	ચરણ ; પાદ.
143	Form, (of a Word)	....	صیغهٔ ; وزن ; تصریف	રૂપ ; વચન ; ગરદાન.
144	—— Complete or Perfect	S. P. 84, Sec. 101.	صیغهٔ ماضي	પૂર્ણરૂપ.
145	—— Emphatic, s. p. 46, Sec. [123.	S. P. 86, Sec. 128.	صیغهٔ تاکیدی	ભારરૂપ.
146	—— Incomplete or Imperfect, [s. p. 46, Sec. 122.	S. P. 86, Sec. 127.	صیغهٔ استمراري	ચાલુરૂપ ; અપૂર્ણરૂપ.
147	—— Indefinite	....	صیغهٔ مطلق	સામાન્યરૂપ.
148	Future, (Complete), s. p. 44, Sec. [97.	S. P. 84, Sec. 105.	ماضي مشکي	સંશય ભૂતકાળ.
149	—— Incomplete, s. p. 44, Sec. [96.	S. P. 84, Sec. 100.	حال مشکی	સંશયાર્થ વર્તમાનકાળ.
150	—— Indefinite, s. p. 44, Sec. [95.	S. P. 84, Sec. 107.	مستقبل	ભવિષ્યકાળ.
151	—— Perfect Incomplete, s. p. [44, Sec. 107.	S. P. 86 [Sec. 127	ماضي مشکي بالاستمرار	અપૂર્ણ સંશયભૂતકાળ.
	G.			
152	Gender, s. p. 36, Sec. 20	S. P. 75, Sec. 21.	جنس	જાતિ.
153	—— Common, s. p. 36, Sec. [24.	S. P. 75, Sec. 24.	جنس مشترک	સાધારણ જાતિ; સામાન્યજાતિ.
154	—— Feminine, s. p. 36, Sec. [22.	S. P. 75, Sec. 23.	مؤنث	નારીજાતિ ; સ્ત્રીલિંગ.
155	—— Masculine, s. p. 36, Sec. [21.	S. P. 75, Sec. 22.	مذکر	નરજાતિ ; પુલ્લિંગ.
156	—— Neuter, s. p. 36, Sec. 23.	S. P. 75, Sec. 25.	غیر ذیروح	નાન્યતર જાતિ.
157	General	....	اکثریہ	સાધારણ ; સામાન્ય.

No.	English.	Persian.		Gujrati.
158	Genitive Case, s. No. 64.........	S. P. 76, Sec. 36.	حالت اضافت	છઠ્ઠી વિભક્તિ.
159	—— (as the governed of two nouns.)	S. P. 76, Sec. 36.	مضاف اليه	છઠ્ઠીમાં સંબંધ થયેલું નામ.
160	Gerund, s. P. 43, Sec. 82.........	S. P. 83, Sec. 95.	صفت مشبه	ધાતુનામ ; કૃદંતનામ.
161	Governed	....	معمول	સંબંધ ધરાવેલું.
162	Governing	....	عامل	સંબંધ રાખનાર.
163	—— (of two nouns in consort).	S. P. 76, Sec. 36.	مضاف	છઠ્ઠીમાં સંબંધ રાખનાર નામ.
164	Grammar, s. P. 35, Sec. 1	S. P. 73, Sec. 1.	صرف ونحو	વ્યાકરણ.
	H.			
165	Hemistich, s. P. 70, Sec. 324. ...	S. P. 103, Sec. 251.	مصراع	અર્ધશ્લોક.
166	Hyperbole (in Verses) s. P. 63, [Sec. 280.	S. P. 99, Sec. 217.	مبالغه ; اغراق	અતિશયોક્તિ,
167	Hypothetical Conjunction, s. P. [52, Sec. 165.	S. P. 93, Sec. 154.	حرف شرط	સંકેતાર્થ અવ્યય.
	I.			
168	Idiom	....	اصطلاح ; محاوره	રૂઢી ; ઢબ.
169	Idyllium s. P. 70, Sec. 327	S. P. 104, Sec. 253.	قصيده	ટુંકી કવિતા.
170	Immovable (a consonant without a vowel.)	....	غير متحرك	અસ્વરી શબ્દ.
171	Imperative Mood. s. P. 43, Sec. [74.	S. P. 83, Sec. 87.	صيغهٔ امر	આજ્ઞાર્થ રૂપ.
172	Imperfect (Tense). s. No. 146...	S. P. 86, Sec. 127.	زمان استمراري	અપૂર્ણરૂપ; ચાલુરૂપ.
173	—— (Verb) s. No. 361.	S. P. 91, Sec. 134.	فعل ناقص	અપૂર્ણ ક્રિયાપદ.
174	Incomplete, Future, s. P. 43, [Sec. 96.	S. P. 84, Sec. 100.	حال متشكي	સંશયાર્થ વર્ત્તમાનકાળ.
175	—— Past Tense. s. P. 43, Sec. [91.	S. P. 84, Sec. 106.	ماضي استمراري	અનિયમિત ભૂતકાળ ; ચાલુ ભૂતકાળ.
176	—— Present Tense, s. P. 43, Sec. [86.	S. P. 84, Sec. 99.	حال	વર્ત્તમાનકાળ.
177	Indeclinable	....	غير منصرف	અવિકારી.
178	Indefinite Article, s. P. 38, Sec. [53.	S. P. 78, Sec. 55.	حرف نكره	સામાન્ય હદ દર્શક વિશેષણ.
179	—— Future Tense. s. P. 44, Sec. [95.	S. P. 84, Sec. 107.	مستقبل	ભવિષ્યકાળ.

No.	English.	Persian.		Gujrati.
180	Indefinite, Noun, s. No. 220 ...	S. No. 220.	اسم نکره	સામાન્યનામ.
181	—— Past Tense, s. p. 43, Sec. [90.	S. P. 84, Sec. 102.	ماضی مطلق	ભૂતકાળ.
182	—— Present Tense, s. p. 43, [Sec. 85.	S. P. 83, Sec. 98.	مضارع	અનિયમિત વર્તમાનકાળ.
183	—— Pronoun, s. p. 41, Sec. 61.	S. P. 81, Sec. 68.	اسم مبهم	સામાન્યસર્વનામ; અનિશ્ચિત સર્વનામ.
184	Indicative Mood, s. p. 42, Sec. [71.	S. P. 82, Sec. 84.	صیغهٔ بیانیه	નિશ્ચયાર્થરૂપ.
185	Indirect Object, s. p. 55, Sec. [198.	S. P. 94, Sec. [167.	مفعول له ; مفعول ثانی	અનુપસ્થ કર્મ.
186	Inference.	....	حاصل ; نتیجه	અનુમાન; તર્ક.
187	Infinitive Mood, s. p. 43, Sec. [75.	S. P. 83, Sec. 88.	صیغهٔ مصدر	સામાન્યરૂપ.
188	Inflection, s. p. 36, Sec. 19	S. P. 75, Sec. 20.	تصریف	રૂપાખ્યાન.
189	Interjection, s. p. 52, Sec. 170...	S. P. 93, Sec. 155.	حرف ندا	કેવળપ્રયોગી અવ્યય.
190	Interrogative, (Form), s. p. 49, [Sec. 131.	S. P. 90, Sec. 133.	صیغهٔ استفهامیه	પ્રશ્નાર્થકરૂપ.
191	—— Pronoun, s. p. 39, Sec. 58.	S. P. 79, Sec. 60.	اسم استفهام	પ્રશ્નાર્થક સર્વનામ,
192	—— Sentence, s. p. 71, Sec. [336.	S. P. 103, Sec. 243.	جملهٔ استفهامیه	પ્રશ્નાર્થક વાક્ય.
193	Intransitive Verb, s. p. 41, Sec. [64.	S. P. 81, Sec. 77.	فعل لازم	અકર્મક ક્રિયાપદ.
194	Inversion, s. p. 71, Sec. 333. ...	S. P. 104, Sec. 259.	معکوس	વર્ણવિપર્યય; વ્યતિક્રમ.
195	Irregular Verb, s. p. 50, Sec. [135.	....	فعل سماعی	અનિયમિત ક્રિયાપદ.
196	Item.	....	ایضاً	વળી; બીજું.
	J.			
197	Jest.	....	لطیفه	ટોળ.
198	Join	....	پیوستن ; وصل شدن	જોડવું; જોડાવવું.
	L.			
199	Letter................................	....	حرف	અક્ષર.
200	Locative Case, s. p. 37, Sec. 39.	S. P. 76, Sec. 40.	حالت مفعول فیه	સાતમી વિભક્તિ.
201	Logic	....	علم منطق	તર્કશાસ્ત્ર.

No.	English.	Persian.	Gujrati.
	M.		
202	Male	.... نر ; ذکور	નર; પુરૂષ.
203	Masculine Gender, s. P. 36, Sec. [21.	S. P. 75, Sec. 22. مذکر	નરજાતિ ; પુલ્લિગ.
204	Metaphor, s. P. 63, Sec. 281. ...	S. P. 99, Sec. 218. كنايه ; استعاره ; مجاز	ઉપમા; રૂપક; ઉત્પ્રેક્ષાલંકાર
205	Metre, s. P. 70, Sec. 326.	S. P. 104, Sec. 255. قافيه ; بحر	છંદ; પદ્ય; વૃત્ત.
206	Metrical	.... منظومه ; مقفاء	છંદોબદ્ધ.
207	Mood, s. P. 42, Sec. 70.	S. P. 82, Sec. 83. صيغه	રૂપ; અર્થ.
208	Moveable	.... متحرک	અસ્થિર; સ્વરીકશબ્દ.
	N.		
209	Negation	S. P. 85, Sec. 111. نفي	નિષેધ.
210	Negative Form, s. P. 50, Sec. [132.	S. P. 90, Sec. 132. صيغهٔ منفي	નિષેધાર્થક રૂપ.
211	Neuter, (Gender), s. P. 36, Sec. [23.	S. P. 75, Sec. 25. غيرذيروح	નાન્યતર જાતિ.
212	—— Verb, s. No. 363.	S. P. 81, Sec. 77. فعل لازم	અકર્મક ક્રિયાપદ.
213	Nominative, Absolute, s. P. [54, Sec. 190.	S. P. 94, Sec. 165. فاعل مطلق	પૂર્ણ કર્તા.
214	—— Case, s. P. 36, Sec. 32......	S. P. 76, Sec. 33. حالت فاعلي	પેહેલી વિભક્તિ કર્તા.
215	—— Complementary, s. P. 54, [Sec. 188.	S. P. 94, Sec. 164. عطف بيان	વર્ણવાચકકર્તા.
216	—— of Address, s. P. 37, Sec. [36.	S. P. 76, Sec. 37. منادى	પેહેલી વિભક્તિ સંબોધન.
217	Noun, s. P. 35, Sec. 10............	S. P. 74, Sec. 10. اسم	નામ.
218	—— Abstract, s. P. 35, Sec. [13.	S. P. 74, Sec. 13. اسم صفت	ભાવવાચક નામ.
219	—— Collective, s P. 35, Sec. [14.	S. P. 74, Sec. 14. اسم جمع	જથ્થાવાચક નામ.
220	—— Common, s. P. 35, Sec. 12.	S. P. 74, Sec. 12. اسم عام	સામાન્યનામ.
221	—— Definite, s. No. 220.	S. No. 220. اسم معرفه	નિશ્ચિત નામ.
222	—— Diminutive, s. P. 35, Sec. [15.	S. P. 74, Sec. 15. اسم تصغير	લઘુવાચક નામ.
223	—— Indefinite, s. No. 224......	S. No. 224. اسم نكره	અનિશ્ચિત નામ.
224	—— Proper, s. P. 35, Sec. 11.	S. P. 74, Sec. 11. اسم خاص	વિશેષનામ.

No.	English.	Persian.	Gujrati.
225	Noun, of the Actor	S. P. 74, Sec. 19. اسم فاعل	કર્તા; કરનાર.
226	—— Verbal, s. P. 35, Sec. 16...	S. P. 74, Sec. 16. اسم مصدر	ધાતુનામ; ક્રિયાવાચક નામ.
227	Number, s. P. 36, Sec. 25.........	S. No. 207. صیغه	વચન.
228	—— Plural, s. P. 36, Sec. 27 ...	S. P. 75, Sec. 27. صیغهٔ جمع	બહુવચન; અનેકવચન.
229	—— Singular, s. P. 36, Sec. 26.	S. P. 75, Sec. 26. صیغهٔ واحد	એકવચન.
230	Numeral (Adjective), s. P. 37, [Sec. 43.	S. P. 77, Sec. 44. اسم عدد	સંખ્યાવિશેષણ.
231	Nunation	.... تنوین	અનુસ્વાર.
	O.		
232	Object, s. P. 42, Sec. 66	S. P. 82, Sec. 80. مفعول	કર્મ.
233	—— Cognate, s. P. 55, Sec. [195.	S. P. 95, Sec. 176. مفعول مطلق	ક્રિયાપદસહજાતકર્મ.
234	—— Complementary, s. P. 54, [Sec. 192.	S. P. 95, Sec. 175. مقوله	પુરક કર્મ.
235	—— Direct, s. P. 54, Sec. 191...	S. P. 95, Sec. 173. مفعول به	ઉપસ્થ કર્મ.
236	—— Indirect, s. P. 55, Sec. 198.	S. P. 94, Sec. [167. مفعول ثاني ; مفعول له	અનુપસ્થ કર્મ.
237	Objective Case, s. P. 36, Sec. 33.	S. P. 76, [Sec. 39, and 34. حالت مفعول به یا جری	પેહેલી વિભક્તિ કર્મ; બીજી વિભક્તિ કર્મ.
238	Ode, s. P. 70, Sec. 328.	S. P. 104, Sec. 254. غزل	ટુંકું; ગજલ.
239	Optative Past Tense	.... ماضي متمني	અપેક્ષ્ય ભૂતકાળ.
240	Optative Sentence, s. P. 59, Sec. [239.	S. P. 103, Sec. 244. جملهٔ تمنائیه	અપેક્ષક વાક્ય.
241	Ordinal Numeral, s. P. 37, Sec. [44.	S. P. 77, Sec. 45. فاعل عددي	ક્રમસંખ્યાવાચક વિશેષણ.
242	Origin	.... اصل ; مبدا	મૂળ; મૂળારંભ.
243	Original..............................	.... ذاتي ; اصلی	મૂળનું; મૂળપ્રત.
244	Orthography, s. P. 35, Sec. 2.	S. P. 73, Sec. 2. املاء ; رسم الخط	અક્ષરવિચાર.
245	Orthographical Marks	.... اعراب ; حرکات	દર્શક ચિન્હ; સ્વરિક ચિન્હ.
	P.		
246	Paraphrase..........................	.... تفسیر ; شرح	ટીકા.
247	Parenthesis, s. P. 70, Sec. 329.	S. P. 103, Sec. 241. جملهٔ معترضه	ઉપવાક્ય.

No.	English.	Persian.	Gujrati.
248	Parsing, s. p. 64, Sec. 283.......	S. F. 99, Sec. 220. تركيب	પદચ્છેદ.
249	Part of Speech, s. p. 35, Sec. 9.	S. P. 74, Sec. 9. كلمه	શબ્દ.
250	Participle, (Past or Complete) [s. p. 43, Sec. 77.	S. P. 83, Sec. 91. اسم مفعول	ભૂત કૃદંત.
251	——— Perfect Active, s. p. [43, Sec. 78.	S. P. 83, Sec. [92. ماضي معطوفي معروف	કર્તૃવાચ્ય સંબંધક ભૂત કૃદંત.
252	——— Perfect Active Pro- [gressive, s. p. 43, Sec. 79.	S. P. 83, Sec. 93. ماضي معطوف استمراري معروف	કર્તૃવાચ્ય અપૂર્ણસંબંધક ભૂત કૃદંત.
253	——— Perfect Passive, s. p. [43, Sec. 81.	S. P. 83, Sec. [94. ماضي معطوفي مجهول	કર્મણિવાચ્ય સંબંધક ભૂત કૃદંત.
254	——— Present or Incomplete, [s. p. 43, Sec. 76.	S. P. 83, Sec. 90. اسم حاليه	વર્તમાન કૃદંત.
255	——— Present or Incomplete [Passive, s. p. 43, Sec. 80.	S. P. 83, Sec. 94. اسم حاليهٔ مجهول	કર્મણિવાચ્ય વર્તમાન કૃદંત.
256	Particular	.... جزئيه	વિશેષ; અમુક; સવિસ્તર.
257	Passive Voice, s. p. 42, Sec. 69.	S. P. 82, Sec. 82. صيغهٔ مجهول	સહ્યભેદ; કર્મણિવાચ્ય.
258	Past Participle, s. No. 250.......	S. P. 83, Sec. 91. اسم مفعول	ભૂત કૃદંત.
259	Past (Complete), s. p. 44, Sec. [92.	S. P. 84, Sec. 104. ماضي بعيد	દ્વિત્વ ભૂતકાળ; પૂર્વભૂતકાળ.
260	—— Incomplete, s. p. 44, Sec. [91.	S. P. 84, Sec. 106. ماضي استمراري	અનિયમિત ભૂતકાળ; ચાલુ ભૂતકાળ.
261	—— Indefinite, s. p. 44, Sec. 90.	S. P. 84, Sec. 102. ماضي مطلق	ભૂતકાળ.
262	—— Perfect-Incomplete, s. p. [44, Sec. 104.	S. P. 86, Sec. [127. ماضي بعيد با استمرار	અપૂર્ણ દ્વિત્વ ભૂતકાળ.
263	Perfect (Future), s. No. 148 ...	S. P. 84, Sec. 105. ماضي متشكي	સંશય ભૂતકાળ.
264	—— Participle Active, s. p. 43, [Sec. 78.	S. P. 83, Sec. 92. ماضي مطوفی معروف	કર્તૃવાચ્ય સંબંધક ભૂતકૃદંત.
265	—— Participle Active, Progres- [sive, s. p. 43, Sec. 79.	S. P. 83, [Sec. 93. ماضي معطوف استمراري معروف	કર્તૃવાચ્ય અપૂર્ણ સંબંધક ભૂત કૃદંત.
266	—— Participle Passive, s. p. 43, [Sec. 81.	S. P. 83, Sec. 94. ماضي معطوفي مجهول	કર્મણિવાચ્ય સંબંધક ભૂત કૃદંત.
267	—— Present, s. No. 283.	S. P. 84, Sec. 103. ماضي قريب	પૂર્ણ વર્તમાનકાળ.
268	Person (First), s. p. 36, Sec. 28.	S. P. 75, Sec. 28. متكلم	પેહેલો પુરૂષ.
269	—— Second, s. p. 36, Sec. 29.	S. P. 75, Sec. 29. مخاطب ; حاضر	બીજો પુરૂષ.
270	—— Third, s. p. 36, Sec. 30....	S. P. 75, Sec. 30. غائب	ત્રીજો પુરૂષ.
271	Personal Pronoun, s. p. 38, Sec. [54.	S. P. 78, Sec. 56. ضمير	પુરૂષ સર્વનામ.
272	Phrase	.... اصطلاح ; فقرة ; قرينهٔ كلام	રૂઢી; વાક્ય.

No.	English.	Persian.	Gujrati.
273	Pluperfect Tense, s. No. 259....	S. P. 84, Sec. 104. ماضي بعيد	દ્વિત્વ ભૂતકાળ.
274	Plural Number, s. P. 36, Sec. 27.	S. P. 75, Sec. 27. صيغهٔ جمع	બહુવચન; અનેકવચન.
275	Poet, ...	.... شاعر	કવિ.
276	Poetry, ...	.... نظم ; شعر	કવિતા.
277	Possessive, (Case) s. P. 37, Sec. [35.	S. P. 76, Sec. 36. حالت اضافت	છઠ્ઠી વિભક્તિ; સંબંધષષ્ઠી.
278	—— Pronoun, s. P. 38, Sec. 55.	S. P. 79, [Sec. 57. اضافت بياني ; ضمير مجرور	છઠ્ઠી વિભક્તિમાંનો સર્વનામ.
279	Potential Mood, s. P. 43, Sec. [73.	S. P. 82, Sec. 86. صيغهٔ امکانی	શક્ય ભેદ.
280	Precede,..................................	.... مقدم شدن	આગળ હોવું.
281	Predicate, s. P. 67, Sec. 294. ...	S. P. 101, Sec. 226. خبر	વાક્ય.
282	Preposition, s. P. 51, Sec. 154.	S. P. 92, Sec. 146. حرف جر	શબ્દયોગી અવ્યય.
283	Present, (Complete), s. P. 44, [Sec. 87.	S. P. 84, Sec. 103. ماضي قريب	પૂર્ણ વર્તમાનકાળ.
284	—— Incomplete, s. P. 44, Sec. [86.	S. P. 84, Sec. 99. حال	વર્તમાનકાળ.
285	—— Indefinite, s. P. 44, Sec. 85.	S. P. 83, Sec. 98. مضارع	અનિયમિત વર્તમાનકાળ.
286	—— Perfect Incomplete, s. P. [44, Sec. 101.	S. P. 86, Sec. [127. ماضي قريب استمراري	ચાલુ પૂર્ણ વર્તમાનકાળ.
287	Preterite, s. No. 349	S. P. 84, Sec. 101. ماضي	ભૂતકાળ.
288	Primitive Noun, s. P. 36, Sec. 18.	S. P. 74, Sec 18. اسم جامد	અસાધિતનામ.
289	Progressive Form, s. No. 146...	S. P. 86, Sec. 127. صيغهٔ استمراري	અપૂર્ણરૂપ; ચાલુરૂપ.
290	Prohibited Imperative, s. P. 43, [Sec. 74, Obs. 2.	S. P. 83, Sec. 87, (1). نهي	નિષેધાર્થક આજ્ઞા.
291	Pronominal Adjective, s. P. 38, [Sec. 55.	S. P. 79, Sec. [57. اضافت بياني ; ضمير مجرور	છઠ્ઠી વિભક્તિમાંનો સર્વનામ.
292	Pronoun, (Demonstrative), s. P. [39, Sec. 57.	S. P. 79, Sec. 59. اسم اشاره	દર્શક સર્વનામ.
293	—— Indefinite, s. P. 41, Sec. 61.	S. P. 81, Sec. 68. اسم مبهم	સામાન્યસર્વનામ; અનિશ્ચિત સર્વનામ.
294	—— Interrogative, s. P. 39, Sec. [58.	S. P. 79, Sec. 60. اسم استفهام	પ્રશ્નાર્થક સર્વનામ.
295	—— Personal, s. P. 38, Sec. 54.	S. P. 78, Sec. 56. ضمير	પુરુષ સર્વનામ; સર્વનામ.
296	—— Reflexive, s. P. 39, Sec. 56.	S. P. 79, Sec. 58. اسم ضمير راجع	સામાન્ય સર્વનામ.
297	—— Relative, s. P. 40, Sec. 59.	S. P. 80, Sec. 64. اسم موصول	સંબંધી સર્વનામ.

No.	English.	Persian.		Gujrati.
298	Pronunciation	....	مخرج ؛ تلفظ	ઉચ્ચાર.
299	Prose..	....	نثر	ગદ્ય : નસર.
300	Prosody, s. P. 70, Sec. 316......	S. P. 103, Sec. 245.	علم عروض	કવિતા વિચાર ; પિંગળ ,
301	Prospective Form	....	صيغۂ متمني	અપેક્ષક રૂપ.
302	Proximate Past, s. No 283......	S. P. 84, Sec. 103.	ماضي قريب	પૂર્ણ વર્તમાનકાળ.
	Q.			
303	Qualified	....	موصوف	ગુણ બતાવેલું ; વિશેષ્ય ; ગુણી.
304	Qualify	....	صفت كردن	ગુણ બતાવવો.
305	Quatrain, s. P. 70, Sec. 322. ...	S. P. 103, Sec. 250.	رباعي	ચોપાઈ.
306	Quiescent (Having no vowel)...	....	ساكن ؛ موقوف	અસ્વરીક.
	R.			
307	Radical..................................	....	اصلي ؛ ذاتي	મૂળનું ; અસલનું.
308	Refer......................................	....	علاقہ داشتن	હવાલે કરવું : લાગુ થવું.
309	Regular Verb, s. P. 50, Sec. 134.	....	فعل قياسي	નિયમિત ક્રિયાપદ.
310	Relative Pronoun, s. P. 40, Sec. [59.	S. P. 80, Sec. 64.	اسم موصول	સંબંધી સર્વનામ.
311	Remote Past , s. No. 259 ...	S. P. 84, Sec. 104.	ماضي بعيد	દૂરત્વ ભૂતકાળ.
312	Rhyme, s. P. 70, Sec. 318......	S. P. 103. Sec. 247.	رديف ؛ سجع	અનુપ્રાસ.
313	Rule......................................	....	قانون ؛ قاعده	નિયમ.
	S.			
314	Satire....................................	....	هجو	બુરાઈ કે ખોડ બાપણ દર્શાવનાર કવિતા.
315	Scanning, s. P. 70, Sec. 323......	S. P. 104, Sec. 256.	تقيطع	કવિતાના ગણ જુદા પાડવા.
316	Sentence, s. P. 66, Sec. 287...	S. P. 100, Sec. 223.	جملہ	વાક્ય.
317	—— Adjectival, s. P. 68, Sec. [302.	S. P. 103, Sec. 240.	جملۂ وصفيہ	વિશેષણવાચક વાક્ય.
318	—— Adverbial, s. P. 68, Sec. [303.	S. P. 102, Sec. 232.	جملۂ ظرفيہ	ક્રિયાવિશેષણવાચક વાક્ય.

No.	English.	Persian.	Gujrati.
319	Sentence, Adversative, s. P. 69, [Sec. 311.	S. P. 103, Sec. 239. جملهٔ استثنائیه	વર્ણનવાચક વાક્ય.
320	—— Complex, s. P. 66, Sec. [290.	S. P. 102, Sec. 234. جملهٔ خبریه	સંયુક્ત વાક્ય.
321	—— Compound, s. P. 66, Sec. [291.	S. P. 103, Sec. 242. جملهٔ مرکبه	સમાસિક વાક્ય.
322	—— Copulative, s. P. 69, Sec. [307.	S. P. 102, Sec. 237. جمله معطوفه	અવ્યયોગી વાક્ય.
323	—— Disjunctive, s. P. 69, Sec. [309.	S. P. 102, Sec. 238. جملهٔ تردیدیه	અપવાદવાચક વાક્ય.
324	—— Illative, or Causative, s. P. [69, Sec. 313.	S. P. 102, Sec, 236. جملهٔ معلله	કારણવાચક વાક્ય.
325	—— of Noun, s. P. 68, Sec. 301.	S. P. 101, Sec. 230. جملهٔ اسمیه	નામવાચક વાક્ય.
326	Sign..............................	.... علامت	પ્રત્યય.
327	Simile, s. P. 63, Sec. 282.........	S. P. 99, Sec. 219. تمثیل و تشبیه	દૃષ્ટાંત ; ઉપમા.
328	Similitude..........................	.... تشبیه	ઉપમા.
329	Simple	.... مفرد	સાદું.
330	—— Sentence, s. P. 66, Sec. 289.	S. P. 102, Sec. 235. جملهٔ انشائیه	એકાકી વાક્ય.
331	Single.	.... واحد ; مفرد	એકલું.
332	Singular Number, s. P. 36, Sec. [26.	S. P. 75, Sec. 26. صیغهٔ واحد	એકવચન.
333	Spelling..............................	.... املاء	પદાક્ષર.
334	Stanza, s. P. 70, Sec. 320	S. P. 103, Sec. 249. قطعه ; فرد	છપ્પો.
335	Subject, s. P. 42, Sec. 65.........	S. P. 82, Sec. 79. مبتدا	ક્રિયાનાથ; ક્રિયાશ્રય: કર્તા.
336	—— Enlarged, s. P. 67, Sec. 296.	S. P. 101, Sec. 228. مبتدای مرکب	સમાસિક કર્તા.
337	—— Simple, s. P. 66, Sec. 293, [2.	S. P. 101, Sec. 225. مبتدای مفرد	સાદું કર્તા.
338	Subjunctive Mood, s. P. 42, Sec. [72.	S. P. 82, Sec. 85. صیغهٔ شرطیه	સંશયાર્થ રૂપ.
339	Substantive, See. Noun.	S. P. 74, Sec. 10. اسم	નામ.
340	—— (with an Adjec tive).	S. P. 76, Sec. 41. موصوف	વિશેષ્ય.
341	Superlative Degree, s. P. 38, Sec. [50.	S. P. 77, Sec. 52. صیغهٔ مبالغه	સર્વસાપેક્ષ્ય રૂપ.
342	Syllable, s. P. 35, Sec. 7	S. P. 73, Sec. 7. لفظ ; جزو لفظ	અક્ષર-સ્વરયુક્ત વર્ણ.
343	Syncope, s. P. 71, Sec. 331	S. P. 104, Sec. 258. ایجاز	મધ્યાક્ષરલોપ.

No.	English.	Persian.		Gujrati.
344	Synonymous........................	....	مترادف ; هم معني	એક અર્થનું.
345	Synopsis	....	مجمل ; خلاصه	સારાંશ; ઇખ્તેસાર.
346	Syntax, s. p. 54, Sec. 181	S. P. 94, Sec. 160.	نحو	વાક્યવિચાર; વાક્યરચના.
	T.			
347	Tense, s. p. 44, Sec. 83	S. P. 83, Sec. 96.	زمان ; صيغه	કાળ.
348	—— Future, s. p. 44, Sec. 94...	S. P. 84, Sec. 107.	مستقبل	ભવિષ્યકાળ.
349	—— Past, s. p. 44, Sec. 89......	S. P. 84, Sec. 101.	ماضي	ભૂતકાળ.
350	—— Present, s. p. 44, Sec. 84.	S. P. 83, Sec. 97.	حال	વર્ત્તમાનકાળ.
351	Tetrastich, s. p. 71, Sec. 334 ...	S. P. 103, Sec. 250.	رباعي	ચોપાઇ.
352	Transitive Verb, s. p. 41, Sec. [63.	S. P. 81, Sec. 76.	فعل متعدي	સકર્મક ક્રિયાપદ; કર્મણિપ્રયોગ.
	U.			
353	Uncommon	....	شاذ	અસાધારણ.
354	Understood, s. p. 63, Sec. 279..	S. P. 99, Sec. 216.	مضمر ; مقدر	અધ્યાહાર.
355	Ungrammatical....................	....	نامربوط ; بيقاعده	વ્યાકરણની રીતથી ઉલટું.
356	Universal	....	كليه	સર્વ ; બધું.
357	Unlimited	....	غير محدود	અચોકસ ; અપાર.
358	Uncompounded....................	....	غير مركب	અસમાસિક.
	V.			
359	Verb, s. p. 42, Sec. 62...........	S. P. 81, Sec. 75.	فعل	ક્રિયાપદ.
360	——Auxiliary, s. p. 45, Sec. 111.	S. P. 85, Sec. 110.	فعل معاون	સહાયકારક ક્રિયાપદ.
361	——Defective, s. p. 50, Sec. [136.	S. P. 91, Sec. 134.	فعل ناقص	અપૂર્ણ ક્રિયાપદ.
362	——Impersonal, s. p. 50, Sec. [137.	S. P. 91, Sec. 135.	فعل بيفاعل	અકર્તૃક ક્રિયાપદ.
363	——Intrasitive, s. p. 42, Sec. 64.	S. P. 81, Sec. 77.	فعل لازم	અકર્મક ક્રિયાપદ; કર્તરિ પ્રયોગ.
364	——Irregular, s. p. 50, Sec. 135.	....	فعل سماعي	અનિયમિત ક્રિયાપદ.
365	——Regular, s. p. 50, Sec. 134.	....	فعل قياسي	નિયમિત ક્રિયાપદ.

No.	English.	Persian.	Gujrati.
366	Verb Transitive, s. p. 42 Sec. 63.	S. P. 81, Sec. 76. فعل متعدي	સકર્મક ક્રિયાપદ ; કર્મણિ પ્રયોગ.
367	Verbal Noun, s. p. 35 Sec. 16...	S. P. 74, Sec. 16. اسم مصدر	ધાતુનામ ; ક્રિયાવાચક નામ.
368	Verse	.... نظم ; شعر	કવિતા.
369	Vocabulary	.... فرهنگ	શબ્દકોશ.
370	Vocative case, s. p. 37 Sec. 36.	S. P. 76, Sec. 37. حالت ندا	પહેલી વિભક્તિ સંબોધન.
371	Voice, s. p. 42, Sec. 67	S. P. 82, Sec. 83. صيغه	ભેદ.
372	——Active, s. p. 42, Sec. 68 ...	S. P. 82, Sec. 81. صيغهٔ معروف	મૂળભેદ ; કર્તૃવાચ્ય.
373	——Passive, s. p. 42, Sec. 69 ...	S. P. 82, Sec. 82. صيغهٔ مجهول	સહ્યભેદ ; કર્મણિવાચ્ય.
374	Vowel, s. p. 35, Sec. 4...........	S. P. 73, Sec. 4. حرف علت	સ્વર.
375	Vowelled	.... متحرک	સ્વરીક શબ્દ.
	W		
376	Word	.... لغت ; لفظ	શબ્દ; બોલ; પદ.
377	Wording..................................	.... سخن	શબ્દરચના; ઈબારત.
378	Wordy	.... طول كلام	વિસ્તારીને શબ્દ વાપરનાર.
379	Wrong	.... غلط	ખોટું; નાદુરસ્ત.

PERSIAN VOCABULARY.

See Number	See Page.	ابتدا اسم ظرف
		باب الالف
55 : 68	3; 4	ابتدا ....
38	2	اثبات ....
119	6	ادغام ....
134	6	استثنا ....
204	10	استعاره ....
8; 217; 339	1; 10; 15	اسم ....
191; 294	9; 13	اسم استفهام ....
11; 112; 292	1; 6; 13	اسم اشاره ....
17	1	اسم تشبيه ....
115; 222	6; 10	اسم تصغير ....
18	2	اسم تفضيل ....
288	13	اسم جامد ....
219	10	اسم جمع ....
47	3	اسم جنس ....
254	12	اسم حاليه ....
255	12	اسم حاليهٔ مجهول ....
224	10	اسم خاص ....
49	3	اسم سماعي ....
77; 218	4; 10	اسم صفت ....
296	13	اسم ضمير راجع ....
20	2	اسم ظرف ....

[اسم ظرف مركب

See Number.	See Page.	اسم ظرف اضافت مو
21 ; 37	2	اسم ظرف مركب ....
70; 220	4; 10	اسم عام ....
10 ; 230	1; 11	اسم عدد ....
13	1	اسم عدد مبهم ....
225	11	اسم فاعل ....
15	1	اسم كيفيت ....
19	2	اسم مبالغه ....
183; 293	9; 13	اسم مبهم ....
12	1	اسم مشترک ....
114	6	اسم مشتق ....
226 ; 367	11 ; 17	اسم مصدر ....
108 ; 221	5; 10	اسم معرفه ....
250 ; 258	12	اسم مفعول ....
16	1	اسم مقدار ....
23; 297; 310	2; 13; 14	اسم موصول ....
180 ; 223	9; 10	اسم نكره ....
113 ; 131	6	اشتقاق ....
168 ; 272	8; 12	اصطلاح ....
242	11	اصل ....
243; 307	11; 14	اصلي ....
278 ; 291	13	اضافت بياني ....
53	3	اضافت موصوفي ....

[اعراب

See Number.	See Page.	اعراب — تشدید
245	11	اعراب ....
166	8	اغراق ....
157	7	اکثریه ....
171	8	امر ....
244; 333	11; 15	املاء ....
139	7	اناث ....
343	15	ایجاز ....
196	9	ایضاً ....
		باب الباء
205	10	بحر ....
56	3	بحرطویل ....
48	3	بدل ....
125	6	بزرگي ....
135	6	بیانیه ....
100; 118	5; 6	بیت ....
355	16	بیقاعده ....
		باب الپاء
198	9	پیوستن ....
		باب التاء
126	6	تاکید ....
120	6	تذکیر ....
132	6	تحسین تلفظ ....
46; 123	3; 6	ترخیم ....
248	12	ترکیب ....
328	15	تشبیه ....
119	6	تشدید ....

[تصریف

See Number.	See Page.	تصریف — جملۀ شرطیه
82; 148; 188	4; 7; 9	تصریف ....
83	4	تصریف کردن ....
105	5	تعریف ....
137; 246	7; 11	تفسیر ....
43	3	تفصیل .... } تقسیم کلام ....
315	14	تقطیع ....
136	7	تکثیر کلام ....
298	14	تلفظ ....
327	15	تمثیل ....
231	11	تنوین ....
		باب الجیم
142	7	جزء ....
342	15	جزو لفظ ....
256	12	جزئیه ....
228; 274	11; 13	جمع ....
316	14	جمله ....
319	15	جملۀ استثنائیه ....
192	9	جملۀ استفهامیه ....
325	15	جملۀ اسمیه ....
330	15	جملۀ انشائیه ....
323	15	جملۀ تردیدیه ....
240	11	جملۀ تمنائیه ....
320	15	جملۀ خبریه ....
81	4	جملۀ شرطیه ....

[جملۀ ظرفیه

حرف اثبات حرف تہجی	See Page.	See Number.
حرف اثبات	2	24
حرف استثنا	2	28
حرف استفہام	2	22
حرف بیان	6	135
حرف تاکید..................	2	30
حرف تردید و استثنا	4	87
حرف تشبیہ	2	35
حرف تعلیل	2	25
حرف تنکیر و تعریف	3	50
حرف جر	13	282
حرف جملہ	4; 5	85; 97
حرف شرط.................	2; 5; 8	26; 88; 167
حرف صحیح	5	89
حرف طرح	2	31
حرف عطف	4; 5	85; 97
حرف علت	17	374
حرف غایت	2	29
حرف کیفیت	2	27
حرف معرفہ	3; 5	51; 107
حرف مقدار	2	33
حرف ندا	9	189
حرف نفي	2	32
حرف نکرہ	3; 8	52; 178
حرکات	11	245
حروف تہجي	2	42

جملۂ ظرفیہ حرف	See Page.	See Number.
جملۂ ظرفیہ	14	318
جملۂ مرکبہ	15	321
جملۂ معترضہ	11	247
جملۂ معطوفہ	15	322
جملۂ معللہ..................	15	324
جملۂ وصفیہ	14	317
جنس......................	7	152
جنس مشترک	4; 7	69; 153
جواب موصول...............	5	99
باب الحاء		
حاصل	9	186
حاضر......................	12	269
حال	5;8;13;16	96;176;284;[350
حال متشکي	5; 7; 8	94; 149; 174
حالت	3	57
حالت اضافت	4; 8; 13	64; 158; 277
حالت فاعلي	3; 10	62; 214
حالت مفعول بہ	1; 3	4; 59
حالت مفعول فیہ...........	3; 9	61; 200
حالت مفعول لہ	3; 5	60; 101
حالت مفعول معہ	1; 3	1; 58
حالت مفعول بر یا جري. .	4; 11	63; 237
حالت ندا	4; 17	65; 370
حذف.....................	3; 6	46; 123; 124
حرف.....................	9; 13	199; 282

[خبر

[حرف اثبات

See Number.	See Page.	خبر — شاذ
		باب الخاء
281	13	خبر ....
345	16	خلاصه ....
		باب الدال
55	3	دیباچه ....
		باب الذال
243; 307	11; 14	ذاتي ....
202	10	ذکور ....
		باب الراء
305; 351	14; 16	رباعي ....
90	5	ربط ....
91	5	ربط دادن ....
312	14	رديف ....
244	11	رسم الخط ....
125	6	رفعت ....
142	7	رکن ....
		باب الزاء
347	16	زمان ....
172	8	زمان استمراري ....
		باب السين
306	14	ساکن ....
312	14	سجع ....
377	17	سخن ....
		باب الشين
353	16	شاذ ....

See Number.	See Page.	شاعر — صيغهٔ مبالغه
54; 275	3; 13	شاعر ....
137; 246	7; 11	شرح ....
78	4	شرط ....
79	4	شرطي ....
276; 368	13; 17	شعر ....
		باب الصاد
102	5	صرف ....
164	8	صرف ونحو ....
160	8	صفت ....
9	1	صفت کردن ....
304	14	صفت مشبه ....
44	3	صله ....
143; 207; 227; [347; 371	7; 10; 11; [16; 17	صيغه ....
190	9	صيغهٔ استفهاميه ....
93; 146; 289	5; 7; 13	صيغهٔ استمراري ....
171	8	صيغهٔ امر ....
279	13	صيغهٔ امکاني ....
184	9	صيغهٔ بيانيه ....
127; 145	6; 7	صيغهٔ تاکيدي ....
109	5	صيغهٔ تفضيل ....
228; 274	11; 13	صيغهٔ جمع ....
338	15	صيغهٔ شرطيه ....
110	5	صيغهٔ صفت ....
144	7	صيغهٔ ماضي ....
111; 341	5; 15	صيغهٔ مبالغه ....

علم منطق — فقرة	See Page.	See Number.
علم منطق	9	201
باب الغين		
غايب	12	270
غزل	11	238
غلط	17	379
غير ذيروح	7; 10	156; 211
غير متحرك	8	170
غير محدود	16	357
غير مركب	16	358
غير منصرف	8	177
باب الفاء		
فاعل	1; 2	7; 40
فاعل عددي	1; 11	14; 241
فاعل مطلق	10	213
فرد	15	334
فرهنگ	17	369
فعل	16	359
فعل بيفاعل	16	362
فعل سماعي	9; 16	195; 364
فعل قياسي	14; 16	309; 365
فعل لازم	9; 10; 16	193; 212; 363
فعل متعدي	16; 17	352; 366
فعل معاون	16	360
فعل ناقص	5; 8; 16	104; 173, 361
فقره	12	272

صيغهٔ متمني — علم عروض	See Page.	See Number.
صيغهٔ متمني	14	301
صيغهٔ مجهول	12; 17	257; 373
صيغهٔ مصدر	9	187
صيغهٔ مطلق	7	147
صيغهٔ معروف	17	372
صيغهٔ منفي	10	210
صيغهٔ واحد	11; 15	229; 332
باب الصاد		
ضمير	12; 13	271; 295
ضمير راجع	13	296
ضمير مجرور	13	278; 291
باب الطاء		
طول كلام	17	378
باب الظاء		
ظرف زمان	2	36
ظرف مكان	2	34
باب العين		
عارضي	1	3
عامل	8	162
عطف	4	84
عطف بيان	4; 10	71; 215
علاقه داشتن	14	308
علامت	15	326
علم صرف	6	131
علم عروض	14	300

See Number.	See Page.	قاعده — ماضي استمراري
		باب القاف
313	14	قاعده..........
205	10	قافيه..........
313	14	قانون..........
272	12	قرينهٔ كلام..........
169	8	قصيده..........
334	15	قطعه..........
2	1	قوانين الصرف..........
		باب الكاف
249	12	كلمه..........
356	16	كليه..........
204	10	كنايه..........
		باب الگاف
102	5	گردان..........
		باب اللام
86; 98	4; 5	لازم و ملزوم..........
197	9	لطيفه..........
376	17	لغت..........
342; 376	15; 17	لفظ..........
116	6	لفيف مقرون..........
		باب الميم
141	7	ما بعد..........
139	7	ماده..........
287; 349	13; 16	ماضي..........
95; 175; 260	5; 8; 12	ماضي استمراري..........

[ماضي بعيد

See Number.	See Page.	ماضي بعيد — مثني
74; 259; 273; 311	4; 12; 13; 14	ماضي بعيد..........
262	12	ماضي بعيد بالاستمرار..........
80	4	ماضي شرطي..........
75; 267; 283; 302	4; 12; 13; 14	ماضي قريب..........
286	13	ماضي قريب استمراری..........
73; 148; 263	4; 7; 12	ماضي متشكي..........
151	7	ماضي متشكي بالاستمرار..........
239	11	ماضي متمني..........
181; 261	9; 12	ماضي مطلق..........
252; 265	12	ماضي معطوف استمراري معروف..........
253; 266	12	ماضي معطوفي مجهول..........
251; 264	12	ماضي معطوفي معروف..........
44	3	ماقبل..........
166	8	مبالغه..........
335	15	مبتدا..........
129; 336	6; 15	مبتداي مركب..........
337	15	مبتداي مفرد..........
242	11	مبداء..........
208; 375	10; 17	متحرك..........
344	16	مترادف..........
66	4	متعدي المتعدي يا تعديه..........
268	12	متكلم..........
133	6	مثال..........
39	2	مثبت..........
120	6	مثني..........

[مثنوي

مثنوي — مفرد	See Page.	See Number.
مثنوي	6	130
مجاز	10	204
مجمل	16	345
مجهول	12; 17	257; 373
محاورة	8	168
محدود	5	106
مخاطب	12	269
مخرج	14	298
مذكر	7; 10	155; 203
مذكور	7	138
مرثيه	6	122
مركب	4	76
مستقبل	7; 8; 16	150; 179; 348
مصدر	9	187
مصراع	8	165
مضارع	3; 9; 13	45; 182; 285
مضاف	8	163
مضاف اليه	8	159
مضمر	16	354
مضمون	5	92
معروف	1	6
معكوس	9	194
معما	6	128
معمول	8	161
مفرد	15	329; 331

مفعول — نر	See Page.	See Number.
مفعول	1; 11	5; 232
مفعول به	6; 11	117; 235
مفعول ثاني } مفعول له	9; 11	185; 236
مفعول مطلق	4; 11	67; 233
مقدر	16	354
مقدم شدن	13	280
مقفاء	10	206
مقوله	4; 11	72; 234
ملفوظ	7	138
منادي	10	216
منزلت	6	125
منصرف	5	103
منظومه	10	206
موافقت كردن	2	41
موصوف	14; 15	303; 340
موقوف	14	306
مؤنث	7	140; 154
باب النون		
نامربوط	16	355
نتيجه	6; 9	121; 186
نثر	14	299
نحو	16	346
نر	10	202

وزن — هم معني	See Page.	See Number.
وزن	7	143
وصل شدن	9	198
باب الهاء		
هجو	14	314
هم معني........................	16	341

نظم — وجه تسميه	See Page.	See Number.
نظم	13; 17	276; 368
نفی	10	209
نهی	13	290
باب الواو		
واحد........................	15	331
وجه تسميه	6	131

GUJARATI VOCABULARY.

અકર્તૃ. અનુમા.	See Page.	See Number.
અ.		
અકર્તૃક ક્રિયાપદ	16	362
અકર્મક ક્રિયાપદ	9; 10; 16	193; 212; 363
અકલ્પિત	1	3
અચોકસ	16	357
અતિશયોક્તિ	8	166
અતુલનાના રૂપ	5	110
અધ્યાહાર	16	354
અધિકરણ	3	61
અન્યવાચક ક્રિયાવિશેષણ અવ્યય.	2	29
અંત્યાક્ષરલોપ	3; 6	46; 123
અન્યસાપેક્ષ્ય રૂપ	2; 5	18; 109
અનિયમિત ક્રિયાપદ.........	9; 16	195; 364
અનિયમિત નામ	3	49
અનિયમિત ભૂતકાળ	5; 8; 12;	95; 175; 260
અનિયમિત વર્તમાનકાળ ...	3; 9; 13	45; 182; 285
અનિશ્ચિત નામ	10	223
અનિશ્ચિત સર્વનામ	9; 13	183; 293
અનુપસ્થ કર્મ	9; 11	185; 236
અનુપ્રાસ	14	312
અનુમાન......................	9	186
અનુપ્રાસ વગરની કવિતા ...	3	56

અનુસ્વા અસલ.	See Page.	See Number.
અનુસ્વાર	11	231
અનેકવચન	11; 13	228; 274
અપવાદ	6	134
અપવાદવાચક વાક્ય	15	323
અપાર	16	357
અપૂર્ણ ક્રિયાપદ	5; 8; 16	104; 173; 361
અપૂર્ણ રૂપ	5; 7; 8; 13	93; 146; 174; 289
અપૂર્ણ દ્વિત્વ ભૂતકાળ	12	262
અપૂર્ણ સંશય ભૂતકાળ	7	151
અપેક્ષક રૂપ	14	301
અપેક્ષક વાક્ય..............	11	240
અપેક્ષ્ય ભૂતકાળ	11	239
અમુક	12	256
અર્થ	10	207
અર્ધશ્લોક	8	165
અવ્યય	4	84
અવ્યયીભાવ સમાસ.........	2	21; 37
અવ્યયયોગી વાક્ય	15	322
અવિકારી	8	177
અસમાસિક	16	358
અસર કરવા સારૂ શબ્દો અથવા વાક્યોપર મેલાતો ભાર.	6	126
અસલનું	14	307

અસ્વરી. ઉપમા	See Page.	See Number.
અસ્વરીક	14	306
અસ્થિર	10	208
અસ્વરી શબ્દ	8	170
અસ્વાભાવિક	1	3
અસાધારણ	16	353
અસાધિત નામ	13	288
અક્ષર	9	199
અક્ષર-સ્વરયુક્ત વર્ણ	15	342
અક્ષરવિચાર	11	244
આ.		
આગલું	3	44
આગળ હોવું	13	280
આરંભ	3; 4	55; 68
આવવું	7	141
આજ્ઞાર્થ રૂપ	8	171
ઈ.		
ઇખ્તેસાર	16	345
ઇબારત	17	377
ઉ.		
ઉખાણું	6	128
ઉચ્ચાર	14	298
ઉત્પ્રેક્ષાલંકાર	10	204
ઉદાહરણ	6	133
ઉપમા	10; 15	204; 327; 328

ઉપસ. કર્મણિ.	See Page.	See Number.
ઉપસર્ગ see શબ્દયોગી અવ્યય.	13	282
ઉપવાક્ય	11	247
ઉપસ્થકર્મ	6; 11	117; 235
ઉભયાન્વયી અવ્યય see વાક્યયોગી અવ્યય.	4; 5	85; 97
ઊ.		
ઊંચાણ	6	125
એ.		
એક અર્થનું	16	344
એકલું	15	331
એકવચન	11; 15	229; 332
એકાકી વાક્ય	15	330
ક.		
કરનાર	11	225
કર્તરિપ્રયોગ	16	363
કર્તૃવાચ્ય	1; 17	6; 372
કર્તૃવાચ્ય અપૂર્ણસંબંધકભૂત કૃદંત.	12	252; 265
કર્તૃવાચ્ય સંબંધક ભૂતકૃદંત.	12	251; 264
કર્તા	1; 2; 11; 15	7; 40; 225; 335
કર્મ	1; 11	5; 232
કર્મણિ પ્રયોગ	16; 17	352; 366
કર્મણિ વાચ્ય	12; 17	257; 373
કર્મણિ વાચ્ય વર્તમાનકૃદંત.	12	255
કર્મણિ વાચ્ય સંબંધક ભૂતકૃદંત.	12	253; 266

ક્રમસં. ગરદા.	See Page.	See Number.
ક્રમસંખ્યાવાચક વિશેષણ ...	1; 11	14; 241
ક્રિયાપદ	16	359
ક્રિયાપદ સહજાત કર્મ	4; 11	67; 233
ક્રિયાનાથ	15	335
ક્રિયાવાચક નામ	11; 17	226; 367
ક્રિયાવિશેષણ અવ્યય	2	20
ક્રિયાવિશેષણ વાચક વાક્ય ...	14	318
ક્રિયાશ્રય	15	335
કવિ	3; 13	54; 275
કવિતા	13; 17	276; 368
કવિતાના ગણ જુદા પાડવા.	14	315
કવિતા વિચાર	14	300
કહેયેડો	6	128
કારણવાચક ક્રિયાવિશેષણ અવ્યય.	2	25
કારણવાચક વાક્ય	15	324
કાર્ય	6	121
કાળ	16	347
કાળવાચક ક્રિયાવિશેષણ અવ્યય.	2	36
કેવળપ્રયોગી અવ્યય	9	189
ખ.		
ખોટું	17	379
ગ.		
ગજલ	11	238
ગદ્ય	14	299
ગરદાન	7	143

ગુણદ. છપ્પો.	See Page.	See Number.
ગુણદર્શક ક્રિયાવિશેષણ અવ્યય.	2	27
ગુણદર્શક સંબંધ	3	53
ગુણ બતાવવો	14	304
ગુણ બતાવેલું	14	303
ગુણવાચક વિશેષણ	1	15
ગુણી	14	303
ચ.		
ચરણ	7	142
ચાલુ પૂર્ણવર્તમાન કાળ......	13	286
ચાલુ ભૂતકાળ	5; 8; 12	95; 175; 260
ચાલુ રૂપ	5; 7; 8; 13	93; 146; 172; 289
ચોકસ	5	106
ચોથી વિભક્તિ	3; 5	60; 101
ચોપાઈ	14; 16	305; 351
છ.		
છઠ્ઠીમાં સંબંધ રાખનાર નામ	8	163
છઠ્ઠી વિભક્તિ	4; 8; 13	64; 158; 277
છઠ્ઠી વિભક્તિમાંનું સર્વનામ.	13	278; 291
છઠ્ઠી વિભક્તિમાં સંબંધ થયેલું નામ.	8	159
છંદ	10	205
છંદોબદ્ધ	10	206
છપ્પો	15	334

જથ્થાવા. ત્રીજો.	See Page.	See Number.
જ.		
જથ્થાવાચક નામ	10	219
જથ્થાવાચક વિશેષણ	1	16
જાતિ	7	152
જાતિવાચક નામ	3	47
જે બે નામો માહેલું બીજું પહેલાને વર્ણવેછે તે બે નામોની વચે કોઇ સંયોજક શબ્દ આવ્યા વગર એક વિભક્તિમાં ગણાય તે.	3	48
જોડવું .... }	9	198
જોડાવવું .... }		
ટ.		
ટીકા	7; 11	137; 246
ટુકું........................	11	238
ટુંકી કવિતા	8	169
ટોળ	9	197
ઠ.		
ઠેકાણુંવાચક ક્રિયાવિશેષણ અવ્યય.	2	34
ઢ.		
ઢપ	8	168
ત.		
તર્ક	9	186
તર્કશાસ્ત્ર	9	201
તાકીદવાચક ક્રિયાવિશેષણ અવ્યય.	2	30
ત્રીજો પરૂષ	12	270

તુલના. નાન્યત.	See Page.	See Number.
તુલનાવાચક વિશેષણ......	1	17
તુલ્યવાચક ક્રિયાવિશેષણ અવ્યય.	2	35
દ.		
દર્શક ચિન્હ................	11	245
દર્શક સર્વનામ..............	1; 6; 13	11; 112; 292
દર્શાવેલું	7	138
દૃષ્ટાંત	15	327
દ્વિત્વ ભૂતકાળ	4; 12; 13;14	74; 259; 273; [311
દ્વિવચન	6	120
દ્વિસ્વર	6	116
દોહોરો	5; 6	100; 118
ધ.		
ધાતુ નામ or કૃદંતનામ......	8; 11; 17	160; 226; 367
ધાતુસાધિત નામ...........	6	114
ન.		
નક્કી	5	106
નકારવાચક ક્રિયાવિશેષણ અવ્યય.	2	32
નર..........................	10	202
નરજાતિ	7; 10	155; 203
નસર	14	299
નાદુરસ્ત	17	379
નામ	1; 10; 15	8; 217; 339
નામવાચક વાક્ય..........	15	325
નાન્યતર જાતિ............	7; 10	156; 211

નારી પ્રતિજ્ઞા.	See Page.	See Number.
નારીજાતિ	7	140; 154
નિયમ	14	313
નિયમિતક્રિયાપદ	14; 16	309; 365
નિર્વચન	5	105
નિશ્ચિત	2	38
નિશ્ચિત નામ	5; 10	108;
નિશ્ચિત હદદર્શક વિશેષણ	3; 5	51; 107
નિશ્ચિતાર્થ	2	39
નિશ્ચિતાર્થ ક્રિયાવિશેષણ અવ્યય	2	24
નિશ્ચયાર્થરૂપ	9	184
નિષેધ	10	209
નિષેધાર્થક આજ્ઞા	13	290
નિષેધાર્થકરૂપ	10	210
પ.		
પદ	17	376
પદચ્છેદ	12	248
પદ્ય	10	205
પદભંજન	3	43
પદન્યૂનતા	6	124
પદાક્ષર	15	333
પરસ્પર સંબંધી અવ્યય	4; 5	86; 98
પરસ્પર સંબંધી સર્વનામ	5	99
પ્રત્યય	15	326
પ્રતિજ્ઞા	6	125

પ્રશ્નાર્થ. પેહેલો.	See Page.	See Number.
પ્રશ્નાર્થક ક્રિયાવિશેષણ અવ્યય	2	22
પ્રશ્નાર્થક રૂપ	9	190
પ્રશ્નાર્થક વાક્ય	9	192
પ્રશ્નાર્થક સર્વનામ	9; 13	191; 294
પરિણામ	6	121
પ્રેરક ભેદ	4	66
પવાડો	6	130
પાંચમી વિભક્તિ	1; 3	1; 58
પાદ	7	142
પાદપૂરક શબ્દ	7	136
પિંગળ	14	300
પુરૂષ	10	202
પુરૂષ સર્વનામ	12; 13	271; 295
પુલ્લિંગ	7; 10	155; 203
પૂર્ણ કર્તા	10	213
પૂર્ણ રૂપ	7	144
પૂર્ણ વર્તમાનકાળ	4; 12; 13; 14	75; 267; 283; 302
પૂર્વક કર્મ	4; 11	72; 234
પૂર્વભૂતકાળ	4; 12	74; 259
પેહેલી વિભક્તિ કર્તા	3; 10	62; 214
પેહેલી વિભક્તિ કર્મ	4; 11	63; 237
પેહેલી વિભક્તિ સંબોધન	4; 10; 17	65; 216; 370
પેહેલો પુરૂષ	12	268

બધું. મૂળવ્યુ.	See Page.	See Number.
બ.		
બધું	16	356
બહુવચન	11; 13	228; 274
બીજી વિભક્તિ કર્મ	1; 3; 4; 11	4; 59; 63; 237
બીજું	7; 9	141; 196
બીજો પુરૂષ	12	269
બોલ	17	376
ભ.		
ભવિષ્યકાળ	7; 8; 16	150; 179; 348
ભારરૂપ	6; 7	127; 145
ભાવવાચક નામ	4; 10	77; 218
ભૂતકૃદંત	12	250; 258
ભૂતકાળ	9; 12; 13; 16	181; 261; 287; 349
ભેદ	17	371
મ.		
મજકુર	7	138
મધ્યાક્ષરલોપ	15	343
મળતું આવવું	2	41
માદા or સ્ત્રી	7	139
મુરખાઈ કે બોડખાપણ દર્શાવનાર કવિતા.	14	314
મૂળ	11	242
મૂળતત્વવિવેચન	3	43
મૂળનું	11; 14	243; 307
મૂળભેદ	1; 17	6; 372
મૂળપ્રત	11	243
મૂળવ્યુત્પત્તિ	6	113

મૂળારં વર્ણવિ.	See Page.	See Number.
મૂળારંભ	11	242
મૂળાક્ષર	2	42
ર.		
રચના	5	90
રચવું	5	91
રીતવાચક ક્રિયાવિશેષણ અવ્યય.	2	31
રૂઢી	8; 12	168; 272
રૂપ	7; 10	143; 207
રૂપક	10	204
રૂપાખ્યાન	4; 5; 9	82; 102; 185
રૂપાખ્યાન કરવું	4	83
લ.		
લઘુવાચક નામ	6; 10	115, 222
લાગુ થવું	14	308
લોપ	6	124
વ.		
વચન	11	227
વજન	7	143
વર્ગબોધક નામ	3	47
વર્જન	6	134
વર્જનવાચક અવ્યય	4	87
વર્જનવાચક ક્રિયાવિશેષણ અવ્યય.	2	28
વર્જનવાચક વાક્ય	15	319
વર્ણવિપર્યય	9	194

વર્ણવા વિશેષ.	See Page.	See Number.
વર્ણવાચક કર્ત્તા …………	4; 10	71; 215
વર્ત્તમાન કૃદંત …………	12	254
વર્ત્તમાનકાળ …………	5; 8; 13; 16	96; 176; 284; [350
વૃત્ત …………	10	205
વ્યંજન …………	5	89
વ્યતિક્રમ …………	9	194
વ્યાકરણ …………	8	164
વ્યાકરણના મૂળતત્વનું ગ્રંથ …	1	2
વ્યાકરણની રીતથી ઉલટું ……	16	355
વળી …………	9	196
વાક્ય …………	12; 14	272; 316
વાક્યયોગી અવ્યય …………	4; 5	85; 97
વાક્યરચના …………	16	346
વાક્યાલંકાર …………	7	136
વાક્યતિચાર …………	16	346
વાક્યાર્થ …………	5	92
વાચ્ય …………	13	281
વિકારી …………	5	103
વિભક્તિ …………	3	57
વિલાપશ્લોક …………	6	122
વિવરણ રૂપ …………	6	135
વિશેષ …………	12	256
વિશેષણ …………	1	9
વિશેષણવાચક વાક્ય …………	14	317
વિશેષનામ …………	10	224

વિશેષ્ય સ્પષ્ટીક.	See Page.	See Number.
વિશેષ્ય …………	14; 15	303; 340
વિસ્તારીને શબ્દ વાપરનાર.	17	378
વીરરસ કાવ્ય …………	6	130
શ.		
શક્યભેદ …………	13	279
શબ્દ …………	12; 17	249; 376
શબ્દકોશ …………	17	369
શબ્દયોગી અવ્યય …………	13	282
શબ્દરચના …………	17	377
શબ્દવિચાર …………	6	131
શબ્દોત્પત્તિ …………	6	113
સ.		
સકર્મક ક્રિયાપદ …………	16; 17	352; 366
સંકેત …………	4	78
સંકેત ભૂતકાળ …………	4	80
સંકેતાર્થ …………	4	79
સંકેતાર્થ અવ્યય …………	5; 8	88; 167
સંકેતાર્થ ક્રિયાવિશેષણ અવ્યય.	2	26
સંકેતાર્થ વાક્ય …………	4	81
સંખ્યાવાચક ક્રિયાવિશેષણ અવ્યય.	2	33
સંખ્યાવિશેષણ …………	1; 11	10; 230
સ્ત્રીલિંગ …………	7	140; 154
સંધિ …………	6	119
સંધિસ્વર …………	6	116
સ્પષ્ટીકરણ …………	7	137

સંબંધ. સહ્યભે.	See Page	See Number
સંબંધક ક્રિયાવિશેષણ અવ્યય.	2	23
સંબંધ ધરાવતો આગળ ગયલો શબ્દ.	3	44
સંબંધ ધરાવિવું	8	161
સંબંધ રાખનાર	8	162
સંબંધ ષષ્ટિ	13	277
સંબંધી સર્વનામ	13, 14	297, 310
સંયુક્ત વાક્ય	15	320
સંશય ભૂતકાળ	4, 7, 12	73, 148, 263
સંશયાર્થ રૂપ	15	338
સંશયાર્થ વર્તમાનકાળ	5, 7, 8	94, 149, 174
સમાસ	4	76
સમાસિક કર્તા	6, 15	129, 336
સમાસિક વાક્ય	15	321
સર્વ	16	356
સર્વનામ	13	295
સર્વસાપેક્ષ રૂપ	2, 5, 15	19, 111, 341
સ્વર	17	374
સ્વરિક ચિન્હ	11	245
સ્વરીક શબ્દ	10, 17	208, 375
સવિસ્તર	12	256
સહ્યભેદ	12, 17	257, 373

સહાય. હવાલે	See Page	See Number
સહાયકારક ક્રિયાપદ	16	36[illegible]
સાદું	15	329
સાદું કર્તા	15	337
સાધારણ	7	157
સાધારણ જાતિ	1, 7	69, 153
સાધારણ સંખ્યાવિશેષણ ..	1	12
સાતમી વિભક્તિ	3, 9	61, 2[illegible]
સામાન્ય	7	157
સામાન્ય જાતિ	7	153
સામાન્ય નામ	4, 9, 10	70, 18[illegible], 2[illegible]
સામાન્યરૂપ	7, 9	147, 187
સામાન્ય સર્વનામ	9, 13	183, 293, 296
સામાન્ય હદદર્શક વિશેષણ ...	3, 8	52, 175
સામાન્ય સંખ્યાવિશેષણ ..	1	13
સારાંશ	16	345
સુસ્વરોચ્ચાર	6	132
હ		
હદદર્શક વિશેષણ	3	50
હવાલે કરવું	14	305

ENGLISH GRAMMAR.

1. Grammar is the science of language, and the art of speaking and writing correctly. Grammar is divided into four parts, Orthography, Etymology, Syntax, and Prosody.

PART 1.—Orthography.

2. Orthography treats of the proper sounds of letters and the just method of spelling words.

3. There are twenty-six letters in the English alphabet, *a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, v, w, x, y, z.* Letters are divided into vowels and consonants.

4. A vowel is a letter which makes a complete sound by itself. The vowels are *a, e, i, o, u*; also *w* and *y* when they do not begin a word or syllable.

5. A consonant is a letter which cannot be properly sounded without the help of a vowel. The consonants are *b, c, d, f, g, h, j, k, l, m, n, p, q, r, s, t, v, x, z,* and also *w* and *y* are consonants when they begin a word or syllable.

6. A diphthong is the union of two vowels in one sound or syllable: as, *ou* in *house.*

7. A syllable is a collection of letters pronounced by one single effort of the voice: as, *part.*

PART 2.—Etymology.

8. Etymology treats of the classification, inflexion, and derivation of words.

PARTS OF SPEECH.

9. The words of the English language are divided into eight classes, called Parts of Speech:—
1. Noun. 2. Adjective. 3. Pronoun. 4. Verb. 5. Adverb. 6. Preposition. 7. Conjunction. 8. Interjection.

1.—THE NOUN.

10. A Noun is the name of anything: as, *Henry, here, London, Noah,* &c. Nouns are of two kinds:—

11. 1. A Proper Noun is the name of any single individual of a class: as, *Adam, Noah. London,* &c.

12. 2. A Common Noun is a name given in common to everything of the same class: as, *dog, man,* &c. Common Nouns are of two kinds:—

13. (1). Abstract Common Nouns denote qualities or attributes regarded in our minds as having a real and independent existence: as, *goodness, strength,* &c.

14. (2). Collective Common Nouns denote several individuals as one object: as, *herd, flock, army,* &c.

Obs.—Collective Nouns sometimes convey plurality of idea and thus refer to the individuals making up the group rather than to the group itself: as, "The medical faculty have resolved to act in unison;" "the public (*i.e.* the persons composing the public) are wavering." Such nouns are then called, by some, "Nouns of Multitude."

15. A Diminutive Noun is a derivative from a noun, denoting a small or a young object of the same kind with that denoted by the primitive: as, *gosling, eaglet, manikin,* &c.

16. Verbal Nouns are so called because they are derived from Verbs: as, *reading, walking, sitting,* &c.

17. Appellative Noun, as a common noun, stands for a whole class, genus, or species of beings, or for universal ideas: as, *tree, horse, vegetable,* &c.

18. Primitive Noun is that which is not derived from another: as, *stone, tree*, &c.

Inflexion.

19. Inflexion is a change in a word to denote a change in the meaning. Nouns are inflected to express Gender, Number, and Case. To Nouns also belongs Person, but there is no inflexion to express this.

Gender.

20. Gender denotes the distinction of sex. There are two genders, Masculine and Feminine.

21. The Masculine Gender denotes the male sex: as, *man, emperor, he-ass, cock-bird, male-bird.*

22. The Feminine Gender denotes the female sex: as, *woman, empress she-ass, hen-bird, female-bird.*

23. Nouns which denote things without animal life are said to be of Neuter Gender: as, *wood, hay*, &c.

24. Nouns applied to both males and females are said to be of Common Gender: as, *bird, parent, fish*, &c.

Number.

25. Number denotes the distinction of one from more. There are two numbers, the Singular and the Plural.

26. The Singular denotes one thing: as, *girl, tree.*

27. The Plural denotes more than one, and is formed by adding *s* to the singular: as, *girls, trees.* The following are exceptions:—

Exc. 1. Nouns ending in *s, sh, ch* (soft), *x, z*, form their plural by adding *es*: as, *grass-es, glass-es, fox-es*, &c.

Exc. 2. Some Nouns ending in *o*, especially if the *o* is preceded by a consonant, form their plural by adding *es*: as, *buffalo-es, negro-es, potato-es*, &c.

Exc. 3. Certain Nouns ending in *f* or *fe* form their plural by changing *f* or *fe* into *ves*: as, calf, *calves*; life, *lives*.

Exc. 4. Nouns ending in *y* preceded by a consonant form their plural by changing *y* into *ies*: as, lady, *ladies.*

Exc. 5. Seven Nouns form their plural by a change in the body of the word: as, man, *men*; woman, *women*; foot, *feet*; goose, *geese*; tooth, *teeth*; louse, *lice*; mouse, *mice.*

Exc. 6. Three Nouns form their plural in *en*: viz., ox, *oxen*; child, *children*; brother, *brethren.*

Exc. 7. Some Nouns have the singular and plural alike: as, *sheep, deer, series, fish*, &c.

Person.

28. Person is the relation which limits the meaning of a noun, a pronoun, or a verb, to some person speaking, some person spoken to, or some person or thing spoken of.

The First Person denotes the person speaking: as, I, John, say so.

29. The Second Person denotes the person spoken to: as, Boys, be silent.

30. The Third Person denotes the person or thing spoken of: as, The fox is cunning; The sailor wounded the bear. Nouns are nearly always of the third person.

Case.

31. Case is the form given to a Noun or Pronoun to show the relation in which it stands to some other word in the sentence. There are five Cases in English:—

32. The Nominative is the Case of the subject of the sentence, and denotes the person or thing about which we are speaking: as, "*He* came"; "The *dog* barks."

33. The Objective Case follows the Verb, and denotes the direct object of an action: as, the dog bit *him.*

Also all Nouns immediately dependent upon Prepositions are in the Objective Case: as, He came from *London.*

34. The Dative Case also follows the Verb, and denotes the person to whom a thing is given

or for whom a thing is done. It denotes the Indirect Object, and may always be known by its being possible to supply *to* or *for* before it: as, Give *me* (i.e., *to me* the daggers; the sailor made his *nephew* a ship (*i.e.*, made a ship for his nephew).

35. The Possessive Case denotes the person who possesses something: as, *Henry's* sword; the *king's* palace.

The Possessive Case is formed by adding *'s* to the Nominative: as, man, *man's*; boy, *boy's*.

Exc. 1. When the plural ends in *s* already, the apostrophe only is added: as, kings, *kings'*; ladies, *ladies'*.

Exc. 2. When the singular ends in *us*, *ss*, *ce* (especially with the phrase *for the sake*), the apostrophe only is added: as, *Brutus'* statue; for *justice'* sake.

36. The Vocative Case stands by itself, and denotes the person or persons addressed: as, *Son*, thou art ever with me. The Vocative is sometimes called the Nominative of Address.

There are some other Cases also:—

37. The Ablative Case is the sixth case of Latin Nouns, used to express the relations denoted in English by words *from*, *with*, *in*, or *by*: as, I killed the horse *with* its *rider*. He bought the horse *with* the *saddle*.

38. The Accusative Case, applied to the fourth case of Greek and Latin Nouns, being that on which the action of a Verb terminates or falls, and is corresponding to the Objective Case in English: as, I beat *him*.

39. The Locative Case indicates *place*, or the *place where*, or *wherein*: as, I saw him *in* a *garden*.

2.—THE ADJECTIVE.

40. An Adjective is a word which qualifies or limits a Noun: as, A *ripe* orange; *red* roses.

41. Adjectives of Quality expresses the quality of a thing: as, A *dark* night; a *stormy* sea. They answer the question, *What sort* ?

42. Adjectives of Quantity express how much of a thing or how many things of a class are referred to: as, *Much* silver; *ten* houses. They answer the question, *How much?* or *How many?* Adjectives of Quantity are of four kinds:—I. Adjectives denoting Quantity in Bulk or Mass: as, *Any* bread. The Adjectives which denote quantity in bulk or mass are: *All*, *any*, *enough*, *little*, *much*, *no*, *none*, *some*, *whole*. II. Definite Numeral Adjectives, which denote an exact number. They are of two kinds:—

43. I. Cardinal Numerals, which denote how many: as, *one*, *two*, *twenty*; *no*, *none*, *both*.

44. II. Ordinal Numerals, which denote the order in which objects are placed: as, The *first* man; the *sixth* house.

45. III. Indefinite Numeral Adjectives, which denote number indefinitely: as, *Some* men. The Indefinite Numeral Adjectives are: *All*, *another*, *any*, *few*, *certain*, *divers*, *enough*, *many*, *some*, *such*, and *whole*.

46. IV. Distributive Numeral Adjectives, which denote a number of objects taken separately: as, *Every* hour. *They* are: *Each*, *every*, *either*, *neither*.

47. Distinguishing Adjectives point out or distinguish a thing from its class: as, *This* cat. They are: *a* or *an*, *the*, *this*, *that*, *these*, *those*; also *yon*, *yonder*, *same*, and *self-same*.

Inflexion.

The Adjectives which are inflected are (1) those which denote Quality, and (2) a few Adjectives of Quantity and Number, viz., *few*, *little*, *many*, *much*. Adjectives are inflected to express comparison. There are three degrees:—

48. The Positive Degree is the Adjective in its simple state: as, *rich*, *wise*.

49. The Comparative Degree denotes that one of two things possesses a certain quality in a greater degree than the other: as, *richer*, *wiser*. The Comparative is formed by adding *er* to the Positive.

50. The Superlative Degree denotes that one of more than two things possesses a certain quality in a greater degree than all the others: as, *richest, wisest*. The Superlative is formed by adding *est* to the Positive. Some Adjectives are compared irregularly: as, *good, better, best*; *bad, worse, worst*; *many* and *much, more, most*; *little, less, least*. Only Adjectives of one and two syllables are compared by *er* and *est*. In other cases comparison is expressed by *more* and *most*: as, beautiful, *more* beautiful, *most* beautiful.

Articles.

51. *The* and *an*, or *a* are usually called Articles, but are properly Adjectives (see Sec. 47). There are two Articles:—

52. *The* is called the Definite Article. Its principal use is to indicate that some particular individual of a class is referred to: as, *the* Queen (of England).

53. *An* or *a*, is called the Indefinite Article. It is a weakened form of the Numeral Adjective *one*, but it is used when we do not wish to lay the same stress on the idea of number. *A* or *an* shows that it is *one* thing of the kind, leaving it uncertain *which*; while *the* determines *which one* it is, or, in the case of more than one, *which they are*. Thus *a man* means *some one* of mankind indefinitely, *the man* means definitely *that particular man* who is spoken of. *An* becomes *a* before consonants, including *w*, *y*, also before *h* aspirated, and (usually) before *u* (*eu*) when sounded *yu*. Otherwise *an* is used. Thus we say, *an* eagle, *an* hour, *an* umpire; but *a* man, *a* woman, *a* yew-tree, *a* history, *a* unicorn, *a* European. *A* or *an* can be joined only to Nouns in the Singular number: *the* may be joined also to Plurals.

3.—THE PRONOUN.

54. The word Pronoun means *for - a - noun*. A Pronoun is a word which stands for a Noun, and does the work of a Noun. Pronouns are divided as follows:—1. The Personal Pronouns are the simple substitute for a Noun: as, The master spoke and the boys obeyed *him*. They are: *I, thou, he, she,* and *it*. *I* is called the Pronoun of the First Person; *Thou* the Pronoun of the Second Person; *He, She* and *It* the Pronouns of the Third Person. The first (*I*) denotes the person speaking; the second (*thou*) the person spoken to; and the third a person spoken of. The Pronouns *I* and *thou* are inflected for Number and Case only; the Pronoun *he* for Gender also.

		Singular.	*Plural.*
First Person.	Nom.	I.	We.
	Obj.	Me.	Us.
	Dat.	Me.	Us.
	Poss.	My (mine).	Our (ours).
Second Person.	Nom.	Thou (you).*	Ye (you).
	Obj.	Thee (you).	You (ye).
	Dat.	Thee (you).	You.
	Poss.	Thy, thine (yours).	Your (yours).
	Voc.	Thou (You!)	Ye (You!)

		Masc.	*Fem.*	*Neut.*	*Plural: all Genders.*
Third Person.	Nom.	He	she	it.	They.
	Obj.	Him	her	it.	Them.
	Dat.	Him	her	it.	Them.
	Poss.	His	her, hers	its	Their, theirs.

55. *Pronominal Adjectives.*—The Possessive Cases are now often used quite as Adjectives, and may be parsed as such: as, *my, mine*; *our, ours*, *thy, thine*; *your, yours*; *his, her, hers, its*; *their, theirs*. The forms *mine, thine, ours, yours, hers, theirs*, are used only in the predicate of a sentence: as, the fault is *mine*; *thine* is the kingdom; deathless fame is *theirs*. The forms *my, thy, his, her, our, your, their,* are used attributively (see Sec. 206): as, it is *my* fault.

Sometimes, especially in the elevated language of poetry and oratory, the forms *mine* and *thine* are used attributively, but only before a Noun beginning with a vowel: as, Give every man *thine* ear, but few thy voice. The Pronominal Adjectives may be called Possessive Pronouns.

* The Plural of the 2nd Personal Pronoun is now most frequently used, instead of *thou*, for singular also (see Sec. 216).

2. *Reflexive Pronouns.*

56. There are certain pronominal forms which are used to denote the coming back of an action upon the doer. These are called Reflexive Pronouns, and are used when we speak of doing something to or for oneself. These are—Sing. *myself* (*ourself*), *thyself* (*yourself*), *himself*, *herself*, *itself*; and Plur. *ourselves*, *yourselves*, *themselves*; also *oneself*, which has no plural. Sometimes these forms are not reflexive, but are used for the sake of emphasis: as, *Myself* will to St. James's go.

3. *Demonstrative Pronouns.*

57. The Demonstrative Pronouns *this* and *that*, with their Plurals *these* and *those*, are properly Adjectives (see Section 47). They are used as Pronouns in the following cases:—

(1.) When *that*, with its plural *those*, is used to prevent the repetition of a preceding Noun: as, The public inns of London are still worse than *those* of Paris. This is the cover of your book, but where is *that* of mine.

(2.) When *this* and *that* are equivalent to the *one...the other*; *this* referring to the latter of two things mentioned, and *that* to the former: as—

"......... reason raise o'er instinct as you can,
In *this* 'tis God directs, in *that* 'tis man."

(3.) *This* and *that* often refer to the whole of a preceding sentence: as—

"See Falkland dies, the virtuous and the just!
See godlike Turenne prostrate in the dust!
See Sidney bleeds amid the martial strife!
Was *this* their virtue, or contempt of life?"
"To be or not to be *that* is the question."

4. *Interrogative Pronouns.*

58. The Interrogative Pronouns are those which are used in asking questions. They are *who, which, what, whether.*

Who is the only one of these Pronouns which is declined. It is the same in the singular and the plural:—Sing. and Plur., Nom. *who*. Obj. *whom*, and Poss. *whose*.

The Interrogative *who* is used with reference to persons only, and always substantively. The Interrogative *which* is used both substantively and adjectively, and both of persons and things. *Who* asks a question in the widest and most general manner; *which* supposes a class or group out of which one or more are to be selected.

Examples:—

"*Who* [in the world] calls so loud?"

"... *which* [of the pair] is the natural man;
And *which* the spirit? *Who* deciphers them?"

"Stay, stand apart; I know not *which* is *which*."

"*Which* of you (the disciples) by taking thought can add one cubit to his stature?"

The Interrogative *what* is used both substantively and adjectively. When used substantively, it is always neuter; when used adjectively, it may be applied to both persons and things.

Examples:—

"*What* is sweeter than honey? *What* is stronger than a lion?"

"Wherefore rejoice? *What* conquest brings he home?"

"*What tributaries* follow him to Rome?"

The Interrogative *what* is often used by way of exclamation: as—"*What* dignity, *what* beauty, in this change—from mild to angry, and from sad to gay!"

Whether——*which of two*? It is used in the Nominative and Objective, without inflexion. *Whether* is rare as a Pronoun in modern English, but occurs frequently in earlier English: as, *Whether* of them twain did the will of his father?" "Show *whether* of these two thou hast chosen." In modern English *whether* is chiefly used as a Conjunction.

Whereof, whereat, wherefrom, &c.—These Compounds are precisely equivalent to Of *what*?

At *what*? From *what*?" They are nearly obsolete. [Compare section on their use as Relative Adverbs (Sec. 60, (7)).].

5. *Relative Pronouns.*

59. A Relative Pronoun is one that relates to Nouns going before. But other Pronouns beside the Relatives do this; and the name is confined to such as, in addition, serve to connect the clause which they introduce to the former part of the sentence.

The Relative Pronouns are *who, which, that, what*, with their compounds *whoso, whosoever, whichsoever, whatsoever*, &c.

Examples:—

"They were soon joined by the prince, *who* had been disturbed in his tyrannical cruelty." "She threw open the latticed window *which* led to the bartizan ..." "The letter being folded was delivered to the squire, and by him delivered to the messenger, *who* waited without..." "Blessed is the man *that* walketh not in the counsel of the ungodly ... "

60. The Noun to which a Relative Pronoun relates is called Antecedent: as, "*John* died to-day, *who* was a native of England." Here *John* is Antecedent of who.

(1.) *Who* is the same in the singular and the plural, and is declined like the Interrogative:—

Nom. *who*, Obj., and Dat. *whom*, and Poss. *whose*.

The Nominative *who* and Objective *whom* are now used only of persons. The Possessive *whose* has a wider application. It is used in speaking of living creatures generally, and even of things without life: as, "Go to, let us build us a city and a tower *whose* top may reach unto heaven."

(2.) *Which* was formerly used of persons as well as of things. Hence, in the Lord's Prayer, "Our Father *which* art in Heaven." As a Relative Pronoun, it is now used only of animals and things without life.

Which also differs from *who* in being frequently used as an Adjective: as, "*Which* things are an allegory."

Sometimes the antecedent is repeated with *which* to avoid ambiguity: as, "He offered no defence for the ridiculous fable of the pigeon; *which pigeon* [not *which fable*] on the contrary he represented," &c.

(3.) *That*, strictly a Demonstrative Adjective, is of more ancient use as a Relative than either *who* or *which*. It is the same for Singular and Plural, and may refer to either persons or things (see Syntax, Sec. 221).

(4.) *What* is etymologically the neuter of *who*. As a Relative it is used only of things, and always without an antecedent expressed. Thus it is practically equivalent to *that which, the thing which*.

What is used in the Nominative and Objective Singular only: as, (Nom.) "*What* is one man's meat is another man's poison." (Obj.) "*What* I have written, I have written."

The Relative *what* is occasionally found as an Adjective, but in poetry alone:—

"*What* time the splendour of the setting sun.

Lay beautiful on Snowdon's sovereign brow."

(*What time* = *at the time at which*).

In older English, the Relative Pronoun *that* is also used as implying its own Antecedent: as—

"Lo! there thou hast *that* (= that which) is thine."

"*That* [that which] thee is sent receive in buxomness."

(5.) *Whoever, whichever, whatever; whoso, whosoever, whichsoever, whatsoever.*—These compounds resemble the Relative *what* in being used without an Antecedent. The suffixes *ever, so, -soever*, have a generalising effect.

Whosoever is the only one declined: it is the same in the Singular and the Plural:—Nom. *whosoever*, Obj. *whomsoever*, Poss. *whosesoever*.

Whoever, *whichever*, *whatever*, are of common use. The forms with *-so*, as *whoso*, *whosoever*, &c., are nearly obsolete. They occur frequently in older English, and abound in the Authorised Version of the Scriptures :—

" *Whoso* diggeth a pit shall fall therein."

(6.) *As.*—The Adverb *as* sometimes has the force of a Relative, especially after the word *such* : as—

" Tears *such as* angels weep."

(7.) *Whereof*, *whereto*, *whereby*, &c.—These compounds of *where* are virtual Relatives :—*whereof* = *of* which ; *whereby* = by which ; *whereto* = to which, &c. They are nearly obsolete, except in legal phraseology.

6. *Indefinite Pronouns.*

61. These are *one*, *none*, *somebody*, *nobody*, *aught*, *naught*, *anything nothing*, *each*, *either*, *neither*, *other*, *another*, *same*, *such*.

(1.) *One.*—The Indefinite Pronoun *one* has the following uses :—

1. It is used like the French *on* and the German *man*, to denote an individual as representing people in general : as, "A quiet conscience makes *one* so serene."

2. It serves to prevent the repetition of a Noun already used. In this sense it has a plural :—

"Necessity has made me *one*." " Thou must take *measures*—speedy *ones*."

3. *The one* . . . *the other*, used by way of distinction : as, Two men went up into the Temple to pray; *the one* a Pharisee, and *the other* a publican.

4. *Any one*, *some one*, *no one*, *each one*, *every one*.—These may be regarded as compounds of *one*, and in parsing treated as single words.

(2.) *None.*—*None* is used when the Noun to which it refers is omitted, and it is the stronger form of *no* :—

"Heed not though *none* should call thee fair."

(3.) *Everybody*, *somebody*, *nobody*.—These words are synonymous with *every one*, *some one*, *no one* (*no man*), but are more colloquial and familiar : as, " What is *everybody's* business is *nobody's* business."

(4.) *Aught*, *naught*.—These nearly obsolete forms are equivalent to *anything*, *nothing*. In modern English they are chiefly confined to poetry.

(5.) *Each* signifies *all* taken separately. It is strictly an Adjective, but is very frequently used without a Noun, when it may be regarded as a Pronoun : as, "Let *each* his adamantine coat gird well."

Each one may be regarded as a compound form.

Each other is strictly an elliptical expression.

They love *each other* = they love *each* (loves) *the other* ; *each* being Nom. and *other* Obj. But the two words are now usually treated as a compound, and, as such, they may be most conveniently parsed.

(6.) *Either*, *neither*.—These may be called dual words, and signify respectively *one of the two*, *not one of the two* : as, "Truth may lie on both sides, on *either* side or on *neither*." *Either* and *neither* occasionally take a Possessive form : as, " So parted they as *either's* way them led."

(7.) *Other* is used both Adjectively and as a Pronoun. As a Pronoun, it is declined thus :—

Nom. and Obj. Sing. *other* [*another*], and Poss. *other's* [*another's*] ; and Plur. Nom. and Obj. *others*, and Poss. *others'*.

Examples :—

" No man can serve two masters : for either he will hate the *one*, and love *the other* ; or else he will hold to *the one*, and despise *the other*." "Let no man seek his own, but every man *another's* wealth."

(8.) *The one...the other* serve to distinguish two persons or things; *one...another* are used when a greater number are spoken of.

(9.) *Same, self-same.*—*Same* is often used with the Definite Article to prevent the repetition of the Noun to which it refers. It is then a true Pronoun.

(10.) *Such.*—*Such* is also used to represent a preceding Noun, when it has a pronominal force: as—

" Friends he has few... Who dare be *such.*"

4.—THE VERB.

62. A Verb is a word by means of which we state something: as, "The sun *is* bright." "Birds *sing.*"

Verbs are of two kinds, as follows :—

63. Transitive Verbs express action passing from an agent to an object: as, "The ship *carries* a flag."

Note.—Transitive Verbs are also used *Reflexively* : as, "I *strike* myself;" "He *loves* himself;" and *Reciprocally* : as, "They *love* one another."

64. Intransitive Verbs express being, state of being, or action confined to the agent and not passing over to an object: as, "Snow *is* white." "The sun *shines.*"

Obs. 1. Intransitive Verbs are used Transitively when they have a Causative meaning: as, "He *walked* the prisoner about the yard"; "He *ran* a needle into his hand."

Obs. 2. Transitive Verbs are used Intransitively : as "The ships *have struck.*"

Obs. 3. Many Intransitive Verbs are made Transitive by an appended Preposition: as, He *swerved from* the line; We *despaired of* success ; They *laughed at* us. Such Verbs are called Preposition-Verbs (see Sec. 156.)

65. The Subject.—The Noun or Pronoun coming immediately before the Verb, and denoting the person or thing about which something is stated, is called the Subject: as, "*The way* was long." "*Day* set on Norham's castled steep."

The Subject is always in the Nominative Case.

66. The Object.—The Noun or Pronoun coming next after a Transitive Verb, and denoting the person or thing upon which an action takes effect, is called the [Direct] Object: as, "Man marks *the earth* with ruin." The Direct Object is always in the Objective Case. Only Transitive Verbs can have a Direct Object.

Verbs have Voice, Mood, Tense, Number, and Person.

Voice.

67. Voice is a change in the form of a Verb by which we show whether the Subject is the name of the door of the action or the name of the person or thing acted upon.

Transitive Verbs have two Voices :—

68. The Active Voice is that form of a Verb in which the Subject denotes the doer of the action : as, "Cain *killed* Abel."

69. The Passive Voice is that form of a Verb in which the Subject denotes the person or thing acted upon: as, "Abel *was killed* by Cain."

The Passive Voice is formed by prefixing to its Participle the different tenses of the Verb *to be.*

Mood.

70. Mood is a change in the form of a Verb to show the manner in which an assertion is made.

Verbs have five Moods.

71. The Indicative Mood makes a direct assertion: as, The sun *is* bright; The horse *was struck.*

72. The Subjunctive Mood is never used to make a direct statement like the Indicative, but always expresses some kind of condition or hypothesis. It usually follows such words as *if, unless, that, lest, although, provided,* &c.: as, *If* you *had studied,* you *would have been* successful. It *were* ill that Aymer *saw* the lady Rowena.

There are some other words also to make this Mood (see Secs. 164 & 165).

73. The Potential Mood expresses *possibility, liberty, power, will, obligation, or necessity*: as, The bank *may fail*; He *may depart*; A prince *can make* a belted knight; You *would not obey* your king; They *should keep* the truce; I *must leave* thee.

This Mood is formed by aid of the auxiliary Verbs: *may, might, can, could, must, would*, and *should*.

74. The Imperative Mood expresses a command, desire, or entreaty: as, *Open* the window; *Go* with us; *Go*! *mark* him well!

Obs. 1.—The Imperative Mood can strictly be used only in the 2nd Person; since the person commanded must be the person spoken to. But in the 1st and 3rd Persons, an analogous sense is expressed by the use of the auxiliary Verb *let* followed by the Objective Case of the virtual subject: as, *Let* him go; *Let* me ride; *Let* them go; *Let* us ride. In parsing such sentences the Verb *let* is best taken separately.

Obs. 2.—Besides the above forms, an imperative sense is conveyed by the Verb *shall* in the 2nd and 3rd Persons singular and plural [Future Imperative]: as, "Thou *shalt* not steal." "If thou buy an Hebrew servant, six years *shall* he serve; and in the seventh *he shall* go out free for nothing."

This form is mostly used in prohibitions, and is now nearly obsolete.

75. The Infinitive Mood makes no assertion, but merely names the action. It is now usually known by the prefix *to*: as, *to love, to hate, to have loved, to be loved, to retire*: as, They were forced *to retire*.

76. Besides the Moods, Verbs have certain forms called Participles.

A Participle is a Verbal Adjective. There are two Participles properly so called, the Present or Incomplete, and the Past or Complete.

The Present, or Incomplete Participle, ends in *ing* and expresses an incomplete action or state: as "I see men as trees *walking*."

77. The Past or Complete Participle has various endings and expresses a completed action or state: as, *sung, written, loved, broken*: as, He had a *broken* glass.

The most common endings of complete Participles are *d, ed, n, en*, and *t*: as, *heard, asked, sown, spoken, taught*.

There are four Compound Participles:—

78. Perfect Participle Active, compounded of the word *having* and the Complete Participle: as, *having struck*.

79. Perfect Participle Active Progressive, compounded of the words *having been* and the Incomplete Participle: as, *having been striking*.

80. Present or Incomplete Participle Passive, compounded of the word *being* and the Complete Participle: as, *being struck*.

81. Perfect Participle Passive, compounded of the words *having been* and the Complete Participle: as, *having been struck*.

Obs.—The phrases *about to* and *going to* are used to form certain Compounds conveying a future sense: as, *going to strike, about to strike*. Such Compounds are, by some called "Future Participle."

82. The Gerund or Verbal Noun.—The word Gerund signifies "carrying on or being carried on." The Gerund is similar in meaning to the Infinitive Mood, and is also a Verbal Noun. It has the ending *ing*, and may be used both actively and passively. It most frequently follows a Preposition: as, (of) *loving*, (of) *being loved*; (by) *having seen*, (by) *having been seen*.

In the case of the Indefinite form of the Gerund, an Objective following may still be explained as dependent upon the Preposition *of* understood. But this explanation will not apply in the case of the Complete or Perfect form: as, conscious *of having done* a good action (see Syntax, Sec. 257).

Obs.—In such phrases as *a-going, a-waiting, a-running*, we have a Gerund or Verbal Noun preceded by a Preposition. Thus *a-going* = on, in, or at going, &c.

Tense.

83.—Tense is a change in the form of a Verb to express time. There are three natural divisions of Time—*Present, Past, Future*; and three secondary Tenses—*Present Complete* (or Present Perfect), *Past Complete* (Pluperfect, or Past Perfect), and *Future Complete* (or Future Perfect).

84. The Present Tense shows that an action is going on at the present time: as, John *writes*.

The Present Tense has four forms:—

85. *Present Indefinite*: as, John *writes*.

86. *Present Incomplete*: as, John *is writing*.

87. *Present Complete*: as, John *has written* (see Sec. 99.)

88. *Present Emphatic*: as, John *does write*.

Past Tense.

89. The Past Tense shows that an action is past: as, He *heard* it, but he *heeded* not.

The Past Tense has four forms:—

90. *Past Indefinite*: as, He *heard* it.

91. *Past Incomplete*: as, He *was hearing*.

92. *Past Complete*: as He *had heard* it (see Sec. 102).

93. *Past Emphatic*: as, He *did hear* it.

Future Tense.

94. The Future Tense shows that an action is to take place at some future time: as, I *shall write*.

The Future Tense has four forms:—

95. *Future Indefinite*: as, I *shall write*.

96. *Future Incomplete*: as, I *shall be writing*.

97. *Future Complete*: as, I *shall have written* (see Sec. 105).

98. *Future Emphatic*: as, I *will write*.

Obs.—The Future Tense is formed by aid of the auxiliaries *shall* and *will*.

Present Complete.

99. The Present Complete (or Present Perfect) Tense shows that an action has been completed in time still present: as, John *has written*.

The Present Complete has two forms:—

100. *Ordinary*: as, I *have written*.

101. *Present Perfect.—Incomplete*: as, I *have been writing*. (This form may be in the Active Voice; but being of less frequent occurrence, is not given in the Paradigm of the Verb). This Tense is formed by the Verb *have*.

Past Complete.

102. The Past Complete (or Pluperfect) Tense shows that an action was completed before another action took place: as, "He *had heard* the news before you came."

The Past Complete has two forms:—

103. *Ordinary*; as, He *had heard* the news.

104. *Past Perfect-Incomplete*: as, I *had been hearing*. (This form may be in the Active Voice, but being of less frequent occurrence is not given in the Paradigm of the Verb). The Past Complete is formed by the aid of *had*, the Past Tense of the Auxiliary Verb *have*.

Future Complete.

105. The Future Complete (Future Perfect) Tense shows that an action will be completed at a certain future time: as, I *shall have written* the letter before the mail closes.

The Future Complete has two forms:—

106. *Ordinary*: as I *shall have written* the letter.

107. *Future Perfect-Incomplete*: as, I *shall have been writing* the letter. (This form may be in the Active Voice; but being of less frequent occurrence is not given as the Paradigm of the Verb).

This Tense is formed by aid of the words *shall have* and *will have*.

Number.

108. Number as applied to Verbs is a change in the form of the Verb to show whether the assertion is made about one or about more than one. Verbs have two numbers, the Singular and the Plural.

Obs. 1.—The Verb is of the same number as the Subject or Nominative.

Obs. 2.—Only the Verb *to be* has distinct plural inflexions.

Person.

109. Person as applied to Verbs is a change in the form of the Verb to show whether the speaker speaks of himself, of the person addressed, or of some other person or thing. Verbs have three persons, First, Second, and Third: as I *love*; thou *lovest*; he *loves*.

Obs. 1.—The Verb is of the same person as the Subject or Nominative.

Obs. 2.—Person-inflexions are only found in the singular. The ending of the Second Person is *st* or *est*, of the Third, *s* or *th* (growing obsolete).

Conjugation.

110. The Conjugation of a Verb is its proper arrangement in all its Voices, Moods, Tenses, Numbers, and Persons. To conjugate a Verb fully, Auxiliaries must be employed.

111. An Auxiliary Verb is one which assists other Verbs in forming their Voice, Mood, or Tense. They are *be, may, can, must, have, shall, will,* and *do* (see from Sec. 127 to Sec. 130.)

Paradigm of the Active Voice.

112. Conjugation of the Transitive Verb *to love.*

INDICATIVE MOOD.

Present Tense.

113. *Indefinite*: I love; Thou lovest; He, loves; We, you, and They love.

Incomplete: I am loving; Thou art loving; He is loving; We, You, and They are loving.

Complete: I have loved; Thou hast loved; He has loved; We, You, and They have loved.

114. *Past Tense.*

Indefinite: I loved; Thou loved'st; He loved; We, You, and They loved.

Incomplete: I was loving; Thou wast loving. He was loving; We, You, and They were loving.

Complete: I had loved; Thou had'st loved; He had loved; We, You, They had loved.

115. *Future Tense.*

Indefinite: I shall love; Thou wilt love; He will love; We shall; You, and They will love.

Incomplete: I shall be loving; Thou wilt be loving; He will be loving; We, &c. will be loving.

Complete: I shall have loved; Thou wilt have loved; He will have loved; We, &c., will have loved.

116. SUBJUNCTIVE MOOD.

Present Tense.

Indefinite: If I love; If thou love; If he love; If we, you, they love.

Incomplete: If I, thou, and he be loving; If we, you, and they be loving.

Complete: If I have loved, &c.; If we have loved, &c.

117. *Past Tense.*

Indefinite: If I loved, &c.; If we loved, &c.

Incomplete: If I were loving; If thou wert loving, If he were loving; If we, you, and they were loving.

Complete: If I had loved; If thou had'st loved. &c.

Obs.—There is no special Future Subjunctive the Present Tense of the Subjunctive Mood having a future sense.

118. POTENTIAL MOOD.

Present Tense.

Indefinite: I may, can, or must love; Thou can'st, may'st, or must love, &c.

Incomplete: I may, can, or must be loving, &c.

Complete: I may, can, or must have loved, &c.

Past Tense.

Indefinite: I might, could, would, or should love; Thou might'st, could'st, would'st, or should'st love.

Incomplete: I might, could, would, or should be loving, &c.

Complete: I might, could, would, or should have loved, &c.

119. IMPERATIVE MOOD.

Present Tense.

Sing. 2nd Pers. Love, or love thou; and Plur. Love, love you,

Future Tense.

Shalt love, or thou shalt love; Shall love, or you shall love.

He shall love; They shall love.

120. INFINITIVE MOOD.

Indefinite: To love.

Incomplete: To be loving.

Complete: To have loved.

121. *Participles.*

Present or Incomplete: Loving.

Perfect: Having loved.

Perfect Progressive: Having been loving.

122. The Incomplete (or Progressive) form of a Verb denotes the continuance of an action. It is also called the Continuous Form (see Conjugation).

123. The Emphatic form of a Verb expresses an act or state asserted with emphasis. The emphatic form is only used in the Present, Past, Future, and Future Perfect Tenses of the Indicative and Subjunctive Moods, and in the Imperative Mood:—

LOVE.

ACTIVE VOICE. INDICATIVE MOOD.

Present Tense.

Emphatic: I do love; Thou dost love; He does love; We, you, and they do love.

Past Tense.

Emphatic: I did love; Thou did'st love, &c.

Future Tense.

Emphatic: I will love; Thou shalt love; He shall love; We will love; You and They shall love.

Emphatic Complete: I will have loved; Thou shalt have loved, &c.

SUBJUNCTIVE MOOD.

Present Tense.

Emphatic: If I do love; If thou do love, &c.

Past Tense.

Emphatic: If I did love; If thou did'st love, &c.

Imperative Mood.

Do love, or do thou love. Do love, or do you love.

THE VERB *to be*.

124. Before proceeding to the Passive Voice, it is necessary to give the Paradigm of the Verb *to be*.

INDICATIVE MOOD.

Present Tense.

Indefinite: I am; Thou art; He is; We are; You are; They are.

Complete: I have been; Thou hast been; He has been; We, You, and They have been.

Past Tense.

Indefinite: I was; Thou wast (wert); He was; We were; You and they were.

Complete: I had been, Thou had'st been; He had been, &c.

Future Tense.

Indefinite: I shall be; Thou wilt be; He will be; We shall be; You and they will be.

Complete: I shall have been; Thou wilt have been, &c.

SUBJUNCTIVE MOOD.

Present Tense.

Indefinite: If I be; If thou be; If he be, &c.

Complete: If I have been; If thou have been, &c.

Past Tense.

Indefinite: If I were; If thou wert; If he were, &c.

Complete: If I had been; If thou had'st been, &c.

POTENTIAL MOOD.

Present Tense.

Indefinite: I may, can, or must be; Thou may'st, can'st, or must be, &c.

Complete: I may, can, or must have been, &c.

Past Tense.

Indefinite: I might, could, would or should be; Thou might'st, could'st, would'st, or should'st be, &c.

Complete: I might, could, would or should have been, &c.

IMPERATIVE MOOD.

Present Tense.

Sing. 2nd Pers. Be thou. Plur. 2nd Pers. Be you.

Future Tense.

Sing. 2nd Pers. Thou shalt be. Plur. 2nd Pers. You shall be.

Sing. 3rd Pers. He shall be. Plur. 3rd Pers. They shall be.

INFINITIVE MOOD.

Indefinite: To be.

Complete: To have been.

PARTICIPLES.

Present or Incomplete: Being.

Perfect: Having been.

Past or Complete: Been.

The Incomplete form of *to be*.

INDICATIVE MOOD.

Present Tense.

Incomplete: I am being; Thou art being, &c.

Past Tense.

Incomplete: I was being; Thou wast being, &c.

SUBJUNCTIVE MOOD.

Past Tense.

Incomplete:—If I were being; If thou wert being, &c.

The Passive Voice.

125. The Passive Voice:—The only form of a Verb in English which has a Passive sense is the Past Participle in *en*, *ed*, (*d*) or *t*: as, *beaten*, *loved*, *lost*. But a complete Passive is formed by prefixing to this Participle the various tenses and forms of the Verb *to be*.

The Incomplete Form of the Passive Voice is used only with the Present and Past Tenses of the Indicative and with the Past Tense of the Subjunctive.

Paradigm of the Passive Voice.

To be loved. Past Part. loved.

INDICATIVE MOOD.

Present Tense.

Indefinite: I am loved; Thou art loved, &c.

Incomplete: I am being loved; Thou art being loved, &c.

Complete: I have been loved, &c.

Past Tense.

Indefinite: I was loved; Thou wast loved, &c.

Incomplete: I was being loved, &c.

Complete: I had been loved, &c.

Future Tense.

Indefinite: I shall be loved, &c.

Complete: I shall have been loved, &c.

SUBJUNCTIVE MOOD.

Present Tense.

Indefinite: If I be loved; If thou be loved, &c.

Complete: If I have been loved, &c.

Past Tense.

Indefinite: If I were loved; If thou wert loved, &c.

Incomplete: If I were being loved, &c.

Complete: If I had been loved, &c.

POTENTIAL MOOD.

Present Tense.

Indefinite: I may, can, or must be loved, &c.

Complete: I may, can, or must have been loved, &c.

Past Tense.

Indefinite:—I might, could, would, or should, be loved, &c.

Complete:—I might (&c.) have been loved, &c.

IMPERATIVE MOOD.

Present Tense.

2nd Pers. Sing. and Plur.:—Be loved.

Future Tense.

2nd Pers. Sing. Thou shalt be loved; and Plur. You shall be loved.

3rd Pers. Sing. He shall be loved; and Plur. They shall be loved.

INFINITIVE MOOD.

Indefinite: To be loved.
Complete: To have been loved.

Participles.

Past or Complete: Loved.
Present or Incomplete. Being loved.
Perfect: Having been loved.

126. The Passive Voice has no Emphatic Form.

Auxiliary Verbs.

127. The Auxiliaries of Mood are *may*, *can*, and *must*; also *would* and *should*.

(1.) May is used to express (1) permission or liberty, as, I may walk; (2) possibility or concession, as, It may be true, but I have very grave doubts; (3) wish or desire. May he be happy?

MAY.

Present Tense.

Indefinite: I may; Thou may'st; He may; We, you, and they may.

Past Tense.

Indefinite: I might; Thou might'st, &c.

(2.) Can is used to express power: as, I can see.

CAN.

Present Tense.

Indefinite: I can; Thou can'st, &c.

Past Tense.

Indefinite: I could; Thou could'st, &c.

(3.) Must denotes necessity: as, I must wait. It has no inflexions, and is only used in the Present Tense.

MUST.

Present Tense.

Indefinite: I must; Thou must; He must, &c.

N.B.—For conjugation of "should and would" (see Sec. 129).

128. The Auxiliaries of Tense are *have*, *will*, and *shall*. Have as an Auxiliary is used to make the Perfect and Pluperfect Tenses, and (with shall, or will) the Complete Future Tense. As an Auxiliary it is thus conjugated:

HAVE.

INDICATIVE MOOD.

Present Tense.

Indefinite: I have; Thou hast; He has, &c.

Past Tense.

Indefinite: I had; Thou had'st; He had, &c.

Future Tense.

Indefinite: I shall have; Thou wilt have, &c.

SUBJUNCTIVE MOOD.

Present Tense.

Indefinite: If I have; If thou have, &c.

Past Tense.

Indefinite: If I had; If thou had'st, &c.

Future Tense.

Indefinite: If I shall have; If thou wilt have, &c.

Potential Mood.

Present Tense.

Indefinite: I may, can, or must have, &c.

Past Tense.

Indefinite: I might, could, would, or should have, &c.

Imperative Mood.

Present Indefinite.

2nd Pers. Sing. and Plur. Have.

Future.

2nd Pers. Sing. Thou shalt have. Plur. You shall have.

Infinitive Mood.

Indefinite: To have.
Incomplete: To be having.
Complete: To have had.

Participles.

Incomplete: Having.
Perfect: Having had.
Past: Had.

Note.—There must add the Complete and Incomplete forms also; but the Incomplete Present of the Subjunctive is not used: as, If I be having, &c.

129. Shall and will denote future time: as, shall go; He will go.

Shall.

Present Indefinite Tense.

I shall; Thou shalt; He shall; We, You, and They shall, &c.

Past Indefinite Tense.

I should, Thou should'st, &c.

Will.

Present Indefinite Tense.

I will; Thou wilt or willest; He will, &c.

Past Indefinite Tense.

I would; Thou would'st or would'st, &c.

130. The Auxiliaries of form are *Be* and *Do*. The Auxiliary Verb *be* is used to make the incomplete form. It has been conjugated in Sec. 124. The Auxiliary Verb *do* is used:—

(1.) To express the Emphatic form of the Verb: as, You *do* read. You *did* read.

(2) To complete the Interrogative form of the Verb: as, *Do* you read? *Did* he read?

(3.) To complete the Negative form of the Verb: as, I *do not* read. He *did not* go.

Do.

Indicative Mood.

Present Indefinite.

I do; Thou dost or doest; He does, doeth or doth; We do; you do; they do.

Past Indefinite.

I did; Thou did'st; He did; You did, &c.

Subjunctive Mood.

Present Indefinite Tense.

If I do; If thou do; If he do, &c.

Past Indefinite.

If I did; If thou did'st; If he did.

Imperative Mood.

Present Tense.

Do, or do thou. Do, or do ye.

131. The Interrogative form of a Verb is that which is used in asking questions.

(1.) If there be no Auxiliary, the Interrogative form is made:—

(*a*) By simply putting the Verb before its Nominative: as, *Lovest* thou?

(*b*) By putting the Present or Past Tense of the Auxiliary *do* before the Nominative: as, *Dost* thou love? *Did* you love?

(2.) If there be one or more Auxiliaries, the Interrogative form is made by putting the Nominative immediately after the first Auxiliary: as, *Hast* thou loved? *Wilt* thou love? *Can* he love? *Has* he been loved? &c.

132. The Negative form of a Verb is that which is used in denying.

(1.) If there be no Auxiliary, the Negative is made:—

(*a*) By putting *not* after the Verb: as, I heard *not*; He listened *not*, &c.

(*b*) By putting the Present or Past Tense of the Auxiliary *do* with *not* after it, between the Nominative and the Verb: as, I *do not* hear; I *did not* hear, &c.

(2.) If there be one or more Auxiliaries, the Negative form is made by putting *not* after the first Auxiliary: as, I *shall not* hear; I *may not* have heard.

133. The Interrogative and Negative forms are combined by putting *not* immediately after the Nominative in the Interrogative form: as, Lovest thou *not*? Dost thou *not* love? Hast thou *not* loved? Wilt thou *not* love? Can he *not* love? Has he *not* been loved? &c.

134. Verbs are divided, according to their mode of inflexion, into two classes, Regular and Irregular.

Regular Verbs are those which form the Past Tense and Past Participle by adding "*ed* (or *d* only when the Verb ends in *e*)": as, *jump, jumped, jumped; love, loved, loved; omit, omitted, omitted*, &c.

135. Irregular Verbs are those which vary from this rule in either or in both cases: as, *steal, stole, stolen; break, broke, broken*, &c.

136. The chief parts of a Verb are the Present Tense, Past Tense, and Past Participle.

A Defective Verb is one which wants one or more of the chief parts. They are:—

Present.	*Past.*	*Past Participle.*
Beware.	nil.	nil.
Can.	could.	nil.
Nil.	nil.	Dight.
Forego.	nil.	foregone.
Nil.	nil.	Hight.
May,	might.	nil.
Melists.	melists.	nil.
Meseems.	meseemed.	nil.
Methink.	methought.	nil.
Must.	nil.	nil.
Ought.	nil.	nil.
Nil.	quoth.	nil.
Shall.	should.	nil.
Will.	would.	nil.
Wis, wot.	wist.	nil.
Worth.	nil.	nil.
Nil.	nil.	Yclept.

137. An Impersonal Verb is one which can only be used in the third person singular with *it* as Nominative: as, *It thunders; It rains; It hails; It snows.* Also *meseems, methinks,* and *melists* are Impersonal Verbs.

Obs.—*Meseems* (= it seems to me), *melists* (= it pleases me), and *methinks* (= it seems to me).

5. THE ADVERB.

138. An Adverb is a word which modifies a Verb, an Adjective, or another Adverb: as, "The bird sings *sweetly*"; "The lion is a *very* strong animal"; "She reads *exceedingly well.*"

The Adverbs are:—

139. Adverbs of Time: as, *when* (Interrogative and Relative), *now, then, whilst, before, after, soon, immediately, since, ago, to-morrow, yesterday, always, ever, never, by-and-by*, &c.

140. Adverbs of Place: as, *where, whence, whither* (Interrogative and Relative), with their Compounds: as, *wherever, everywhere, nowhere, withersoever*, &c.; *hence, thence, hither, thither, above, below, within, without, around, upwards, unto, up, there, in*, &c.

141. Adverbs of Manner: as, *how* (Interrogative and Relative), *well, ill, badly, wisely, right, aloud, thus*, &c. This is the largest class of Adverbs, and in it are included nearly all these

derived from Adjectives and ending in *ly* : as, *firmly, slowly, quickly*, &c. (Sec. 150).

142. Adverbs of Degree : as, *very, too, almost, quite, rather, altogether*; *much, little, no* (with a Comparative or Superlative): as, *much* better, *little* better, *no* better; also *the* before a Comparative (Sec. 215) ; *more, most, less, least, only, nearly*, &c.

143. Adverbs of Number or Order : as, *once, twice, thrice, first* (*firstly*), *secondly, thirdly, lastly*, &c.

144. Adverbs of Affirmation : as, *yes, certainly, truly, surely, indeed, really*, &c.

145. Adverbs of Negation : as, *not, nay*.

146. Adverbs of Cause : as, *therefore, wherefore, thence, hence, why*, &c.

147. Interrogative Adverbs are those which are used in asking questions : as, "*Why* do you tarry ?" They are : *Why, wherefore, when, how, where, whither, whence, whereby, wherein*, &c. They are derived from Interrogative Pronouns. When used to join sentences, these words are Conjunctions ; when employed interrogatively they are Adverbs.

148. Relative Adverbs not only modify some Verb, Adjective, or Adverb, but also join sentences : as, "He departed *when* we arrived." *When, where, whenever, whence, while, whilst, wherever, wherein, whereby, whereto, whereout, whereupon, whither, whithersoever, whereafter, why*, &c. They are all derived from Relative Ponouns, and are therefore called, by some, Relative Adverbs. They have also been called Conjunctive Adverbs. As they join sentences, they should be classed as Conjunctions.

149. There are many Compound Adverbs or Adverbial Phrases : as, *at last, at once, by-and-by, at present, by no means, in future, now and then, not at all, of course*, &c. These may all be classified under some of the preceding heads. In parsing, take each word of the compound separately and then the whole phrase.

150. Adverbs in *ly*.—Adverbs of Number and Manner are usually formed by adding *ly* to the Adjectives from which they are derived : as, beautiful, *beautifully* ; *badly*, badly.

Adjectives ending in *y* not preceded by another vowel change *y* into *i* before *ly* : as, pretty, *prettily* ; hasty, *hastily*. But coy, *coyly*.

Adjectives ending in *le* simply change the *e* into *y* : single *singly* ; able, *ably* ; terrible, *terribly*.

151. The Adverb may, as a rule, be known by its being movable to any place in the sentence in which it is used. The only case in which it is not movable is when it modifies an Adjective or another Adverb.

152. Some words are classed both as Adverbs and Prepositions. If they govern an Objective case expressed or understood, they are Prepositions ; if they do not, they are Adverbs : *e.g.*, The lark flies *up* (Adv.); The boy climbed *up* (Prep.) the tree.

INFLEXION.

153. *Comparison of Adverbs.*—Most Adverbs are compared by *more* and *most* : as, *sweetly, more sweetly, most sweetly*. But some take *-er, -est* : as, *soon, sooner, soonest* ; *hard, harder, hardest* ; *early, earlier, earliest* ; &c. A few are irregularly compared :—*Well, better, best* ; *badly, ill*, and *evilly, worse, worst*, &c.

6.—PREPOSITIONS.

154. A Preposition is a word placed before a Noun or Pronoun to show the relation between it and some other word in the sentence : as, The horse *in* the stable is sold. See the following Section 155, &c.

155. The Preposition is used to show the relation between :—

1. A Noun and a Noun or Pronoun : as, We crossed the threshold *of* the door.

2. A Verb and a Noun or Pronoun : as, the Primrose *from* the mossy bank is peeping. Here

from shows the relation between *is peeping* and *bank*.

3. An Adjective and a Noun or Pronoun : as, He is weary *of* life.

(1.) The Prepositions are:—*at, by, for, from, in, of, off, on, to, up, with, above, before, behind, below, along, after, between, betwixt, against, among, without, over, till, into, through, near, but* (in sense of *except* : as, nothing *but* water), *next, notwithstanding, &c.*

(2.) Phrase-Prepositions:—*according to, for the sake of, by reason of, instead of, in behalf of, by means of, on account of, along with, owing to, with reference to, out of, in spite of, in opposition to,* &c.

156. Many Prepositions are appended to Verbs in order to form Preposition-Verbs: as, Love laughs *at* locksmiths.

157. Prepositions may be known by observing that they cannot be removed from one part of the sentence unless in connection with the Noun or Pronoun which they govern.

158. Prepositions have no inflexion.

7.—CONJUNCTIONS.

159. A Conjunction is a word which joins two sentences: as, The king went away *and* the queen followed him.

Conjunctions are of two kinds, Copulative and Disjunctive, &c.

160. A Copulative Conjunction is one which joins two sentences and at the same time unites their meaning: as,

"She had a rustic, woodland air,
And she was wildly clad."

The Copulative Conjunctions are : — *and, also, after, as, before, because, both, so, therefore, till, ere, if that, then, when, where, how, whereby, wherefore, even, likewise, why, whence, moreover, whenever,* &c.

161. The Compound Copulative Conjunctions are:—*after that, as far as, as if, as long as, when that, if that, as well as, as sure as, so as, seeing that, insomuch that, in that, till that, before that,* &c.

162. A Disjunctive Conjunction is one which joins sentences, but at the same time disconnects their meaning : as,

"Alas! they had been friends in youth,
But whispering tongues can poison truth."

The Disjunctive Conjunctions are:—*or, but, either, else, except, lest, nor, otherwise, notwithstanding, than, though, neither, nevertheless, yet, still,* &c.

163. The Compound Disjunctive Conjunctions are:—*but, and if, but that, except that, lest that, nor that, not that, provided that, unless that, unless when,* &c.

164. Correlative Conjunctions are such as are used in pairs:—*although—nevertheless, still, yet*; *As—so*; *Because—therefore*; *Both—and*; *If—then*; *Neither—nor*; *Not—but*; *Rather—than*, *So—as*; *So—that*; *Then—when*; *Such—as*; *Such—that*, &c. Example:—She was *such* an artless little creature *that* all loved her.

165. Hypothetical Conjunctions: *if, so, unless, provided.*

166. The following Conjunctions are, by some grammarians, called Conjunctive Adverbs:—*accordingly, also, as* (after *so, such,* or *as*), *before, till, how, than, that* (after *so, such* &c.), *however,* &c.

167. Pure Conjunctions are those which cannot be used as Adverbs or Prepositions: as, *and, but, either, nor, or,* &c.

168. When it is difficult to know whether a word is a Conjunction or an Adverb, it may be determined by the following test:—If the word be movable to any other part of the sentence it is an Adverb, but if it cannot be moved from the beginning of the sentence it introduces it is a Conjunction.

169. Conjunctions have no inflexion.

8.—*INTERJECTIONS*.

170. An Interjection is a word which expresses sudden feeling : as, *Alas*! the ship is lost. They are:—*Adieu* ! *O* ! *oh* ! *ah* ! *alas* ! *hurrah* ! *begone* ! *aha* ! *what* ! *pish, hush* ! &c.

171. Any of the leading parts of speech uttered by itself to express a sudden emotion may be called an Interjection: as, 1. Noun: *Peace*! breathe not his name. 2. Adjective: *Strange*! I seemed to feel a breath of air. 3. Pronoun: *What*! you are weeping yet! 4. Verb: *Hark*! heard you not the thunder's roar! 5. Adverb: *Away*! the flames are coming nearer.

Derivation.

172. Derivation is that part of Etymology which explains the different parts of which a word is made up. Words are either Primitive, Derivative, or Compound.

173. A Primitive Word is a word in its simplest form: as, *son, good, I, speak, down, and.*

174. A Derivative is a word formed from a Primitive word or root. Derivatives are of two kinds; Primary and Secondary.

1. A Primary Derivative is formed from a Primitive word by a change in the body of the word: as, *strike, stroke*; *break, broke*.

2. A Secondary Derivative is formed from a Primitive word by adding Prefixes or Suffixes: as, *learn, un-learn, learn-er.*

A Prefix is a syllable put before a root: as, *con*-duct.

A Suffix (or affix) is a syllable added after a root: as, duc-*tile.*

175. A Compound Word consists of two or more words, each of which is significant: as, *mill-stone, door-step, horse-leech.*

In most Compound words the second word indicates the genus or class, and the first word the species or the quality that distinguishes the object denoted by the Compound from the class: thus, *corn-field* means a particular kind of *field*, viz., one that grows corn.

176. The most numerous and important Compounds are—Compound Nouns, Compound Adjectives, and Compound Verbs.

Compound Nouns.

177. (1.) The great mass of Compound Nouns are formed by the simple juxtaposition of two Nouns, the former of which modifies the latter: as, *rose-tree, tree-rose, ring-finger, finger-ring, railway, town-hall,* &c.

(2.) In some cases an Adjective has coalesced with a Noun from being frequently joined with it in a particular sense: as, *freeman, nobleman, black-cock.*

(3.) In a few other cases a Noun appears preceded by a Transitive Verb, of which it is the Object: as, *dare-devil, pick-pocket, turn-spit, spit-fire.* (Here common phrases have been made Nouns of.)

(4.) Also a considerable number of Verbal Nouns are found in composition with Adverbial Prefixes: as, *fore*-sight, *fore*-thought, *after*-thought, *after*-math (*that which is mowed after the first crop*), &c.

(5.) A few miscellaneous Noun Compounds remain to be noted: such are, *wind-fall, fore-noon, forget-me-not, bread-and-butter,* &c.

Compound Adjectives.

178. (1.) The most important class of Compound Adjectives consists of those in which the meaning of an Adjective is modified by a Noun prefixed: as, snow-white (*white as snow*), blood-red (*red as blood*), sky-blue (*blue as the sky*), &c.

(2.) Another class consists of those in which the meaning of an Adjective is modified by an Adverbial Prefix: as, *all*-powerful, *al*-mighty, &c.

(3.) Sometimes two Adjectives are brought into juxtaposition, when the former modifies the latter: as, *blue-black, blue-green,* &c.

Compound Verbs.

179. Compound Verbs are formed by means of Prefixes: as, *fore*-tell, *out*-do, *over*-do, *over*-lay, *over*-lie, &c.

Many Verbs are really compounds which have their meaning modified by a Preposition [Adverb] following: as, to call *out*, drive *back*, laugh *at*.

pull *down*, &c. In such cases the Preposition [Adverb] adheres to the Verb in the Passive Voice: as, he was called out (*challenged*), &c.

180. Compounds of other Parts of Speech. These are mostly of a miscellaneous character. For Compound Pronouns, see Sec. 60, (5); Compound Relative Adverbs, see Sec. 148; Compound Preposition, see Sec. 155, (1), and (2).

PART 3.—Syntax.

181. Syntax treats of the correct method of arranging words into sentences.

182. Words are related to each other by way of Concord and Government.

183. Concord is the agreement of one word with another in gender, number, person, or case.

184. Government is the power which one word has over another in determining its case or mood.

1. Syntax of the Noun.

The Cases.—1. Nominative.

185. The Nominative Case is the case of the Subject (see Sec. 32): as, *He* walks; *Man* thinks.

186. The Nominative Case usually comes before the Verb, and in the case of Transitive Verbs that position is necessary to distinguish the Nominative Case of a Noun from the Objective (see Sec. 191): as, "Alexander (*Subject*) conquered Darius (*Object*)."

But the Nominative Case may come after an Intransitive Verb, since no ambiguity can then arise from its position; and this arrangement is often adopted when an Adverb or an Adverbial phrase precedes the Verb: as, "Then *rose* from sea to sky the last *farewell*."

187. Every Nominative Case, except the Nominative Absolute (Sec. 190), belongs to some Verb, either expressed or implied: as, in the answer to a question, "Who wrote the *Task*?" "Cowper", *i. e.*, Cowper *wrote it*.

188. *Complementary Nominative.*—The Verbs *to be* and *to become*, with some others, take a Nominative after as well as before them: as, "My Lord dies *a Protestant*." "And Nathan said unto David, Thou art *the man*."

The Noun following in such cases is descriptive of the Subject, and therefore agrees with it.

189. The Complementary Nominative is also used after Passive Verbs of *naming, making* or *appointing, deeming*, &c., being still descriptive of the Subject: as, Churchill had been made *a baron of England*.

Often the Adverb "as" is introduced without affecting the Syntax of the following Noun: as, "Diocletian may be considered *as* the founder of a new empire."

190. *Nominative Absolute.*—The Nominative Case may also be used with a Participle, forming with it a clause grammatically independent of the rest of the sentence: as, The *speech* delivered, the orator retired; *He* being dead, we shall live.

The Participle is sometimes omitted: as, He sprang in, sword (being) in hand.

2.—The Objective.

191. *Direct Object.*—The Objective Case depends upon a Transitive Verb, and denotes the Direct Object of an action. It is also used after a Preposition (see Sec. 33).

The Objective Case usually follows the Verb (see Sec. 186). But when the Objective differs in form from the Nominative, as in the case of the Personal Pronouns, it may stand before the Verb without causing any ambiguity: as,—"*Me* he restored unto mine office, and *him* he hanged."

192. *Complementary Object.*—Verbs of *making* or *appointing*, also of *calling, naming, thinking*, take after them two Objectives. The former of these is the Direct Object, the latter is called the Complementary Object, being necessary to complete the meaning of the Verb: as, "They hailed *him* (Direct Obj.) *father* (Compl. Obj. of a line of kings."

"I'll call *thee* (Direct Obj.) *Hamlet,*

King, father, Royal Dane (all Compl. Obj.).

193. Also the Verbs *teach, ask* or *beg, forgive,* and less frequently—*banish, forbid,* with some others like them, often take a second Objective: as, "Teach *me* thy *statutes.*" "We banish *you* our *territories.*"

194. *Objective after Passive Verbs.*—The Verbs mentioned in the preceding section, with some others, are capable of taking an Objective Case after them even in the Passive Voice. In such cases, the one Objective becomes the Subject of the sentence, and the relation of the other to the Verb remains unaffected: as, "Were you well served, you would be taught your *duty.*" "The dead were refused Christian *burial.*"

195. *Objective after Intransitive Verbs.*—Intransitive Verbs often take after them an Objective Case similar in meaning to the Verb itself. This is called the Cognate Objective: as, "He dreamed a *dream.*"

This construction is most frequent when there is an Adjective of Quality used with the Noun: as, "I have fought a *good fight.*" "He laughed his *great laugh.*"

196. The Objective is used after Intransitive Verbs and after Adjectives to denote extent, duration, age, value: as, "And Noah was 600 *years* old when the flood of waters was upon the earth." "She is not worth *thee.*"

Also in such expressions as "ten *years* ago," "this *day week,*" "not many *days* hence," the Nouns denoting time are to be regarded as Objectives.

197. The *Objective with Impersonal Verbs.*—The Objective denotes the virtual, though not the grammatical, Subject after some old Impersonal Verbs: as, *it repenteth, it behoves, it becomes* or *beseems:* as, "It repenteth *me* that I have made them." "Behoves *me* keep."

3.—*The Dative.*

198. The Dative denotes the Indirect Object, and always be explained by *to* and *for*: as, "Give *me* the daggers," i.e., *to me*; "Heat *me* these irons hot," i.e., *for me*.

199. The words *like* and *unlike, nigh, near,* (*nearest, next,*) are followed by the Dative: as, "Few in millions can speak like *us.*"

[*N.B.*—This use of the Dative after the Adverb *like* is scarcely to be imitated.]

200. The Impersonal Verbs *thinks, seems, lists,* take before them the Dative of the Personal Pronoun: as, "Methinks," i.e., *it seems to me,* &c.

4.—*The Possessive.*

201. The Possessive Case denotes possession, and is therefore rarely used except where the Noun denotes a living thing: as, "*Milton's* poems", "a *butterfly's* wings." The use of the Possessive with reference to things without life belongs to imaginative language, objects being there freely personified: as, "Mountains above, *Earth's Ocean's* plains below."

202. *Ellipsis.*—In familiar language the Possessive Case is often used alone, and the Noun upon which it depends omitted, being readily understood: as, "St. Paul's (Cathedral), the Princess's (Theatre), the Queen's (Hotel)."

On the same principle must be explained such expressions: as, "a work of *Bacon's*" (*i.e.*, one of Bacon's works), "a horse of *John's*" (*i.e.*, one of his horses).

5.—*The Vocative.*

203. The Vocative Case is used both with and without the Interjection *O.* Its function is chiefly to attract the attention of the person to whom we are speaking: as, "These are Thy glorious works, *Parent* of good, *Almighty*!" "O! *Friend,* come to me."

6.—*Apposition.*

204. Any Noun or Pronoun may have another Noun or Pronoun attached to it without any con-

nective when referring to the same person or thing. The latter word is then said to be in *apposition*, and agrees with the former in Case: as, "John the *Baptist* was beheaded;" "Brutus killed Cæsar, *him* who had been his friend."

205. Sometimes a Noun stands in apposition to an entire sentence: as, "There were seven of them, and they were drawn with seven oranges—*a thing* quite out of taste."

2. Syntax of the Adjective.

206. An Adjective placed immediately before or after a Noun is said to be used attributively: as, a *wise* man, a *huge* lion.

But when the Verb *to be* or any similar Verb intervenes, it is said to be used predicatively: as, The lion was *huge*; The man became *wise*.

207. When the same quality in different things is compared, the Adjective in the Positive has after it the Conjunction *as*, in the Comparative the Conjunction *than*, and in the Superlative the Preposition *of*: as, "White *as* snow"; "wiser *than* Solomon"; "greatest *of* all."

208. After the Definite Article *the* an Adjective is often used with a Noun understood but not expressed, to denote a class of objects: as, "The *wicked* (= wicked men) flee when no man pursueth;" "The *good* are happy."

209. Some Adjectives have actually become Nouns, and, as such, may be used with an Adjective before them. This is the case with the words *good*, *evil*, and a few others: as, "*Evil*, be thou my *good*."

In this way are used Adjectives denoting colour: as, *black*, *white*, *red*, &c.

210. *Adjectives with Verbs.*—Adjectives sometimes appear to be attached to Verbs, and so to take the place of Adverbs. Thus we say, "to keep a thing *safe*," "to serve dinner up *hot*," "to stand *firm*," &c. But in all these examples, the Adjective really belongs to the Noun and not to the Verb.

The Articles.

211. When several Nouns denoting distinct things come together in enumerations, the same Article is usually placed before each: as, "A vacant space was left between *the* tents and *the* rampart"; "Their more useful arms consisted in *a* helmet, *an* oblong shield, light boots, and *a* coat of mail."

212. But when the objects are represented not as perfectly distinct, but as closely connected with each other, the Article is not repeated: as, "*The Prince and Princess* of Orange had now ceased to regard him as a rival."

Sometimes the Article appears to be omitted merely for the sake of brevity, especially in such common expressions: as, "from head to foot," "from top to bottom," "from snout to tail."

213. Sometimes the Article is repeated even before Nouns denoting things closely connected with each other when it serves to call attention to each separately: as, "There were the markets at which *the* corn, *the* cattle, *the* wool, and *the* hops of the surrounding country were exposed."

214. The Definite Article *the* is sometimes used to give to an Adjective the force of an Abstract Noun (see. Sec. 209).

215. The word "the = *by so much*, used before the Comparative Degree, is a different word from the Definite Article. It is the old Ablative or Instrumental case of the Demonstrative Adjective *the*, *that*, and must be parsed as an Adverb: as, "*The* nearer the bone *the* sweeter the meat."

3. Syntax of the Pronouns.

216. *Thou* and *you.*—The Pronoun *thou*, which strictly denotes *a single person spoken to*, is now rarely used except in the elevated style of poetry, eloquence, or devotion, its place being elsewhere taken by the plural *you*.

217. The Relative Pronouns *who*, *which*, *that*, have a twofold use:—

1. To limit and define the Antecedent, which would otherwise express too much or too little:

as, "I dare do *all—that may become a man.*" "Is *this* a dagger—*which I see before me?*"

2. To introduce some additional statement when the principal sentence is complete already: as, "My father suddenly discovered that there was to be a book-sale twenty miles off—*which would last four days.*"

NOTE.—This may be called the *conjunctive* use of the Relative; but the former is called the *restrictive* use.

This double use sometimes causes ambiguity, as in the following instance:—"The loftiest mountain in Britain *which* I have climbed." This ambiguity may be removed by punctuation.

218. The Relative agrees with its Antecedent in Number and Person: its case is determined by some word in its own sentence: as, "You may easily imagine to yourself what appearance *I* made *who am* pretty tall." "*He that hath* bent him o'er the dead." "Ere ceased the inhuman shout which hailed the *wretch* (Obj.) *who* (Nom.) won." "*Scots* (Voc.) *whom* (Obj.) Bruce hath often led."

219. The Relative and Interrogative Pronouns differ from other words in preceding the Verbs which govern them instead of following them: as, "...... *whom* no man *hath seen* nor can *see*." "*What* went ye out for to *see*?"

220. *Who* is sometimes used briefly for *he who*, or *he that*, especially in poetry: as, "*Who* steals my purse, steals trash. . . ." "So fail not thou *who* thee implores."

221. *That* is preferred to *who* or *which* when the Antecedent is incomplete, requiring to be defined by the Relative clause (see Sec. 217, 1): as, "Blessed is the man *that* walketh not in the counsel of the ungodly." "He *that* goes a-borrowing goes a-sorrowing."

222. Hence it is often used after Superlatives, after the words *all, same, any, none, nothing,* and after the Interrogative *who*: as, "All is not gold *that* glitters." "*Who* is among you *that* feareth the Lord."

223. *Omission of the Relative.*—(1.) When a Relative sentence serves merely to define the Antecedent (see Sec. 217, 1, restrictive use), the Relative Pronoun is often omitted—not, however, when it would be either in the Nominative or the Possessive Case: as, "The labour ^ we delight in physics pain." "He is the most attentive man ^ I ever saw."

(2) But when the Relative sentence specifies some additional and independent circumstance about the Antecedent the Pronoun can never be omitted. Compare the following example:—"When Sunday came, it was indeed a day of finery, *which* all my sumptuary edicts could not restrain."

In this sentence the Relative is indispensable.

224. When a Relative sentence defines a Noun or Pronoun connected by the Verb *to be* to a Pronoun of the 1st or 2nd Person, the Verb in the Relative sentence is often made to agree in Person with the preceding Pronoun: as, "Art not *thou* that Egyptian which before these days *madest* an uproar. . . ?"

But the 3rd Person is also used: as "Art *thou* he that *troubleth* (not *troublest*) Israel?"

225. *Than whom.*—The Relative Pronoun *who* is used in the Objective Case after the Conjunction *than* where any other Pronoun would be in the Nominative Case: as—

"Belial came last, *than whom* a spirit more lew'd
Fell not from heaven."

"He is wiser *than I.*" "You are wiser *than he.*" (The senses are, "*than I am* or *he is*;" "me and him" are therefore incorrect.)

226. Sometimes the Antecedent to a Relative is implied in a Pronominal Adjective: as "This rural politeness is very troublesome to a man of *my* temper, *who* generally take the chair that is next me," &c.

227. Sometimes an entire sentence forms the Antecedent: as, "Ho-ti himself—*which* was the more remarkable—instead of chastising his son, seemed to grow more indulgent to him than ever." Compare Sec. 205, Apposition.

228. The Neuter Pronoun *it* is used in a peculiar manner without any foregoing Noun to which it can be referred.

1. *It* is used before the Verb *to be* when the Subject follows, and it then serves as a kind of temporary or provisional Subject: as, "*It* is I; be not afraid." "*It* is more blessed to give than to receive." Real Subjects: (1) *I*, (2) *to give*.

Obs. 1. The Pronoun *it* is sometimes used even when a Plural subject follows: as—

"*'Tis two* or *three*, my Lord, that bring you word
Macduff is fled to England."

Obs. 2. In the same way is used the Adverb *there*, which thus has a kind of Pronominal force: as, "*There* was a Brutus once."

2. In like manner the Pronoun *it* is employed to represent a circumstance or history to be related: as, "And *it came to pass*, (*i.e.*, the following circumstance came to pass) at the end of two full years that Pharaoh dreamed, and behold he stood by the river."

3. The Pronoun *it* is used as the Subject of Verbs denoting natural phenomena: as, "*it* rains," "*it* snows," "*it* freezes," &c.

4. The Pronoun *it* is also used to represent *state* or condition in the most indefinite manner possible: as, "How *is't*, my noble lord?"

5. After an Intransitive Verb *it* is used to denote the action of the Verb in a general way: as, "Come and *trip it* as we go." "I cannot daub *it* further."

6. In asking a question *it* is used of that which is altogether unknown: as, Who is *it*? What is *it*? &c.

229. The Indefinite Pronouns *each*, *every*, *either*, *neither* (Sec. 61, (5), and (6)), are followed by Nouns, Pronouns, and Verbs of the Singular Number only: as, "The king of Israel and the king of Judah sat, *each* (king) on *his* throne, having (*both*) put on their robes," &c.

Unless the Plural Noun used after them convey a Collective Idea: as, "That *every twelve years* there should be set forth two ships."

4. Syntax of the Verb.

1. *Concord.*

230. A Verb agrees with its Subject in Number and Person: as, man *wants* or *wanteth*, men *want*; thou *reasonest*, they *reason*; if I *were*, if thou *wert*, &c.

231. Two or more Nouns in the Singular Number, with or without a Conjunction, take a Verb in the Plural Number: as, "The evening and the morning *were* the first day."

"Thy prayer, thy praise, thy life to vice unknown,
In sweet memorial *rise*. . . "

232. Every Verb, except in the Infinitive or the Participle, has its Nominative Case either expressed or implied: as, "Awake (ye), Arise (ye), or be (ye), for ever fall'n."

233. (1.) (Either) ... or.—When two Singular Subjects are connected by (either)...or, the Verb remains Singular: as, "... a faint scream might be heard, as a lover, a brother, *or* a husband, *was* struck from his horse."

Obs. 1. The Verb expressed belongs to the latter subject and agrees with it, being understood with the former: as, "Either you or he *is* to blame."

Obs. 2. The Plural is occasionally to be met with: as, "It must be confessed that a lampoon *or* a satire *do* not carry in them robbery or murder."

[*N.B.*—Not to be imitated.]

(2.) "Neither (nor)......nor."—The same rule is usually observed with "neither......nor": as, "*Nor* man *nor* fiend *hath* fallen so far." "......Where *neither* moth *nor* rust *doth* corrupt."

But the Plural not seldom occurs, especially when several Singulars are connected by "nor... nor...nor": as, *Nor* wood *nor* tree *nor* bush *are* there." "*Neither* he *nor* Broadhem *smoke*."

Especially in the case of the Personal Pronoun: as, "Neither *you* nor *I are* in fault."

234. *Collective Nouns.*—These are sometimes followed by the Singular and sometimes by the Plural. The Singular is preferred when the Subject is regarded as a whole; the Plural, when attention is directed to the individuals composing it.

Examples:—

Singular.

"An English *mob is* often contented with the demolition of a few windows . . . ." "The *government has* begun to turn *its* attention..."

Plural.

"The *assembly* of the wicked *have* inclosed me."

2.—*The Subjunctive Mood.*

235. The chief use of the Subjunctive Mood is in hypothetical sentences. It then usually follows such Conjunctions as *if*, *unless*, *except*, *although*, *albeit*, *notwithstanding*, *whether* . . . . *or*: as, "What matter where *if* I *be* still the same?" "No man can do these miracles *except* God *be* with him."

It also frequently follows such expressions as *provided* (*that*), *suppose* (*supposing*), &c.: as, "*Suppose* you *were* to take a little journey now. . . . " ". . . . so we will, *provided* that he *win* her."

236. Sometimes the Verb in the Subjunctive Mood is placed before its Subject, and no Conjunction is then used; as, "*Were* I the Moor, I would not be Iago." "Oh, *wert* thou (=*if thou wert*) in the cauld blast. . . . "

237. The Subjunctive is also used in indirect questions after *if*, *whether*, and in the case of double questions (*i. e.*, where there are two alternatives), after *whether* (*if*). . . . *or*: as, "Look *if* your helpless father yet *survive.*"

238. The Subjunctive Mood is also used in dependent sentences to denote a *command* or *wish*. It is then often introduced by the word *that*.

Examples:—

"The king's further pleasure is
That such a writ *be served* against you."

"Heat me these irons hot; and look thou *stand*
Within the arras."

"I would *that* I *were* low laid in my grave."

239. Hence arises the use of the Subjunctive Mood in an Imperative or Optative sense: as, "Now, good digestion *wait* on appetite, And health on both!"

"Never harm, nor spell nor charm,
Come our lovely lady nigh."

240. The Subjunctive is likewise used, especially by our older writers, after the words *that so that*, *lest*, to denote a purpose or consequence of something to be done: as, "Take heed, *that* thou *speak* not to Jacob." "He that smiteth a man, *so that he die*, shall be surely put to death."

241. It must not be supposed that all Verbs used in hypothetical sentences are necessarily in the Subjunctive Mood. The Indicative is used after *if* in speaking of what is present at the time.

Examples:—

"If I *am* to be a beggar (as appears likely) it shall never make me a rascal."

"And though my portion *is* but scant, I give it with good will."

The Indicative is also used in hypothetical sentences where there is no real contingency or doubt: as, "*Though* he *was* rich, yet for your sakes he became poor."

Also, the Indicative is sometimes used in preference to the Subjunctive for the sake of greater energy of expression: as—

"If thou *speakest* false,
Upon the next tree shalt thou hang alive."

242. *Sequence of Tenses.*—*May*, *shall*, *will*, are regularly used in subordinate sentences after Present and Future Tenses in the principal sentence; and *might*, *should*, *would* after Past Tenses; and *might have*, *should have*, *would*, *have*, after Past Complete Tense; as—

"If the patient *be* asleep he *is* (or *will be*) better."

"If you *will invite* us we *shall be* happy to come."

"If you *called* me I *would be* happy to come."

"*Could* the captain *have avoided* it, he *would not have thrown* the cargo overboard."

"*Had* he *asked* me I *should have told* him."

3.—*The Infinitive Mood.*

243. The Infinitive Mood is in modern English usually indicated by the prefix *to*. But the old form without *to* is used after the following classes of Verbs:—

1. Some which serve as auxiliaries in forming various Tenses and Moods, viz., *do, shall, will*; to which may be added *may, can, might, could, would, should.*

2. The following are old root Verbs: *bid, dare, have, make, let, must, list, need.*

3. Many Verbs denote the operation of the senses; as, *see* (*behold, watch, mark,* &c.), *hear, feel.*

Examples:—

"*Bid* me *tear* the bond." "They *need* not *depart*; give ye them to eat." "I *see* before me the gladiator *lie*," &c.

244. The Infinitive with *to* is often the subject of a sentence, especially before the Verb *to be*: as, "*To be* contents his natural desire." "*To reign* is worth ambition." "*To err* is human."

245. The Infinitive not unfrequently denotes the Object, especially after Verbs expressing the action of the *mind* or *will*, such as, *to mean, love, purpose, intend, expect, hope, fear, wish, desire, hate, learn, remember, forget*: as—

"Cromwell, I did not *think to shed* a tear
In all my miseries. . . ."

"The Countess of Kew *purposes to stay* here this evening."

"Cease to do evil, *learn to do* well."

246. *Peculiar use of Past Infinitive.*—The Past Infinitive (*to have. . . . to have been. . . .*) is sometimes used by a kind of attraction after a Verb in the Past Tense: as, "I thought *to have slain* him where he stood."

247. *Complementary Infinitive.*—The Infinitive, when not the Object of the Verb, is often its Complement, serving to define its application in some way. This is especially the case with Verbs of *commanding, compelling, persuading, teaching,* &c., which do not convey a complete sense by themselves. Also the Infinitive often expresses the purpose of the action denoted by the Verb.

Examples:—

"Claudius had *commanded* all Jews *to depart* from Rome." "He was *forced to depart,* so as to be within Grey Friars' gate before ten." "He *invoked* Heaven *to witness* the sincerity of his professions," &c.

The Complementary Infinitive of Purpose is often introduced by *so as to, in order to,* and in older English by *for* (*to*): as—

"Max *gave up* a costume and a carriage *so as to help* Paul." "What went ye out *for to see*?"

248. The Infinitive is often the Complement of an Adjective (Adverbial): as—

"*Swift to hear, slow to speak.*" "Things *hard to be understood.*" "*Eager to be pleased* and *to please.*"

249. The Infinitive may also be the Complement of a Noun (Adjectival): as—

"*A time to weep* and *a time to laugh.*"

250. Sometimes an Infinitive Mood is attached as a Complement to an entire sentence (Adverbial): as, "In politics, the Independents were—*to use* the phrase of their time—root and branch men. . . ."

Under this head come all such parenthetical expressions; as, *to be brief, so to speak, to return to the point; not to make a long story of it; not to mince matters,* &c.

251. Sometimes the Infinitive is used by way of exclamation: as, "Thus *to rob* me of my child!"

4.—*Gerund.*

252. A Gerund is a Verbal Noun, and may be used in most of the constructions of a Noun. Thus it may be the Subject or the Object of a Verb, and it may be under the government of an Adjective or of a Preposition.

1. Gerund as Subject.

"*Running* to see fireworks alone is dreary work."

"It is not *dying* for a faith that is hard...," &c.

2. Gerund as Object.

"He contemplated *marrying* Esther," &c.

3. Gerund after an Adjective.

"If it be *worth* stooping for," &c.

4. Gerund governed by a Preposition.

"Cannot but *by annihilating* die," &c.

253. The Gerund of a Transitive Verb retains the same power of governing the Objective Case as the Verb to which it belongs: as, "I determined to increase my salary by *managing* a little *farm*," &c.

254. It must be borne in mind that the original use of the forms in *-ing* (also *-ung*) was that of Nouns, the Gerund being a totally distinct thing (see Sec. 82). And they must still be parsed as Nouns when they have the full construction of Nouns, admitting an Adjective or Article before them, and being followed by the Preposition *of*. This is the case in the following examples:—

"*The planting* of woods." "*The attaining* of happiness." "*A* great *whacking of* whips." Here *planting*, *attaining*, and *whacking* are Nouns.

255. The following is the modern rule for the use of the Verbals in *-ing*:—

When *the* precedes, *of* must follow; or both *the* and *of* must be omitted together; namely,—Either—

"By *the* sending *of* the light."

"By *the* pr eaching *of* repentance;"

Or—

"By sending the light."

"By preaching repentance."

In the former case the forms in *-ing* are parsed as Nouns, in the latter case as Gerunds.

256. A Gerund is often preceded by the Possessive Case of a Noun or Pronoun, denoting the Subject: as, "I remember *his pointing* with the wooden sword." "The gooseberries were of *her gathering*."

257. The Compound Gerund forms with *having, being, having been,* are used in the same way as the simple Gerund: as, "I shall cheerfully bear the reproach of *having descended* below the dignity of history..."

"Doubtless the pleasure is as great
Of being cheated, as to cheat."

5. *Participles.*

258. Participles are Verbal Adjectives, and attach themselves to Nouns and Pronouns in the same manner as ordinary Adjectives: as, "*Overcome* by remorse, *Offa* endeavoured to atone for his crime by liberality to the Church."

"*He* ended *frowning*, and his look denounced Desperate revenge."

259. A Participle sometimes refers to an entire sentence: as, "*Owing to* numerous attempts which have been made to find a N.E. or N.W. passage to India, *the Arctic Ocean has been much more thoroughly explored than the Antarctic.*"

260. An Imperfect Participle (Incomplete or Present Participle) is sometimes used adverbially, at the beginning of a sentence; as, "*Generally speaking*, these peculiar orgies obtained their admission at periods of distress, disease, public calamity, and danger...." (. i.e., *to one speaking generally* the case appears so).

5. Syntax of the Adverb.

261. An Adverb usually stands as near as possible to the word which it modifies. Its ordinary place is *before* an Adjective or other Adverb, and *after* a Verb: as, "*Exceedingly* great." "*Exceedingly* well." "To prosper *exceedingly*."

But the Adverb may precede the Verb whenever it is intended to be at all emphatic: as, "He fell through . . . into the tide and *immediately* disappeared."

262. Sometimes an Adverb belongs to an entire sentence, and it then usually stands at the beginning: as, "*Unfortunately*, the old lines of the streets had been to a great extent preserved."

263. The Adverbs *like*, *unlike*, are followed by the Dative Case (see Sec. 199). Also some other Adverbs have the same construction as the Adjectives from which they are derived; as, "They may look into the affairs of Judea and Jerusalem *agreeably to* that which is in the law of the Lord."

264. Some Adverbs do not differ in form from the Adjectives to which they correspond: as, *fair, hard, bright, pretty* (with Adjectives or Adverbs), &c.

265. Two Negatives occasionally come together in poetry when they neutralise each other: as,

"*Nor* did they *not* perceive the evil plight
In which they were, or the fierce pains *not* feel."

266. Some Adverbs of Time are occasionally used as Adjectives for the sake of brevity: as, "Good, *sometime* queen . . . " "In the *then* condition of my mind."

But these usages are in English either obsolete or inadmissible in writing which professes to be accurate.

267. The Adverbs *even, only*, sometimes modify a Noun or Pronoun, as in such sentences as the following:—

"*Even Homer* sometimes nods."

"*Only a fool* would act so."

The reason of this apparent inconsistency is perhaps that the Noun or Pronoun thus emphasized has a kind of latent Adjectival force: "*even Homer*" = even the greatest of poets; "*it is only the watchman*," *i.e.*, "only so ordinary a visitor."

268. Some Adverbs are capable of modifying Prepositions, especially those which serve to define relations of time or place more precisely: as "*Just* between twelve and one."

Sometimes the Adverb is best taken with the entire phrase consisting of Preposition and Noun; as, "*Jump* (exactly) at this dead hour."

So—*just* in time—*altogether* in vain, &c.

6. Syntax of the Preposition.

269. Prepositions govern the Objective Case: as, with *me*; without *you*; from *London* to *Bombay*.

270. *Save, except, but* (= *except*), *notwithstanding*. It is sometimes difficult to decide whether these words are to be regarded as Preposition or as Conjunctions. They may, however, be parsed as Prepositions when followed by a Noun or Pronoun which is not the Subject of a Verb, as in the following examples:—

"I swear that no one was to blame *but me*."
". . . all, *save thee*,
I fell with curses", &c.

271. In Interrogative and Relative sentences, the Preposition instead of coming before the Pronoun is very often placed at the end: as, "*What* could it proceed *from*?" (instead of "*From what* could it proceed?") "Was this the face *which* I had so often made merry *with*?" (instead of "*with which* I had so often," &c.) "Two young ladies *whom* I have some knowledge *of*" (instead of "*of whom* I have," &c.)

This arrangement is specially adapted for an easy, familiar style. In finished and dignified language, the Preposition is more suitably placed *before* the Pronoun: as—

"I will show you *to whom* he is like."

"*Under what* captain serve you?"

272. The Preposition is most frequently placed at the end of the sentence when the Relative Pronoun is omitted (see Sec. 223); as—

"It was a thing ^ I was used *to*" (i. e., *to which* I was used). "I had no pence ^ to console him *with*" (*i. e. with which*, &c.)

273. In very many instances a Preposition, though remaining separate from the Verb, forms with it a virtual compound: as, *to laugh at, to see through, to meet with*, &c. These expressions must be parsed as single words, and both in the Passive Voice and in Relative sentences the Verb and Preposition are kept together: as,—

"Moses, on the contrary, gave him a question or two from the ancients, for which he had the satisfaction of being *laughed at*." "A stick and a wallet were all the movable things upon this earth *that* he could *boast of*."

7. Syntax of the Conjunction.

274. Conjunctions are the links by which Simple sentences are united together and formed into Complex ones. Conjunctions have therefore no power of governing a Case: the Case of every Noun or Pronoun being dependent upon some word in its own sentence.

Exception.—The Conjunction *than* is followed by the Objective Case of the Pronoun *who* (see Sec. 225).

275. When a Conjunction is followed by a Noun or Pronoun without a Verb, the sentence is incomplete; and the Case of Noun or Pronoun can be determined only by supplying the Verb which is understood. This is often the case with *as, than*.

Examples:—

"His face did shine *as* the sun." [Supply, *shines*: so that *sun* is Nom.] "I like the one as well as the other." [Supply, *I like* (the other): *the other* is therefore Obj.] "You are a much greater loser *than* me by his death." [The sense is, *than I am*; *me* is therefore incorrect. It should have been *I*.]

276. On the use of the Conjunctions *if, provided, unless, that, lest*, &c., with the Subjunctive Mood (see Sec. 235).

277. Some Conjunctions form pairs (see Sec. 164), one member of the pair preceding and preparing the way for the other. These are called Corresponding Conjunctions (or Correlative Conjunctions): as, *neither...nor*; *either, whether...or*; *as...so*; (*although, though, notwithstanding*)... (*yet, still, nevertheless*); *because...therefore*.

278. *But.*—The word *but* may be a Preposition, an Adverb, or a Conjunction. Its use as a Preposition has been already explained (see Sec. 270.) It is in certain cases difficult to decide whether it is to be regarded as a Conjunction or as an Adverb, especially in some familiar idioms: as—

"I cannot *but* think..." "There is no one *but* knows ......" These expressions are elliptical. "I cannot *but* ..."= "I cannot *do otherwise*, but [*i.e.*, only]...;" "There is no one *but*..." = " There is no one *else* but [*i.e.*, only] (he) who..." As introducing a new member of the sentence, *but* is in these cases best parsed as a Conjunction.

Some Figures.

279. *Ellipsis.*—Ellipsis is the omission of some word or words in a sentence for the sake of brevity or elegance: as, "Either you or I must go"= "either you [*must go*] or I must go."

Words thus omitted are said to be understood or implied.

280. *Hyperbole* is a figure by which more is expressed than is literally true: as—

"I shall strike the stars with my crown."

281. *Metaphor* is a figure by which one object is designated by the name of another object to which it bears some resemblance or analogy: as, "The minister was the *pillar* of the State."

It is a simile without the sign of comparison *like* or *as*.

282. *Simile* is a figure by which we express a comparison on founded resemblance: as—

"Charity, *like* the sun, brightens every object on which it shines."

It is always known by the sign *like* or *as*

PARSING.

283. To parse words is to state what part of speech they are, to explain their form so far as inflexion is concerned, and to show their syntactical relation in any given connection.

284. *Parsing-scheme.*

(1.) *Noun*; say whether Common or Proper. If Abstract or Collective, say so; Gender, Number, Case:—

If *Nominative*, say to what Verb it is Subject.

If *Possessive*, say on what other Noun it depends.

If *Objective*, say of what Verb or Preposition it is the Object, &c.

If *Dative*, say of what Verb it is the Indirect Object.

If *Vocative*, say "stands by itself."

These are the chief Case rules; others to be given as they apply.

(2.) *Pronoun*: say of what kind and for what Noun it stands (or what is its Antecedent): Gender, Number, Case.. (Case rules as in Nouns.)

(3.) *Adjective*: say of what kind (Quality, &c.); if compared, say what Degree of Comparison; if not, say "not compared"; and say to what Noun it belongs.

(4.) *Verb*: say whether Transitive or Intransitive, Regular or Irregular; give principal Tenses. If Defective, say so; say whether Active or Passive, and in what Mood: then—

If *Indicative* or *Imperative*, state Tense, Number, Person, and with what Subject it agrees.

If *Subjunctive*, say also on what Conjunction it depends.

If *Potential*, state Tense, &c., as Indicative.

If *Infinitive*, give Tense, and say whether it is—

(1.) Subject to another Verb, or (2) Object of a Transitive Verb, or (3) Compliment of another Verb, or of an Adjective or Adverb.

If *Participle*, give Tense, and say to what Noun it belongs.

If *Verbal Noun*, give Case and Syntax, as in Nouns.

(5.) *Adverb*: say of what kind; if compared, say what degree of Comparison, and what word it modifies.

(6.) *Preposition*: say what Noun or Pronoun it governs.

(7.) *Conjunction*: say of what kind, and what sentences (or words) it connects.

285. *Specimen Parsing.*

"Who steals my purse, steals trash; 'tis something, nothing;
'T was mine, 'tis his, and has been slave to thousands:
But he that filches from me my good name,
Robs me of that which not enriches him,
And makes me poor indeed."

Who—A Relative Pronoun, masculine gender, singular number, third person, agreeing with its antecedent *he* understood, nominative case to the Verb *steals*.

steals—An Irregular Transitive Verb, active voice, indicative mood, present tense, singular number, third person, agreeing with its Nominative *who*.

my—A Personal Pronoun, masculine gender, singular number, first person, possessive case, governed by the Noun *purse*.

purse—A Common Noun, neuter gender, singular number, third person, objective case, governed by the Transitive Verb *steals*.

steals—An Irregular Transitive Verb, active, voice, indicative mood, present tense, singular number, third person, agreeing with its Nominative *he* understood.

trash—A Common Noun, neuter gender, singular number, third person, objective case, governed by the Transitive Verb *steals*.

it—A Personal Pronoun, neuter gender, singular number, third person, nominative case to the Verb *is*.

is—An Irregular Intransitive Verb, indicative mood, present tense, singular number, third person, agreeing with its Nominative *it*.

something—A Common Noun, neuter gender, singular number, third person, nominative case after the Verb *is*.

nothing—A Common Noun, neuter gender, singular number, third person, nominative case after the Verb *is* understood. (*It is* nothing).

It—A Personal Pronoun, neuter gender, singular number, third person, nominative case to the Verb *was*.

was—An Irregular Intransitive Verb, indicative mood, past tense, singular number, third person, agreeing with its Nominative *it*.

mine—A Personal Pronoun, masculine gender, singular number, first person, possessive case, governed by the Noun *purse* understood.

it—A Personal Pronoun, neuter gender, singular number, third person, nominative case to the Verb *is*.

is—An Irregular Intransitive Verb, indicative mood, present tense, singular number, third person, agreeing with its Nominative *it*.

his—A Personal Pronoun, masculine gender, singular number, third person, possessive case, governed by the Noun *purse* understood.

and—A Copulative Conjunction, joining the sentences "*'tis his*" and "*it has been slave to thousands.*"

has—An Auxiliary Verb to *been*, indicating perfect (complete) tense.

been—A Past Participle from the Intransitive Verb *to be*, referring to *it* understood.

has been—An Irregular Intransitive Verb, indicative mood, perfect tense, singular number, third person, agreeing with its Nominative *it* understood.

slave—A Common Noun, neuter gender, singular number, third person, nominative case after the Verb *has been*.

to—A Preposition, showing the relation between *slave* and *thousands*.

thousands—A Common Noun, neuter gender, plural number, third person, objective case, governed by the Preposition *to*.

But—A Disjunctive Conjunction, joining the sentences "*he steals trash*" and "*he robs me of that.*"

he—A Personal Pronoun, masculine gender, singular number, third person, nominative case to the Verb *robs*.

that—A Relative Pronoun, masculine gender, singular number, third person, agreeing with its antecedent *he* nominative case to Verb *filches*.

filches—A Regular Transitive Verb, active voice, indicative mood, present tense, singular number, third person, agreeing with its Nominative *that*.

from—A Preposition, showing the relation between *filches* and *me*.

me—A Personal Pronoun, masculine gender, singular number, first person, objective case, governed by the Preposition *from*.

my—A Personal Pronoun, masculine gender, singular number, first person, possessive case, governed by the Noun *name*.

good—An Adjective of Quality, positive degree, qualifying the Noun *name*.

name—A Common Noun, neuter gender, singular number, third person, objective case, governed by the Transitive Verb *filches*.

Robs—A Regular Transitive Verb, active voice, indicative mood, present tense, singular number, third person, agreeing with its Nominative *he*.

me—A Personal Pronoun, masculine gender, singular number, first person, objective case, governed by the Transitive Verb *robs*.

of—A Preposition, showing the relation between *robs* and *thing* understood.

that—A distinguishing Adjective limiting the Noun *thing* understood.

which—A Relative Pronoun, neuter gender, singular number, third person, agreeing with its antecedent *thing*, understood, nominative case to the Verb *enriches*.

not—An Adverb of mood (negation), modifying the Verb *enriches*.

enriches—A Regular Transitive Verb, active voice, indicative mood, present tense, singular number, third person, agreeing with its Nominative *which*.

him—A Personal Pronoun, masculine gender, singular number, third person, objective case, governed by the Transitive Verb *enriches*.

And—A Copulative Conjunction, joining the sentences "he robs me of that," and "*he robs me of that*." (He robs me of that which not enriches him and *he robs me of that which* makes me poor indeed).

makes—An Irregular Transitive Verb, active voice, indicative mood, present tense, singular number, third person, agreeing with its Nominative *which* understood.

me—A Personal Pronoun, masculine gender, singular number, first person, objective case, governed by the Transitive Verb *makes*.

poor—An Adjective of Quality, positive degree, qualifying the Pronoun *me* or the Noun *man* understood. (Makes me *to be a* poor *man*.)

indeed—An Adverb of Degree, modifying the Adjective *poor*.

ANALYSIS OF SENTENCES.

286. To analyse a sentence is to take it to pieces, and show its constituent parts.

287. *Sentence*.—A Sentence is a thought expressed in words: as, *I am going*.

288. Sentences are of three kinds, Simple, Complex, and Compound.

289. A Simple Sentence has only one Subject and one Predicate: as, *The wind moans*.

290. A Complex Sentence is made up of several simple sentences, united together by means of connectives: as, "It is said that one day in the latter part of his life, Swift, after looking over the *Tale of a Tub* for some time, suddenly shut the book and exclaimed, 'What a genius I had when I wrote that!'"

Here are no less than five Simple Sentences:—

(1.) I (Swift) wrote that [*Tale of a Tub*].

(2.) What a genius I [Swift] had (then)!

(3.) Swift, one day, in the latter part of his life, after looking over the *Tale of a Tub* for some time, suddenly shut the book.

(4.) Swift exclaimed [What a genius, &c.]

(5.) It [this story] is said.

These simple sentences are linked together by the connectives *that, and, when*.

291. A Compound Sentence consists of two or more principal or independent sentences connected by a Co-ordinative Conjunction: as—

"A sensitive plant in a garden grew,
And the young winds fed it with silver dew."

1. Analysis of Simple Sentences.

292. The constituent parts of a Simple Sentence are these:—

In all sentences: 1, *Subject*; 2, *Predicate*.

Not in all sentences: 3, *Object*; 4, *Complements*; 5, *Enlargements*; 6, *Extensions*.

293. *The Subject* denotes that which is spoken of. It must therefore always be a Noun or some word equivalent to a Noun. Thus the Subject may be:—

1. A Noun: as, "The hungry *sheep* look up and are not fed."

2. A Pronoun as, "*Thou* art the man."

3. An Adjective used substantively or with a Noun understood: as, "Oh, Sir! the *good* die first!"

4. An Infinitive Mood or Gerund: as,

"*To be* contents his natural desire." "*Seeing* is believing" (see also Examples, Sec. 252).

5. A Participle with a Noun understood: as, "The *sleeping* and the dead are but as images."

6. An entire phrase or sentence: as, "*To be or not to be* [that] is the question."

294. *The Predicate* is [that] which is stated of the Subject. It must therefore always be a Verb, either alone or with some other word or words.

1. Predicate a Verb by itself: as, "The sun *shines*;" "winds *blow*;" "the grass *is growing*."

2. Predicate a Verb with its Complement. This occurs in the case of Verbs which do not convey a complete sense by themseles (Sec. 188): namely:—

(*a*). Verbs signifying *to be, to become, to be called, to be appointed, to be considered*, &c. as—

"The way *was long*..." "Harold was *crowned king* by Aldred..."

(*b*). All those Verbs which require an Infinitive Mood to follow them (see Secs. 243, 245), as "I *did* not *think to shed* a tear..."

"What conscience *dictates to be done*..." (For more Examples, see Secs. 243, 245.)

295. *The Object* may be either Direct or Indirect. Both are very often combined in the same sentences (see Sec. 198).

The Indirect Object may be indicated either by a simple Dative or by the Preposition *to* or *for* as, Give *me* (Ind. Obj.) *the book* (Direct Obj.); or, Give *the book* (Direct Obj.) *to me* (Ind. Obj.)

296. *Enlargements.*—All words attached to Nouns, in whatever position in the Sentence, are called Enlargements. They are so named because they enlarge our knowledge of the thing spoken of. An enlargement may be—

(1.) An Adjective: *red* snow.

(2.) A Noun in Apposition: William *the Conqueror*; Bacon *the sculptor*.

(3.) A Noun in the Possessive Case, or a Noun under the government of a Preposition (Prepositional phrase): as, a *poet's* cat; the man *in the moon*; a monkey *without a tail*.

(4.) An Adjectival sentence (see Sec. 302).

N.B.—An Enlargment is either an Adjective or some word or phrase having the nature of an Adjective.

297. *Extensions.*—The term Extension is applied to all words and phrases which attach themselves to the Verb or Predicate. An Extension is therefore either an Adverb or some word or phrase partaking of the nature of an Adverb. Thus it may be:—

(1.) An Adverb: cut *boldly*.

(2.) A Prepositional phrase (Adverbial phrase): cut *with boldness*.

(3.) A Nominative Absolute: The dim red morn had died, *her journey done*.

(4.) An Adverbial Sentence: (see Sec. 303).

298. For the sake of clearness the analysis of sentences is usually presented in a tabular form. The following may serve as examples of the treatment of Simple Sentences:—

1. "By sunrise we all assembled in our common apartment."

Sub.	Enlargement of Subject.	Predicate.	Extension.
We	all	assembled.	(1) by sun rise (2) in our common apartment

2. "At a small distance from the house, my predecessor had made a seat overshadowed by a hedge of hawthorn and honey-suckle."

Subject.	Enlargement of Subject	Predicate.	Object.	Enlargement of Object.	Extension.
Predecessor.	my	had made	a seat	overshadowed by a hedge of hawthorn and honey-suckle.	at a small distance from the house.

Same Sentence: Simpler Scheme.

Subject with Enlargement.	Predicate.	Object with Enlargement.	Extension.
My predecessor	had made	a seat overshadowed by a hedge of the hawhorn and honey-suckle.	at a small distance from the house.

The Complex Sentence.

299. There are three kinds of subordinate sentences, the Noun Sentence, the Adjective Sentence, and the Adverbial Sentence.

300. The connecting words are either Conjunctions or Relative Pronouns.

1. The Noun Sentence.

301. A Noun sentence is one that stands in the place of a Noun. A Noun sentence is usually either the Subject or the Object of a Verb. It may also stand in apposition to a Noun.

Examples:—

"How I came to overlook so obvious an objection is to me surprising." (Noun S., *How I came . . objection,* Subject to Verb *is.*)

"After a few questions he found I was fit for everything in the world." (Noun S., *that I was fit for everything in the world.* Object of Verb *found.*)

"The fact that Monmouth was in arms against the government was so notorious. . . ."

(Noun S., *that Monmouth . . .* " in apposition to Noun *fact*.

2. The Adjectival Sentence.

302. An Adjectival sentence is one that attaches itself to a Noun, and does the work of an Adjective. An Adjective sentence is always introduced by a Relative Pronoun or Adverb.

Examples:—

"He was known in our neighbourhood by the character of the poor gentleman that would do no good when he was young." (Adj. S., *that would do no good . . . . young,* attaching itself to Noun *gentleman.*)

"I was happy at finding a place where I could lose my fears in desperation."

(Adj. S., *where* (=in which) *I could lose . . . . desperation,* attaching itself to Noun *place.*)

3. The Adverbial Sentence.

303. An Adverbial sentence is one that does the work of an Adverb, modifying in some way the application of a Verb, an Adjective, or an Adverb.

Examples:—

"The severity of this remark I bore patiently, because I knew that it was just." (Adv. Sent. *Because I knew. . . .just,* attaching itself to Verb *bore.*)

"Tears such as angels weep burst forth" (Adv. S., *as angels weep,* attaching itself to Adjective *such.*)

"The picture was so very large that we had no place in the house to fix it." (Adv. S., *that we had. . . .to fix it,* attaching itself to Adverb *so.*)

Usually, however, an Adverbial sentence attaches itself to the Predicate. The words *such, so,* are exceptional.

304. After a Complex sentences has been broken into Simple sentences, each of these must be assigned to its proper class, as Noun sentence, Adjectival sentence, or Adverbial sentence. All that then remains is to analyse the Subordinate sentences according to the method already explained.

In presenting a tabular analysis of a Complex Sentence, the connecting words are detached and placed in the column by themselves.

305. Example of Analysis of Complex Sentence :—

"As I was going out with that resolution, I was met at the door by the captain of a ship with whom I had formerly some little acquaintance, and he agreed to be my companion."

	Detached Sentences.	Kind of Sentence.	Connective.	Subject, with Enlargement if any.	Predicate with Complement.	Object, with Enlargement if any.	Extension of Predicate.
1	I was met at the door by the captain of a ship	P. S.	....	I	was met	....	(1) at the door (2) by the captain of a ship
2	(as) I was going out with that resolution	Adv. S.	as	I	was going out	....	with that resolution
3	with whom I had formerly some little acquaintance	Adj. S. to "captain" in No. 1.	Rel.	I	had	some little acquaintance	(1) with whom (2) formerly
4	(and) he agreed to be my companion.	P. S. (co-ord. with No. 1.	and	he	agreed to being companion		

The Compound Sentence.

306. Co-ordinate Sentences are divided into four classes, Copulative, Disjunctive, Adversative, and Illative or Causative.

1. Copulative.

307. Copulative Co-ordinate Sentences are those which are simply coupled by a Conjunction implying addition : as, "The Indians are completely deceived *and* not a shot is fired."

308. The Connectives of Copulative Co-ordinate Sentences are : *and, also, besides, likewise, moreover, but also, but likewise, as well as, both—and, not merely—but, not only—but, further, furthermore.*

2. Disjunctive.

309. Disjunctive or Alternative Co-ordinate Sentences are those which are disconnected in meaning by a Conjunction implying exclusion : as, "He will *neither* come *nor* send an apology."

310. The Connectives of Disjunctive Co-ordinate Sentences are : in affirmative statements, *Either, or* ; in negative, *Neither, nor.*

3. Adversative.

311. Adversative or Antithetical Co-ordinate Sentences are those in which the second stands opposed to, or is contrasted with, the first : as, "Pope had perhaps the judgment of Dryden, *but* Dryden certainly wanted the diligence of Pope."

312. The Connectives of Adversative Co-ordinate Sentences are : *but* (the principal one), *however, nevertheless, notwithstanding, only, still, yet*; and the Correlatives "*indeed—but, now—then, at one time—at another time, on the one hand—on the other.*

4. Illative.

313. Illative Co-ordinate Sentences are those which are joined by Conjunctions implying reason and inference. They are of two kinds :—

1. Illative, when the first denotes the reason, and the second the inference, logical deduction, or consequence: as, "The smoke falls, *therefore* it will rain."

2. Causative, when the first denotes the inference, logical deduction, or consequence: as "It will rain, *for* the smoke falls."

314. The Connectives of Illative Co-ordinate Sentences are: (1) Illative, *accordingly, consequently, hence, so and so, therefore, thus,* &c.; (2) Causative, *for*.

315. Examples of Analysis of Compound Sentences.

> "Such a one on English ground,
> And in the broad highway I met.
> Along the broad highway he came,
> His cheeks with tears were wet.

	Sentences.	Kind of Sentence.	Connective.	Subject.	Predicate.	Obj.	Extension.
1	Such a one on English ground (I met)	Principal Sentence.		(I)	(met)	such a one	on English ground (Place)
2	And (such a one) in the broad highway I met	P. S., co-ord. (copulative) to 1, 3, 4.	And	I	met	(such a one)	in the broad highway (Place)
3	Along the broad highway he came	P. S., co-ord. (copulative) to 1, 2, 4.		he	came		along the broad highway (Place)
4	His cheeks with tears were wet.	P. S., co-ord. (copulative) to 1, 2, 3.		His cheeks	were wet.		with tears (Cause)

PART 4.—Prosody.

316. Prosody treats of the laws of Poetry or Verse.

317. *Feet.*—Verse is usually written in lines containing a uniform number of syllables as well as of rhythmic beats; and lines may then be divided into syllabic measures.

Thse syllabic measures are called Feet.

318. *Rhyme* is the correspondence in sound of the final syllable of one line with that of another.

319. *Blank Verse* is a verse without rhyme, and has always ten syllables in a line.

320. *A Stanza* is the combination of a certain number of lines in rhyme.

321. *Elegiac Stanza.*—This consists of four lines of Iambic Pentameter, expressing sorrow or lamentation, rhyming alternately.

322. *A Quatrain* is a Stanza of four lines.

323. *Scanning* is the dividing of verse into the feet of which it is composed.

324. *A Hemistich* is a half poetic verse or a verse not completed.

325. *A Couplet* is that which has two lines of verse that rhyme with each other.

326. *Meter* is an rhythmical arrangement of syllables into verses, stanzas, &c.; or a poetical measure, depending on number, quantity, and accent of syllables.

327. *Idyllium* is a narrative or descriptive poem, written in an elevated and highly-finished style.

328. *Ode* is a stately poetical composition proper to be set to music.

Miscellaneous.

329. *The Parenthesis* is a sentence or word inserted, by way of comment or explanation, in the midst of another sentence of which it is independent in construction, and which is complete without it. It is usually inclosed within curved lines, but sometimes within dashes.

Example:—

" The meek intelligence of those dear eyes
(Blest be the art that can immortalize,
The art that baffles Time's tyrannic claim
To quench it!)—here shines on me still the same."

330. *Elision* is the cutting off or suppression, for the sake of meter or euphony, of a vowel or syllable, especially a vowel at the end of a word standing before another vowel in the following line.

331. *Syncope* is an elision or retrenchment of one or more letters, or a syllable, from the middle of a word: as, " *ne'er* for never ; *ev'ry* for every," &c.

332. *Apocope* is the cutting off or omission of the last letter or syllable of a word : as, " *di* for dii ; *yon* for yonder," &c.

333. *Inversion.*—It is a change of the usual order of words : as, " of all vices, impurity is one of the most detestable," instead of " impurity is one of the most detestable of all vices."

334. *Tetrastich* is a stanza of four verses.

335. *Accidence* is the properties and qualities of the parts of speech, as gender, number, and case.

336. The Interrogative Sentence is that which signifies a question : as, " Will you come" ? " Do you come " ? " Did he come."?

337. The Conditional Sentence is that which expresses the sense of condition : as, " If you come, I will come."

PERSIAN GRAMMAR.

صرف و نحو فارسی

(1)—بدآنکه صرف و نحو علمي راگويند که انسان ا معاونت آن بفصاحت تمام تکلم نمايد و عبارات وغير غلط ننويسد و حقير صرف و نحو فارسی را هم مطابق انگريزي بر چهار باب منقسم کرده است — اول املاء — دوم صرف— سيوم نحو— چهارم عروض

باب اول در بيان املاء وغيره

(2)—املاء در اصطلاح بمعني رسم الخط است يعن نوشتن ترکيب حروف موافق قاعده و معني لغوي ا پرکردن و نوشتن چيزے ميباشد

(3)—بدآنکه حروف تهجی سی و دو عدد ميباشن چنانچه ا ب پ ت ث ج چ ح خ د ذ ر ز ژ س ش ص ض ط ظ ع غ ف ق ک گ ل م ن و ه ي—ازآن هشت حروف اند که سوای زبان عرب در فارسی مستعمل نيستند چنانچه ث ح ص ض ط ظ ع ق و چهار حروف ازآن مخصوص زبان فارسي ميباشند که درعرب مستعما نيستند و آن پ چ ژ گ است چنانچه شاعري آن بقيد نظم درآورده

رباعي

هشت حرفست آنکه اندر پارسي نايد همي
تا نياموزي نباشی اندرين معني معاف
بشنو ازمن تاکدام اند آن حروف و ياد گير
ثا وحا وصاد وضاد وطا و ظا وعين و قاف

ايضاً

حرف مخصوص فارسی هر چهار
پی و چي ژی و گاف اي مختار
در کلام عرب بغير بدل
نشود هيچگاه مستعمل

وحروف تهجی بردونوعست 'حرف علت' و'حرف صحيح

(4)—حرف علت 'واو الف و يا' ميباشند وجه تسم اين هر سه حرف بحروف علت آنست که علت را تغييرشيئ از حال اصليهٔ اش لازمست و دريجا نيز تغيير بانقلاب يکی بديگری يافتر شود

(5)—سواي سه حرف مذکور باقي همه حروف صحيح ميباشند

(6)—بدآنکه لفيف آنرا گويند که دوحرف علت دريک لفظ باشند و آن بر دو نوعست— لفيف مقرون— چون 'قوي' و لفيف مفروق چون 'وحی' و معني لغوي لفيف پيچيده و درهم است

(7)—لفظ چيزيست که از دهان بيرون مي آيد چنانچه 'رفت و آمد و زمين' وغيره و معني لغوي او سخن گفتن است

خواص بعضي از حروف مفرده

(8)—(الف) در وسط صيغهٔ مضارع براي دعا آيد چون 'کناد' و 'دهاد' و در آخر صيغهٔ امر معني اسم فاعل دهد—چون 'بينا' و 'گويا' و 'جويا' و در آخر اسما براي ندا آيد—چون 'دلا' و 'شاها' و هرگاه ميان دو لفظ خواه اسم باشد يا فعل واقع شود فايدهٔ اتصال دهد—چون 'روارو' و 'شباشب'—(با) بمعني ظرف آيد—چون 'بصحرا' رفتم و براي سبب آيد—چون زيد 'بسخاوت' نيک نام شد و بمعني ابتدا آيد چنانچه 'بنام' جهاندار جان آفرين يعني ابتدا ميکنم بنام جهاندار جان آفرين و براي معيت آيد چنانچه فلان کس 'بعلم' و حکمت مشغولست—(تا) براي خطاب واحد حاضر آيد—چون 'سرت' و 'پايت' و 'اسپت' و در آخر کلمه زايد نيز آيد—چون 'بالش'—'بالشت'—(جيم فارسی) براي سبب سر جمله آيد—چون "اين طعام نخوردم 'چه' بيمزه بود" يعني نخوردم بسبب آنکه بيمزه بود و براي استفهام اکثر سر جمله آيد—چون "'چه' گفتي" و براي تحقير سر کلمه آيد—چون "ما 'چه' باشيم و 'چه' باشد دل غم پرور ما"—(شين) براي ضمير واحد غايب آيد—چون 'سرش' و 'پايش' و به آخر صيغهٔ امر معنی مصدر دهد—چون 'سازش'—'آميزش'—'ريزش'—(کاف) براي تصغير آيد—چون 'طفلک'

و 'مرغک' و براي تحقير آيد — چون 'مردک' — (ميم) در اول صيغهٔ امر بجاي باي زايده علامت نهي است — چون 'مگو' و 'مرو' و در آخر صيغهٔ ماضي براي ضمير متکلم آيد — چون 'گفتم' — 'رفتم' — (نون) در اول افعال علامت نفي است — چون 'نرفت' و 'نگفت' — (واو) براي عطف آيد خواه در ميان دو فعل يا دو اسم — چون 'آمد' و 'رفت' — 'خالد و بکر' — (ها) در آخر فعل ماضي علامت مفعول است — چون 'گفته' — 'رفته' و در آخر اسما براي نسبت آيد — چون 'يکساله' و 'يکروزه' — (يا) براي خطاب واحد حاضر آيد — چون 'ديدي' و 'شنيدي' و براي معنی متکلم آيد — چون 'مخدومی' و براي نسبت آيد — چون 'اصفهانی' و براي معنی حاصل بالمصدر آيد — چون 'شادمانی' و 'کامرانی' وبراي لياقت آيد — چون 'کشتنی' — 'نواختني' وبراي وحدت آيد — چون 'جواني' و براي تنکير آيد — چون 'مردي' مثال 'مردي' مثل تو درجهان نباشد

باب دوم در بيان صرف وغيره

(9) — بدانکه صرف گردانيدن لفظي است بسوی صيغهاي مختلف و کلمه در لغت بمعني سخن و در اصطلاح عبارتست ازان لفظ که موضوع بود براي معني مفرد پس جمله کلمات فارسي را نيز بنده برعايت انگريزي بر هشت فصل منقسم کرده است — اول اسم — دوم صفت — سيوم ضمير — چهارم فعل — پنجم ظرف — ششم حرف — هفتم عطف — هشتم حرف ندا

فصل اول در بيان اسم

(10) — بدانکه اسم آنست که هرچيزي را بآن نام بخوانند و بشناسند — چون 'زيد و بکر و اصفهان واسپ' وغيره و اقسام اسماء درفارسي بسيار است که هريک بجاي خود نوشته خواهد شد و ازآنها نه قسم دراين فصل بيان ميشوند — اول اسم خاص — دوم اسم عام — سيوم اسم صفت — چهارم اسم جمع — پنجم اسم تصغير — ششم اسم مصدر — هفتم اسم جنس — هشتم اسم جامد — نهم اسم فاعل

(11) — اسم خاص آنست که اطلاق آن بديار و امصار وانسان وغيره کرده شود — چون 'ايران — اصفهان — احمد — زيد' وغيره

(12) — اسم عام آنست که حاوي برتمام ذات يا امثال خود باشد — چون 'انسان وفيل واسپ وخر' لفظ انسان از اسم عام است که حاويست برتمام ذات ومثل خود وعلی هذالقياس 'فيل و اسپ' وغيره

(13) — اسم صفت آنست که ازآن کيفيتي يا خاصيتي مفهوم شود — چون 'سياه — سرخ — تلخ — شيرين و نيک' وغيره

(14) — بدانکه اسم جمع آنرا گويند که اطلاق آن بر واحد و جمع هردو شود — چون 'قشون و لشکر و فوج و گله' وغيره

(15) — اسم تصغير آنست که ازآن کوچکي آن چيز مفهوم شود — چون 'طفلک و مرغک' — بدآنکه هر اسمي را که بخواهند تصغير نمايند درآخرآن 'کاف' زياده نمايند و بعضے اوقات 'چه' زياده کنند — چون 'درياچه و باغچه'

(16) — اسم مصدر بردو قسم است يکی آنست که در آخرآن 'دن' يا 'تن' باشد که علامت صيغهٔ مصدر است — چون 'رفتن و آمدن' — قسم ثاني را اسم مصدر ترکيبي ميگويند و آن نيز بردو نوعست — اول آنست که آخر صيغهٔ ماضي مطلق لفظ 'ار' زياده کنند — چون 'گفتار' و 'رفتار' ودوم آنست که باے زايد صيغهٔ امر را حذف نموده در آخرآن 'شين' درآرند و حرف آخر امر را مکسور خوانند — چون 'دانش و پوشش و کوشش' و اين را حاصل بالمصدر نيزخوانند

(17) — اسم جنس آنست که بر قليل و کثير اطلاق نمايد — چون 'قلم — دوات — کتاب — کاغذ' (در حقيقت اين هم مثل اسم عام است (See. Sect. 12.)

(18) — اسم جامد آنرا گويند که صيغهاي ديگر ازآن مشتق نشوند — چون 'کوه' — 'زمين' — 'سنگ' وغيره و اسم مصدر برخلاف اين است

(19) — اسم فاعل اسمي را گويند که ازآن معني فاعل حاصل شود وآن بردوقسم است — اول آنست که مشتق از مصدر بود — چون 'گوينده' ازگفتن و 'رونده ازرفتن' ودوم فاعل ترکيبي وآن هفت نوعست — اول آنست که آخر اسم صيغهٔ امر درآرند و معني فاعل پيدا نمايد — چون 'دستگير و پوزش پذير' يعني گيرندهٔ دست و قبول کنندهٔ عذر 'دست و پوزش' اسم است و 'گير و پذير' صيغه امراست — دوم آنکه درآخر اسم 'گار' زياده نمايد — 'خدمتگار و پرهيزگار' بمعني 'خدمت کننده و پرهيز کننده'

بعضي اسماء سواي اين قانون است يعني اسمي جداگانه براي مادهٔ مقرر است — چون 'ماكيان' و 'ماديان' كه نرآنهارا 'خروس' و 'اسپ' ميگويند

(24)—جنس مشترك آنرا گويند كه در آن مذكر و مونث مشترك باشد—چون 'والدين ومرغ و ملازم و طيو' كه اطلاق اينها بمذكر و مونث هردو ميشود

(25)—غيرذيروح آنست كه بيجان باشد—چون 'سنگ وكوه و زمين و چوب و دريا و كتاب و قلم' وغيره

صيغهٔ واحد و جمع

(26)—بدانكه صيغهٔ واحد چيزيرا گويند كه فرد باشد يعني ازآن يك چيز معلوم شود — چون 'درخت' و 'مرد' و 'زن' وغيره

(27) صيغه جمع آنست كه ازآن دو چيزيا زياده مفهوم شود—چون 'درختها ومردان وزنان' بدانكه هر واحدي را كه بخواهند جمع بنا كنند اگر از ذيروح است لفظ 'آن' واگر ازغيرذيروح باشد 'ها' در آخرآن در آرند چون 'پادشاهان وفيلان واسپان' و 'خانها وزمينها و شهرها' ودرفارسي تثنيه هم درحكم جمع است وبدانكه اگر درآخراسم 'الف يا واو' باشد پس 'ياي' وقايه زياده نموده صيغهٔ جمع بنا كنند—چون 'دانايان وبدخويان' و اگر 'هاي' مختفي باشد بكاف فارسي بدل نمايند—چون 'بندگان'

متكلم وغيره

(28)—بدانكه شخصيكه فاعل فعلي باشد آن بر سه نوعست 'متكلم و حاضر وغايب' متكلم گوينده را خوانند چون 'من ميروم' 'من' يعني شخصي كه تكلم ميكند

(29)—حاضر آنست كه خطاب حرف باو بشود . چون 'تو ميروي' 'تو' كسي است كه اورا خطاب كرده اند و حاضررا مخاطب نيز گويند

(30) — غايب آنست كه ذكر شخصي شود كه او حاضر نباشد—چون 'او ميرود' 'او' شخصي است كه غايب است

(31) — اسماء هميشهٔ اوقات درغايب حساب ميشوند چون 'اسپ ميدود' — 'زيد ميرود'

حالت

(32) — بدانكه حالت آنست كه گاهي اسم يا ضميردر جمله منسوب ميشود مثل فاعل وگاهي مثل مفعول وغيره پس آن نسبت را حالت گويند وبايد دانست كه در [محاوره

كنندهٔ—سوم آنست كه درآخرآن 'گر' درآرند—چون 'ستمگر' و 'آهنگر' يعني ستم كننده و آهن سازنده— چهارم آنكه در آخر اسم 'ور' زياده نمايد—چون 'تاجور و هنرور' بمعني دارندهٔ تاج و دارندهٔ هنر وگاهي براي فصاحت يا از كثرت استعمال واو را ساكن كنند و ماقبلش را مضموم خوانند—چون 'مزدور و رنجور' كه دراصل 'مزدوَر' و 'رنجوَر' بود — پنجم آنست كه 'گين' در آخر زياده نمايند — چون 'خشمگين و اندوهگين' بمعني دارندهٔ خشم و دارندهٔ اندوه—ششم آنكه درآخراسم 'ناك' اضافه نمايند—چون 'هولناك و ستمناك' بمعني ستم كننده و هول كننده—هفتم آنست كه در آخر 'بان' بيفزايند و آن سواے معني فاعليت معني محافظت نيز پيدا نمايد— چون 'فيلبان' و'مهربان' بمعني نگاه دارندهٔ فيل و نگاهدارندهٔ مهر

تصريف

(20)—بدآنكه تصريف درلغت بمعني تغييراست و در اصطلاح گردانيدن كلمهٔ بسوے صيغهاے مختلف تا حاصل شود از آن معنيهاي مطلوبه و تصريف در اسم بسيار كم باشد فقط براي صيغهاي واحد وجمع آن منصرف ميشود و اسم امز چهار جنس است 'مذكر' يا 'مونث' يا 'غير ذيروح' يا 'مشترك' و آن را حالت نيزاطلاق ميشود كه هريك بجاي خود مذكور خواهد شد

جنس

(21)—بدانكه جنس در لغت بمعني آنست كه نوعي از هرچيز كه درواقسام چيزها باشد ودر اصطلاح منطق جنس آنرا گويند كه درتحت آن چند نوع مندرج بود ونوع آنرا گويند كه تحت آن اصناف واقع شود وصنف آنرا نامند كه در تحت آن افراد باشد چنانچه 'حيوان' جنس است و 'انسان' نوع و 'فرنگي' و 'هندي' اصناف اند و 'اشخاص' هرصنف افراد هستند و آن بر دونوعست 'مذكرومونث' وديگر 'مشترك' و 'غيرذيروح'

(22)—مذكر بمعني مرد و نر است كه ضد ماده باشد — چون 'ملك و اسپ و فيل و خروس' وعلامتي براي مذكر معين نيست

(23)—مونث بمعني ماده است كه ضد نر باشد چون 'ملكه و ماديان و ماده فيل و ماكيان' و علامتي مخصوص آنهم نيست مگر لفظ 'ماده' در اول اسم در آرند تا مونث شود - چون 'ماده خرو ماده شير' و تانيث [بعضي

اینجا هم 'خوشه' مضاف و 'انگور' درحالت اضافت و مضاف الیه میباشد — اقسام اضافات در فارسي بسیار است که هریک بجاي خود ذکر خواهد شد

(37) — بدآنکه حالت ندا براي اسمي است که خوانده شده یا خطاب کرده شده است و آنرا در فارسي منادی میگویند — چون 'پسر بیا اینجا' — 'دوستان بشنوید' — 'برادران نروید' — اینجا 'پسر و دوستان و برادران' منادی و درحالت ندا اند

(38) — هر اسمي که بعد از مفعول به واقع شود و حرف 'با' ماقبل آن باشد آن اسم را مفعول معه خوانند — چون 'من زدم زید را با عمرو' — 'او اسپ را با زین خرید' — اینجا 'عمرو و زین' مفعول معه اند یعني شریک با مفعول

(39) — هر اسمیکه اطلاق فعل فاعل بر آن شود و ما بعد آن حرف 'را' باشد آنرا مفعول به گویند — چون 'من زدم زید را' — 'من اورا فرستادم' — اینجا 'زید' و 'او' مفعول به اند بدآنکه اکثر اوقات حرف 'را' ساقط میکنند اگر مفعول به از قسم انسان نباشد — چون 'او اسپ خرید' — 'من خط فرستادم' — اینجا اسپ و خط مفعول به اند

(40) — بدانکه فعل در هر زماني یا مکاني که ذکر کرده شود اسم آن زمان یا مکان را مفعول فیه گویند و ماقبل آن اسم حرف 'در' یا 'بر' یا 'باي' موحده بمعني 'در' بیارند — چون 'او بر کرسي خواهد نشست' — 'زید در خانه رفت' — 'عمرو ببازار میرود' — اینجا 'کرسي و خانه و بازار' مفعول فیه اند و اکثر اوقات حرف 'در' و 'بر' و 'با' را نیارند — چون 'دیشب تو کجا بودي' یعني 'در شب گذشته' و 'دیشب' مفعول فیه است

فصل دوم در بیان صفت و غیره

(41) — بدانکه صفت آنست که کیفیت و حال اسم بیان میکند و آن اسم را موصوف گویند و کیفیت اورا صفت خوانند و در فارسي حرف آخر موصوف را کسره دهند و آنرا اضافت موصوفي گویند — چون 'اسپ خوب' — 'مرد نیک' — اینجا 'خوب و نیک' صفت است و 'اسپ و مرد' موصوف میباشد و اگر موصوف متعدد باشند اضافت بر موصوف آخر هم را کافیست — چون 'چشم و گیسو و خط و خال سیاه' اینجا 'سیاه' صفت است و بقیهٔ اسما موصوف میباشند بدانکه از اسم 'کیفیت و مقدار و اشاره' هم یک گونه صفت

[ظاهر

محاورهٔ فارسي لفظ 'حالت' با فاعل و غیره گفتن لازم نیست چون 'حالت فاعلي' بلکه تنها 'فاعل یا مفعول' گفتن کفایت میکند و حالتهاي مذکور در فارسی هشت اند — اول حالت فاعلي — دوم حالت جري — سوم حالت مفعول له — چهارم حالت اضافت — پنجم حالت ندا — ششم حالت مفعول معه — هفتم حالت مفعول به — هشتم حالت مفعول فیه

حالت فاعلي و غیره

(33) — بدانکه کنندهٔ فعلیرا فاعل میگویند پس هر اسمیکه تعمیل فعل بدان تعلق گیرد آن درحالت فاعلیت میباشد — چون ''زید میرود'' — ''جهاز فردا خواهد رسید'' — 'من نوشته ام' — اینجا 'زید و جهاز و من' هم فاعل اند

(34) — هر اسمیکه بعد از حرف جر واقع شود درحالت جري باشد و آنرا مجرور نیز خوانند — چون 'زید از اصفهان آمد' — 'بکر از هند تا چین رفت' — اینجا 'اصفهان و هند و چین' مجرور اند

(35) — هر اسمیکه وجود آن سبب صدور و قیام فعلي باشد و بعد از 'باي' موحده یا حرف 'براي' واقع شود آنرا مفعول له میگویند — چون ''من زید را 'براي' ادب زدم'' — ''زید 'براي' من کتاب فرستاد'' — ''من اسپ 'بتو' فرستادم'' — اینجا 'با' بمعني براي آمده و 'ادب' و 'من' و 'تو' هم مفعول له میباشند و مفعول له را مفعول ثاني نیز خوانند

(36) — بدآنکه اضافت نسبت دادن اسمي است بسوي اسم دیگر و در فارسي اسم اول را مضاف گویند و ثاني که گویا درحالت اضافت میباشد درفارسي آنرا مضاف الیه خوانند و حرف آخر مضاف را بنابر علامت اضافت کسره میدهند در تلفظ یعني مکسور میخوانند — چون 'غلام تو گریخت' — 'من دیروز اسپ ترا دیدم' — اینجا 'غلام و اسپ' مضاف اند و 'تو و ترا' درحالت اضافت و هر دو مضاف الیه میباشند و اگر مضاف متعدد باشد کسره بر مضاف آخر هم را کفایت میکند — چون 'شتر و اسپ و قاطر زید بسیار میدوند' — اینجا 'شتر و اسپ و قاطر' مضاف اند و زید درحالت اضافت و مضاف الیه است

بدانکه کلماتیکه آخر آن 'الف' یا 'واو' ساکن باشد پس جهت اظهار کسرهٔ اضافت یاے مکسور درآرند — چون 'دیباي چین و پهلوي تو' و اگر در آخر 'هاي' مختفي باشد آنرا بهمزه بدل کنند — چون 'یک خوشهٔ انگور از درخت افتاد'

[اینجا

اشارت است و 'اسپ و مادیان' که بعد از حرف اشاره واقع شدند آنهارا درفارسي مشارٌالیه میگویند و بدانکه فرق در حروف اشارت و ضمایر همین است که اشاره مخصوص برای محسوسات است وضمایر برای محسوسات و غیر محسوسات هردو موضوعست

تصریف

(49)—بدانکه اسم صفت یا کیفیت منصرف میشود و بعضی از اسماء مقدار هم منصرف میشوند که آنها این است 'کم و زیاد' و باید دانست که صفت را فقط برای تشبیه و مقابله منصرف میکنند و آن بموجب ذیل است

(50)—بدانکه صیغهٔ صفت مفرد—چون 'خوب' و 'به' و 'بد' و 'کم' و 'زیاد' و 'دانا' وغیره میباشد

(51)—چون خواهند که صفت را درمقابلهٔ دو چیز بیارند تا یکي را بردیگری ترجیح دهد 'تر' در آخر صفت زیاده نماید و آنرا اسم تفضیل گویند—چون 'خوبتر و بهتر و کمتر' وغیره وبدانکه بعد از اسم تفضیل حرف 'از' مي آرند—چون زید بهتر 'از' عمرو است—این اسپ بدتر 'از' آن است—اینجا 'بهتر' و 'بدتر' اسم تفضیل است باید دانست که درمقابله اگر اسم ثاني هم از قسم اول باشد واسم خاص هم نباشد پس اسم ثاني را ساقط میکنند چون 'این مادیان بدتر از آن (مادیان) است' بدانکه اسم ثاني که میان هلالین است در تلفظ ساقط باید کرد

(52)—بدانکه اگر خواهند که یک چیز را فضیلت یا برتري برجمع دهند 'ترین' در آخر صیغهٔ صفت زیاده کنند و آنرا اسم مبالغه خوانند—چون 'خوبترین و بدترین' و 'بزرگترین' وغیره و مخفي نماند که بعد از صیغهٔ مبالغه ازین الفاظ یکیرا میارند و آنها بدین قرارند—'همه' یا 'جمیع' یا 'سایر'—چون زید خوبترین 'همهٔ' آنها است—این مادیان بدترین 'جمیع' مادیانها است—فیل بزرگترین 'سایر' وحوش است—بدآنکه در فارسي آخر هرسه الفاظ که بعد از اسم مبالغه واقع میشوند مکسور خوانند وصیغهٔ مبالغه را نیز درآخر کسره دهند وبعضي اوقات بنابر اختصار هیچیک از الفاظ مذکور را در آخر اسم مبالغه نیارند—چون 'فیل بزرگترین وحوش است'

علامت معرفه و نکره

(53)—بدآنکه 'آن' و 'یا' را حروف تنکیر و تعریف خوانند

ظاهر میشود پس آنهارا دراین فصل بیان کردن لازم است

(42)—اسم کیفیت آنست که کیفیت یا صفت چیزی از آن حاصل شود—چون شب 'تار'—درخت 'خشک'—مرد 'نیک'—اینجا 'تار و خشک و نیک' صفت است که از آن 'کیفیت شب ودرخت ومرد' ظاهر میشود

(43)—اسم مقدار آنستکه از آن قدر و عدد چیزی معلوم شود—چون 'ده خانه—چهار شخص—چند مردم' اینجا از 'ده وچهار وچند' عدد خانه وشخص ومردم' حاصل میشود ومقدار چون 'دُور چاه بسیار گل است'—اینجا از 'بسیار' مقدار گل مفهوم میشود—واسم مقدار بر چهار نوعست

اول آنست که عمومیت یا مقدار از آن معلوم شود و آنها ازاین قرار اند—'بسیار وتمام و هیچ و بعض و کم و زیاد و چند و هر' وغیره

دوم اسم عدد و آن نیز بر دوقسم است

(44) - یکي آنست که فقط عدد از آن معلوم شود و آنرا اسم عدد گویند—چون 'دو و سه و چهار' مثال 'دو نفر وسه اسپ'—اینجا 'دو و سه' اسم عدد است و 'اسپ و نفر' را معدود گویند و عدد ومعدود حکم یک کلمه دارد

(45)—دیگریرا 'فاعل عددی' گویند باعتبار اینکه عدد وزن اسم فاعل پیدا نماید—چون 'خامس وسادس' ولاکن درفارسي درآخر اسم عدد میم درآرند—چون 'دوم و سوم و پنجم' بدانکه این میم را متمم الاعداد من التخصیص گویند

(46)—سوم آنست که ازآن مقدار یا عدد مبهم مفهوم شود و آنها ازاین قرار اند—'بسیار و اندک و کم و همه وچند' وغیره مثال "در ایران میوه 'بسیار' عمل مي آید"—"'چند' شتر را دیدم"

(47)—چهارم آنست که از آن معني اشتراک حاصل شود—چون 'هرساعت میخورد' یعني ساعت بساعت میخورد—'هرچهار نفر رفتند' یعني یک یک از آنها رفتند پس رفتن مشترک است در چهار نفر و ایضاً خوردن هم مشترک است درچند ساعت

(48)—اسم اشاره آنست که او چیزی را از امثال خود سوا کرده بنماید و آن بردو قسم است براي اشارت بعید 'آن' و 'آنان' و 'اوشان' و براي قریب 'این' و 'اینان' و 'ایشان'—چون 'این' اسپ خوبست—'این' مادیان خوب نیست—اینجا 'آن و این' حرف

(54) — باید دانست که در فارسي هر اسم عام واحد یا جمع را که بخواهند از امثال خود مخصوص شناختن مخاطب سوا نمایند ماقبل او حرف 'آن' که علامت معرفه است در آرند — چون 'آن' شخص آمد — من 'آن' اسپ را خریدم — 'آن' کتابها را که میگفتید دیدم — یعنی 'شخصي و اسپي و کتابهائیکه' مخاطب آنرا میداند

(55) — هر اسم عام را که بخواهند درنکره ذکر نمایند 'یا' در آخر او در آرند — چون 'شخصی' آمد — من 'اسپي' را خریدم — یعنی 'شخص' و 'اسپ' غیر معین که مخاطب آنهارا نمی شناسد و بدانکه علامت تنکیر بر صیغهٔ جمع نیاید

بدانکه اگر در آخر اسم عام 'هاي' مختفي باشد آنرا بهمزهٔ مکسور بدل نمایند و چون 'یا' هم اُخت کسره میباشد پس آن همزهٔ مکسور را نیز در تلفظ 'ئي' خوانند — چون 'توشهٔ' برداشتم — و اگر در آخر 'الف' یا 'واو' ساکن باشد پس براي تنکیر 'همزهٔ' و 'یا' در آرند — چون 'خرمائي' دیدم — 'آلوئي' افتاده بود

فصل سوم در بیان ضمیر وغیره

(56) — بدانکه لفظي که بدل اسم شخصي آرند آنرا ضمیر گویند و در آن شش قسم است — اول ضمیر — دوم ضمیر راجع — سوم اسم اشاره — چهارم اسم استفهام — پنجم اسم موصول — ششم اسم مبهم

'اول ضمیر' — بدانکه در فارسي ضمایر بر دو نوعست — (1) — اول آنست که الفاظ جداگانه براي آنها معین اند که آنرا از کلمهٔ دیگر وصل نمودن احتیاج نیست و این نوع را 'ضمیر منفصل' خوانند — چون 'من' که ضمیر متکلم است و 'تو' براي حاضر و 'او' و 'آن' ضمیر غایب است و مخفي نماند که اکثر لفظ 'آن' براي غیر ذیروح استعمال نمایند و ضمایر براي صیغهٔ واحد و جمع منصرف میشوند و حالت نیز اطلاق آنها میشود چنانچه ضمیریکه در حالت فاعلي باشد در فارسي آنرا 'ضمیر مرفوع' و ضمیریکه در حالت مفعول به وغیره باشد آنرا 'ضمیر منصوب' و ضمیریکه در حالت اضافت یعنی مضاف الیه باشد آنرا 'ضمیر مجرور' گویند و در ضمایر فرقی میان مذکر و مونث نیست بلکه

[در

ر هریک مذکر و مونث یکسان است و تصریف آن بموجب جدول ذیل است و بدآنکه 'وي' نیز ضمیر غایب است

	واحد متکلم	جمع متکلم	واحد حاضر	جمع حاضر	واحد غایب	جمع غایب
ضمیر مرفوع یعنی حالت فاعلي	من	ما	تو	شما	او وي آن	اوشان آنها آنان
ضمیر منصوب یعنی حالت مفعول به	مرا	مارا	ترا	شمارا	اورا ویرا آنرا	اوشانرا آنهارا آنانرا
ضمیر مجرور یعنی حالت اضافت که آنرا مضاف الیه گویند	کتابِ من	کتابِ ما	کتابِ تو	کتابِ شما	کتابِ او یا وے یا آن	کتابِ اوشان یا آنها یا آنان

[دوم

(57)—ضمیر مجرور ضمیریرا گویند که در حالت اضافت و مضاف الیه باشد چنانچه قبل ذکر شد و بدانکه اضافت مضاف آنرا اضافت بیانی گویند بسبب آنکه مضاف الیه بیان مضاف شود چون 'پسرمن—پسرم'—اینجا 'من' بیان مضاف است و در ضمیر متصل اضافت لازم نیست واگر بخواهند که ملکیت ظاهر نمایند پس آن اضافت را اضافت تملیکی گویند—چون 'غلامِ من'—'خانه تو'—'اسپ او'

دوم ضمیر راجع

(58)—بدانکه ضمیریکه بفاعل برگردد آنرا ضمیر راجع گویند—چون 'زید آمد و رفت'—اینجا ضمیر واحد غایب که در 'رفت' مستتر است رجعت میکند بر زید و زید را 'مرجع' گویند و مخفي نماند که اگر فعل متعدی باشد و بخواهند که فعل رجعت بر فاعل نماید لفظ 'خود' با ضمیر متصل منصوب و حرف 'را' بعد از فاعل آرند پس اگر فاعل متکلم است با لفظ 'خود' نیز ضمیر متکلم و اگر حاضر است حاضر و اگر غایب است غایب منصوب ضم نمایند—چون من 'خودم' را کشتم—تو 'خودت' را کشتي—او 'خودش' را کشت وغیره و بدانکه اکثر اوقات لفظ 'خود' بغیر 'را' با ضمیر متصل برای تاکید آرند—چون من 'خودم' رفتم

سوم اسم اشاره

(59)—بدانکه اسماء اشاره که سابق ذکر شد (S. Sect. 48) براي ضمیر غایب نیز استعمال نمایند چون 'آن آمد'—'آنها آمدند'—'اوشان آمدند'—باید دانست که لفظ 'آن' را اگر با اسمی دیگر آرند پس 'آن' از اسماء اشاره محسوب شود چنانچه 'آن' اسپ خوبست—'آن' مرد بد است—مخفي نماند که اکثر اوقات لفظ 'آن' را بجای اسمی آرند که بخواهند آنرا مکرر نیارند—چون اسپ من بهتر از 'آن' شماست—یعني بهتر از اسپ شماست و بعضي اوقات 'آن' را نیارند و بجای او لفظ 'مال' استعمال نمایند و این زیاده مروج است—چون اسپ من بهتر از 'مال' شماست

چهارم اسم استفهام

(60)—بدانکه معني استفهام پرسیدن و جویا شدن چیزیست و اسماء استفهام سه اند 'که' و 'چه' و 'کدام'

(61)—مخفي نماند که از اسماء استفهام فقط لفظ 'که' را حالت اطلاق شود چنانچه برای ضمیر مرفوع 'که' و برای منصوب 'کرا' و برای مجرور 'چون' کتاب 'کیست' یعني کتاب 'که' است بدانکه اهل ایران پرسه الفاظ مذکور [را

(2)—'دوم' آنست که حروف ضمایر را در آخر کلمه ضم نمایند و علیحده نیارند و آنرا 'ضمیر متصل' خوانند آنها از جدول ذیل مفهوم خواهند شد

	ضمیر مرفوع	ضمیر منصوب	ضمیر مجرور
واحد متکلم	م زدم	م زدندم	م کتابم
جمع متکلم	یم زدیم	مان زدندمان	مان کتاب مان
واحد حاضر	ی زدی	ت زدندت	ت کتابت
جمع حاضر	ید زدید	تان زدندتان	تان کتاب تان
واحد غایب	مستتر است زد	ش زدندش	ش کتابش
جمع غایب	ند زدند	شان زدند شان	شان کتاب شان

مخفي نماند که اگر 'های' مختفي در آخر کلمه باشد پس ما قبل ضمایر مذکور 'الف' زیاده کنند مگر برای واحد حاضر همزه مکسور آرند و در تلفظ 'ئي' خوانند—چون بنده—یعني بنده هستي و در واحد غایب لفظ 'است' در آخر بیارند—چون بنده است—و این قانون مختص ضمایر مرفوعست و بدانکه ضمیر مرفوع در ماضي و مستقبل مستتر است لاکن در مضارع و حال 'د' است—چون 'میرود'—'می آید' که حال است و مضارع چون 'برود' و 'بیاید' [ضمیر

را باشباع کسره خوانند بلکه اکثر در نوشتن هم بزیادت 'یا' نویسند و همان درست است چون برای مرفوع 'کي' بکسر کاف وسکون یا و برای منصوب — 'کیرا' — و براي مجرور هم چون—'کتاب کي' — لاکن در نظم بغیر 'یا' دیده شده

(62)—باید دانست که لفظ 'کي' مخصوص ذوالعقول است—چون 'کیست—شما کیستید—کي‌میزند—کیرامیزنند—این کتاب کیست'—و لفظ 'چه' برای غیر ذوالعقول است چون 'چه' چیزاست—'چه' میخواهي—برای 'چه' رفتي و 'کدام' براي ذوالعقول و غیر ذوالعقول هردو آرند — چون 'کدام' کس میرود و 'کدام' کتاب میخواهي

(63)—بدانکه استفهام را در فارسي بحسب معني بر سه قسم منقسم کرده‌اند — اول استخباری — دوم اقراری — سوم انکاری

(1)—استخباری فقط برای پرسیدن چیزیست که درآن نه اقرار باشد و نه انکار—چو این کتابرا 'کي' آورد —'چه' چیز گفتي — 'چه' بردي

(2)—اقراري آنست که از آن اقرار چیزی ثابت شود چون —

'که' بر فروزد هرباعداد مطلع صبح ∴
'که' برفروزد هرشب بضد صبح شفق ∴

(3)—انکاری آنرا گویند که از آن انکارچیزي مفهوم شود چون—

'که' میگوید که بر عزم سفر بست ∴
بقتل عاشق مسکین کمر بست ∴

یعني 'کي' چنین چیزي میگوید من بقصد سفر وغیره کمر نه بسته‌ام و بدانکه اکثردراستفهام فعل منفي آرند معني اثبات پیدا نماید—چون 'کیست که صاحب نطق نیست' یعني همه صاحب نطق اند پس در انکاري فعل منفي آوردن لازم نیست بلکه از فعل مثبت معني نفي حاصل شود

پنجم اسم موصول

(64)—بدانکه اسم موصول آنست که دو جمله را باهم وصل نماید و اکثر مثل ضمیر بجای اسم هم آید و اسماء موصول در فارسي ازین قرار اند—'هرکه' و'که' بمعني 'هرکه' و'آنکه' و'هرانکه' و 'انانکه' و 'هرچه' و'آنچه' و 'هرانچه' وغیره

(65)—باید دانست که 'هرکه' و'آنکه' و 'انانکه' و 'هرانکه' اکثر برای ذیروح آرند و بر غیر ذیروح نیز [استعمال

استعمال نمایند و بدانکه لفظ 'انانکه' برای جمع آرند و 'آن' را در فارسي موصول و 'که' را صلۀ آن خوانند

مخفي نماند که هر اسم عام یا نکره را که بخواهند اسم موصول نمایند لفظ 'آن' را ماقبل او و 'که' را ما بعد آن اسم درآرند—چون 'آنمردکه' و 'آنکس که' و 'آنشخص که' و اگر لفظ 'آن' را نخواهند بیارند پس 'یاي' موصول و 'کاف' صله را در آخر اسم در آرند—چون 'شخصیکه' و 'کسیکه' و 'چوبیکه' و صیغه جمع نیز بر این قیاس—چون 'کسانیکه' وغیره و بمعنی 'یاي' موصول و لفظ 'آن' جفت هم است

بدانکه اگر در آخر اسم 'هاي' مختفي باشد پس 'یاي' موصول نیارند و فقط همزۀ مکسور و کاف صله در آرند لاکن همزه را باشباع کسره خوانند—چون 'خانۀ که' و اگر در آخر 'الف' یا 'واو' ساکن باشد پس بزیادت همزه 'یاي' موصول و 'کاف' صله در آرند — چون 'خرمائیکه' و 'آلوئیکه'

'مثالها'—'هرکه' خود برد و 'هرکه' نخورد باخود نبرد—شنیدم 'آنکه' دیروز آمده بود امروز گریخت—دیروز 'هرچه' گفتم ملتفت نشدید—من اول گفتم 'آنچه' باید بشود میشود من سعدي —

د گرکشور آباد بیند بخواب ∴
'که' دارد دل اهل کشور خراب ∴

اینجا 'که' بمعني هرکه است) — 'آنکس که میگفتید رسیده است—'کسیکه' میگوید اقوامي بندد

(66) مخفي نماند که لفظ 'آن' را در فارسي موصول و 'که' را صلۀ آن گویند و کاف سرجمله نیز خوانند و بدانکه بجای 'آن' یاے موصول نیز آرند—چون 'زیدیکه' در بمبئي بود اینجا آمده است—باید دانست که هرجملۀ که بعد از کاف صله واقع شود آنرا نیز صلۀ موصول محسوب کنند و 'هرکه' مخفف هرآنکه و 'هرچه' مخفف هرآنچه میباشد و از اسماء موصول فقط لفظ 'آنکه' براي جمع منصرف شود

بد انکه 'کاف صله' با موصول درحکم یک کلمه است واسماء موصول را حالت نیز اطلاق شود چنانچه براي فاعل 'آنکه' و درحالت مفعول 'آنراکه' و مضاف الیه چون غلام 'آنکه' باید دانست که لفظ 'آنکه' درحالت فاعل و مضاف الیه براي ذیروح است و درمفعول [آنرا که

(72)— ' بعضي ' — مخفي نماند که معني آن پارهٔ از چيزي ميباشد و اکثر براي ذيروح و غيرذيروح هردو آرند — چون 'بعضي' چنين ميگويند و پارهٔ چنان—از عبارات بمبئي ' بعضي ' رابطرح قشنگ ساخته اند—در اول يعني بعضي از 'اشخاص' و در ثاني بعضي از 'خانها'

(73) —'کسي' — بدانکه اين لفظ براي نکرهٔ ذوالعقول آرند وبايد دانست که ياي آن اصلي نيست گاهي براي وحدت باشد—چون 'کسي' گفت—'کسي' اينجا نيست و بغير'يا' چون—درخانه اگر'کس' است يکحرف بس است

(74)— 'همکنان' — بمعني همهٔ کسان است و اين لفظ براي جمع آرند— چون ' همکنان ' آمدند — ' همکنان ' ميگويند و بدانکه 'همگي' نيزبراين قياس — چون 'همگي' آمدند — ' همگي' ميروند

فصل چهارم دربيان فعل وغيره

(75)—بدانکه فعل کلمه ايست که بيان چيزي کند که آن بفاعل ناميده شود و معني آن مقترن باشد بيکي از ازمنه وبايد دانست که معني فعل کردن چيزيست چون ' زيد رفت '—' بکرميرود '— عمر و 'خواهدرفت'
مخفي نماند که فعل بردو نوع است 'متعدي' و ' لازم'

(76)—فعل متعدي آنست که ازفاعل تجاوزکرده واقع شود برچيزيکه بمفعول موسوم گردد— چون 'زيد عمرو راکشت '—' بکرخالدرا ميزند'—' زيد اسپ راخواهد برد'

''تنبيه''—بدانکه اگرفعل متعدي را بروزن ''مُفاعَلَه'' بيارند معني مشارکت حاصل شود — چون من بازيد ' مباحثه ' کردم—زيد باعمرو ' مقاتله ' نمود—واگربروزن مذکور بيارند پس لفظ 'يکديگر' زياده نمايند—چون ما 'يکديگر' را زديم—واگربرفعل متعدي لفظ ''خود'' وضميرمتصل منصوب مطابق فاعل آن زياده نموده ''را'' که علامت مفعولست بيفزايند فعل راجع ميشود برفاعل — چون زيد ' خودش را' کشت

(77)—فعل لازم آنست که ازفاعل تجاوزنکند وبر همان تمام گردد—چون زيد رفت — خالد مي نشيند — اسپ ميدود—بکر خواهد آمد

(78)—مخفي نماند که فعل لازم را متعدي نيزميکنند و آنرا 'تعديه' گويند و معني تعديه متعدي کردن است و آن چنانست که حرف آخرامرحاضرلازم را فتحه داده مابعد آن ' آندن' يا ' آنيدن ' زياده کنند

[تا متعدي

' آنراکه' بعضي اوقات براي غير ذيروح نيز استعمال نمايند—چون ديروز شما ' آنراکه ' ميخوانديد همان کتاب من خريدم

(67)—بايد دانست که ' آنچه '—' هرآنچه '—' هرچه ' مخصوص غير ذيروح است—چون من شنيدم ' آنچه ' شما گفتيد—شما را 'چيزيکه' گفتم فراموش نکنيد

ششم اسم مبهم

(68)—بدانکه اسماء مبهم که بطور ضماير مستعمل اند ازاين قرارند—'فلان—يکي—ديگري - غير—بعضي —کسي—همکنان—همگي'

(69)—'فلان'—بضم اول بمعني شخص غيرمعلوم است و درفارسي اين لفظ را بتنهائي بزيادت 'يا' استعمال نمايند واگرخواهند که واضح ترکنند مابعد اولفظ 'کس' زياده نمايند— اول چون 'فلاني' آمده يا نه —وثاني چون 'فلانکس' بمبئي رفته است

بدانکه اين لفظ برغيرذيروح نيزمستعمل است چون 'فلان' شهر بسيار خوبست —'فلان' درخت کوتاه تر ازاين است

(70)—' يکي'— بدانکه معني اين لفظ يک است و در فارسي آنرا براي ذيروح وغيرذيروح هردو آرند واين اسم بر جمع نيايد—چون 'يکي' بمن گفت که زيد آمده —يعني شخصي بمن گفت—امروز در قصري پي تماشا رفتم که تالارهاي متعدد داشت در 'يکي' ازآنها قدرے مکث نموده برگشتم—يعني در يک تالار از تالارهاي قصر مکث کردم

بدانکه اگرخواهند دو چيز را عليحده ذکر نمايند براول لفظ 'يکي' وبرثاني لفظ 'ديگري' آرند—چون چند کس درباغي مشغول نشاط بودند که 'يکي' ازآنها ميرقصيد و 'ديگري' بابان ميزد

(71)—'غير'— بدانکه اين لفظ بمعني 'ديگر' وبراي ذوالعقول آرند—چون من مولوي روم—

تو بتاريکي علي را ديدهٔ ∴
زان سبب 'غيري' بروبگزيدهٔ ∴

'غيري' بمعني ديگريست—مخفي نماند که اين لفظ براي استثنا نيزآيد و درآنحالت بمعني 'سواي وجز' باشد و اکثر'از' را مابعد آن آرند—چون 'غير' از زيد همه آنجا حاضربودند—يعني سواي زيد

علامت آن ضم نمایند — چون 'تو کشته شدي' — '(مستقبل) تو کشته خواهي شد' — 'تو کشته میشدي' — 'زید کشته شده است'

۲ — صیغهاي پنجگانه وغیره

(83) — بدانکه صیغه باصطلاح صرف هیئة حاصلة للکلمة باعتبار تقدیم الحروف وتاخیرها وحرکاتها وسکناتها یعني آن صورتیست که حاصل میشود براي کلمه از پس و پیش نمودن حروف و حرکات و سکنات آن و مخفي نماند که حقیر سراپا تقصیر فعل را نیز برعایت انگریزي بر پنج صورت تقسیم کرده است — اول صیغهٔ بیانیه — دوم شرطیه — سوم امکاني — چهارم امر و (نهي) — پنجم صیغهٔ مصدر

(84) — 'صیغهٔ بیانیه' آنرا گویند که از آن چیزي ظاهر شود بغیر شرط — چون 'زید میرود' — 'بکر کشته شد' اینجا رفتن زید و کشته شدن بکر ظاهر و مبیّن شد پس باین مناسبت بیانیه نامند و معني لغوي 'بیان' ظاهر کردن چیزي و سخن پیدا و کشاده گفتن است

(85) — 'صیغهٔ شرطیه' آنستکه از آن شرط معلوم شود و شرط عبارتست از لازم گردانیدن چیزي بچیزي بواسطه یکی از حروف مقررة که بحروف شرط موسوم اند (S. Sect. 154) که بعضی از آنها ازاین قرارند — 'اگر' — 'ار' — 'گر' — 'که' وغیرة

'امثله' — 'اگر' جور شکم نبودی هیچ مرغ در دام نیفتادي

قاضي 'ار' با ما نشیند بر فشاند دست را .·.

محتسب 'گر' مي خورد معذور دارد مسترا .·.

قحبهٔ پیر از نابکاري چه کند 'که' توبه نکند — اینجا 'که' بمعني 'اگر' است

(86) — 'صیغهٔ امکاني' آنست که از آن 'قدرت' یا 'ضرورت' یا 'احتمال' مفهوم شود — چون زید 'میتواند' بنویسد — من 'باید' بروم — مصرع — میطپد دل 'شاید' آن بے رحم در یاد منست — ایضاً شهنشه 'نیارست' کردن حدیث

بدانکه صیغهٔ امکاني بواسطهٔ یکي از الفاظ ذیل حاصل شود — چون 'باید — بایست — شاید — یارست' — 'یارد' چنانچه (دست ترا با برکه 'یارد' شبیه کرد) و از فعل 'توانستن' — 'تواند — توانست — توان' که آنرا فعل معاون نیز خوانند

[صیغه

تا متعدي شود چون 'ترساندن' یا 'ترسانیدن' از ترسیدن و از رسیدن 'رساندن' یا 'رسانیدن' و از دویدن 'دواندن' یا 'دوانیدن' وغیرة

بدانکه اگر 'آندن' یا 'آنیدن' را در آخر امر حاضر فعل متعدی آرند "متعدي المتعدي" شود و زیادة از یک مفعول طلب نماید — چون 'دهاندن' یا 'دهانیدن' از دادن

'مثال' — من اورا صد روپیه از زید 'دهانیدم'

(79) — "مبتدا" — بدانکه هر اسمي یا ضمیریکه ماقبل روابط یا فعل آید آنرا مسندالیه یا مبتدا گویند وآن همیشه فاعل باشد چنانچه 'زید' گریان است — 'خالد' اینجا نیست — 'من' ستم یا 'منم' — 'اسپ' میرود

(80) — "مفعول" — بدانکه هر اسمي یا ضمیریکه فعل متعدي برآن واقع شود آنرا مفعول یا مفعول به گویند و در فارسي علامت آن 'را' باشد — چون زید 'عمرو را' زد — بکر 'اورا' کشت — من 'زید را' دیده ام

باید دانست که فعل را چهار حال لازمست — اول معروف و مجهول — دوم صیغهای پنجگانه - سوم ازمنه ثلاثه — چهارم اتصال ضمایر

۱ — معروف و مجهول

(81) — بدانکه فعل متعدي بر دوگونه است 'معروف' و 'مجهول' و فعل لازم را مجهول نباشد

'معروف' آنست که فعل منسوب بفاعل باشد — چون 'من اورا زدم' — 'زید رفت' — 'زید کشت' و اینگونه فعل بسبب مذکور و معلوم بودن فاعل 'فعل معلوم' نیز گفته شود ملخص کلام آنکه معروف آنست که فاعل آن پیدا باشد

(82) — 'مجهول' آنست که از جهته محذوف شدن فاعل منسوب بمفعول بود — چون 'زید کشته شد' — 'اسپي خریده شد' — 'خطي فرستاده شد' اینجا زید و غیره مفعول اند وفاعل آنها پیدا نیست پس چنین مفعول را بنابر نیابت فاعل محذوف "نایب فاعل" خوانند و 'فعل لازم' همیشه معروف باشد و بوجه انعدام مفعول مجهول نیاید

بدانکه هر فعل متعدي را که خواهند مجهول بنا کنند در آخر صیغهٔ ماضی مطلق 'هاي' مختفي زیادة کرده صیغهٔ هر زماني که خواسته باشند آنرا از فعل 'شدن' که علامت مجهول است ما بعد آن درآرند و ضمایر 'متصل' در آخر علامت مجهول بیفزایند مگر در مستقبل که در آخر

[علامت

(87)— صیغهٔ امر آنستکه موضوع بود براي فرمودن کاري بکسي پس شخص مامور اگر مخاطب باشد آن فعل را در فارسي 'امرحاضر' گویند و آن بنا کرده شود از صیغهٔ واحد حاضر مضارع بحذف حرف آخر و اسکان ماقبلش چنانچه از بکشي 'بکش' وغیره و مخفي نماند که اگر مامور غایب یا متکلم بود بهر دو صورت 'امر غایب' خوانند و آن حاصل شود از داخل نمودن لفظ 'گوکه' برصیغهاي غایب و متکلم مضارع چون (امرحاضر) بیا — بیائید (امر غایب) گوکه بیاید — گوکه بیایند — گوکه بیایم — گوکه بیائیم

(1)—'نهي' عبارت از فعلي است که موضوع باشد براي باز داشتن کسي ازکاري و آنهم باعتبار حاضر و غایب بودن شخص منهي بر دونوع است 'نهي حاضر و غایب' وصیغهاي آن حاصل شوند بآوردن 'میم مفتوح بجاي باي زاید امر برصیغهاي امر حاضر و 'نون' نهي برصیغهاي امرغایب چون — (نهي حاضر) میا — میائید (نهي غایب) گوکه نیاید — گوکه نیایند — گوکه نیایم — گوکه نیائیم

(88)—'صیغهٔ مصدر' آنرا گویند که از آن افعال دیگر بر آورده شوند و همیشه حروف آخر آن 'دن' یا 'تن' باشد و آن علامت مصدر است — چون 'خوردن' — 'رفتن' — 'آمدن' — 'گفتن' وغیره

(89)—بدانکه سواي صیغهاي مذکور چند صیغهٔ دیگر هم اینجا بیان میشوند و آن 'اسم حالیه' و 'اسم مفعول' و 'ماضي معطوف' و 'صفت مشبه' میباشد

(90)—'اسم حالیه' آنستکه هیئت و حالت فاعل فعل یا مفعولش را بیان کند و آن چنانست که لفظ 'آن' در آخر صیغهٔ امر در آرند — چون 'دوان' — 'افتان' — 'خیزان' وغیره — مثال امروز دیدم زید 'افتان وخیزان' میرفت — خالد 'گریان' پیش من آمده بود

(91)—'اسم مفعول' آنست که دلالت کند بر چیزی که فعل برآن واقع گردد و این گرفته شود از صیغهٔ واحد غایب ماضي مطلق به الحاق 'هاے' مختفي درآخر که علامت اسم مفعول است — چون 'کشته — زده — خورده — برده' — مخفي نماند که در عربی از فعل لازم اسم مفعول نیاید مگر در فارسی که برعکس آنست — چون 'آمده — رفته' وغیره

[ماضي

(92)—'ماضي معطوف' آنست که اگر دوفعل متغایر را بخواهند بیک فاعل بیان نمایند پس فعل اول را بمشابهت اسم مفعول بناکنند یعنی 'هاي' مختفي درآخر زیاده نموده فعل دیگر آرند و آن 'هاء' بمنزلهٔ 'واو' عطف است — چون زید 'آمده' گفت — اینجا 'آمده' ماضي معطوف است و اگر 'هاي' عطف نیارند چنین گفته شود که 'زید آمد وگفت' پس بدانکه 'هاء' براي عطف میان دو فعل آید

(93)—بدانکه اگر بعد از ماضی معطوف فعل استمراری آرند معطوف استمراری میتوان گفت — چون دیروز زید 'آمده میگفت'

(94)—مخفي نماند که مجهول ماضي معطوف واسم حالیه هردو در فارسی مستعمل نیستند اگرچه در صرف نوشته شده (S. Sect. 130) اول چون خریده شده — کشته شده — مثال اسپي 'خریده شده' بزید بخشیده شد — وثاني چون کشته شوان وغیره

(95) - 'صفت مشبه' اسمیست که مشتق میشود از صیغهٔ واحد امر حاضر بالحاق 'آن' در آخر او و موضوعست براي چیزیکه معني مصدري بطریقهٔ دوام بر آن قایم است وبیشتربمعنی اسم فاعل آمده چون 'پویان' و 'جویان' وغیره وگاهي بمعني اسم مفعول آید — چون 'تازان' و 'بازان' چنانچه شاعري گفته

بهرجولان رخش را در عرصه چون 'تازان' کند ∴
عاشق بیدل بجاي گوي جان 'بازان' کند ∴

ســـ ازمنهٔ ثلاثه وغیره

(96)—بدانکه زمان بمعنی ساعت است و هر فعل مبني باشد بیکي از ازمنهٔ ثلاثه و آن 'حال' و 'ماضي' و 'مستقبل' است اول چون 'زید میرود' وثاني — چون 'زید رفت' وثالث — چون 'زید خواهد رفت'

زمان حال

(97) — بدانکه زمان حال آنست که دلالت کند بر زمانهٔ روان و جاري و آن برسه گونه است

(98) — اول 'مضارع' و آن عبارت از فعلیست که دال باشد بر زمان حال و مستقبل برسبیل اشتراک یعني دلالت کند موافق اقتضاي مقام برزمان حال یا استقبال و صیغهٔ واحد غایب این فعل گرفته شود از واحد غایب ماضي مطلق بدین طریق که اول ماقبل آخر آنرا فتحه

داده]

باشد — چون ' زید رفت ' — ' بکر آمد ' — ' من رفتم ' — ' تو بردي '

(103)— دوم 'ماضي قريب' و آن دلالت کند بر آن زمانهٔ ماضي که بزمان حال قريب باشد و صيغه واحد غايب اين ماضي مشتق گردد از صيغهٔ واحد غايب ماضي مطلق بالحاق 'هاي' مختفي و لفظ 'است'— چون 'زيد آمده است'—'تو آمدهٔ'—'من آمده ام'

(104)—سوم 'ماضي بعيد' و اين دلالت کند بر آنزمانهٔ ماضي که از زمان حال بعيد باشد و واحد غايب اين ماضي نيز گرفته شود از صيغهٔ واحد غايب ماضي مطلق بالحاق 'هاي' مختفي و لفظ 'بود' چون 'زيد رفته بود' —'تو رفته بودي'—'من رفته بودم'

(105)—چهارم 'ماضي محتمل' که بماضي متشكي مشهور است و آن عبارت از آن فعل ماضي است که وقوعش مشكوك و محتمل بود و واحد غايب اين ماضي هم مشتق گردد از صيغهٔ واحد غايب ماضي مطلق بالحاق 'هاي' مختفي و لفظ 'باشد' چون 'زيد آمده باشد'—تو رفته باشي'—'من رفته باشم'

(106) — پنجم 'ماضي استمراري' و اين دلالت کند بر آن زمانه ماضي که مستمر بود و صيغهاي اين ماضي حاصل شوند بداخل کردن لفظ 'مي' يا 'همي' بر صيغهاي ماضي مطلق — چون ' زيد ميرفت ' — 'تومي امدي'— من 'ميزدم'

زمان مستقبل

(107) — بدانکه مستقبل عبارت از فعلي است که دلالت کند بر زمانهٔ آينده و صيغهٔ واحد غايب اينفعل نيز مشتق گردد از صيغه واحد غايب ماضي مطلق بداخل کردن لفظ 'خواهد' که علامت فعل مستقبل است — چون زيد خواهد ' رفت —تو' خواهي' رفت

۴—اتصال ضماير وغيره

(108)—بدانکه فاعل فعل از سه حال بيرون نبود متكلم باشد يا مخاطب يا غايب و هريک از اينها از دو صورت خالي نباشد واحد باشد يا جمع—لهذا براي هر فعل متصرف هم شش صيغه مقررند—مخفي نماند که اصل در اين صيغها صيغهٔ واحد غايب است چه باقي صيغها بالحاق ضماير متصله در آخر از همان صيغه متفرع هستند و منجملهٔ آن ضماير 'م' براي صيغهٔ واحد متكلم و 'يم' براي جمع

[متكلم

داده حرف آخر را اگر 'دال' باشد برحالش بگذارند والا 'بدال' بدل نمايند لهذا حرف آخر واحد غايب هر فعل مضارع بيشتر دال ساکن باشد و ما قبلش مفتوح چون از 'خورد' خورد آيد

بدانکه اگر حرف ما قبل آخر ماضي 'الف يا خاء يا راء يا زا يا سين يا شين يا فاء يا ميم يا نون يا واو يا ياء' باشد آنرا بحرف ديگر بدل نمايند و بعضی اوقات بدو حروف تبديل شود و گاهي بعد از آنها حرفي ديگر زياده کنند چنانچه از 'چيد' که ماضي ميباشد 'چيند' آيد واکثر همان حرف را نيز مسلم دارند—چون از 'راند' مضارع آن 'راند' آيد— مخفي نماند که براي تبديل و تزايد و مسلم قاعدهٔ کليهٔ نداريم و چون مضارع هر فعل که بخواهند از کتاب مصادر که مشهور بهكتاب آمدن است معلوم شود و اينجا موجب تطويل نيز ميشد پس بر همين اكتفا نموده شد—بدانکه مجهول مضارع نيز بنا کرده شود از ماضي مطلق معروف بالحاق 'هاي' مختفي در آخر و 'شود' که مضارع 'شدن' است مابعد آن در آرند—چون زيد ' آورده شود' و بنا کردن مجهول هر فعل در بحث مجهول بيان شده است (See Sec. 82)

(99)—دوم 'حال' و آن عبارت از فعلي است که دلالت کند بر زمان جاري و صيغهاي اين فعل گرفته شوند از مضارع بداخل نمودن لفظ 'مي' يا 'همي' چه هرگاه يكي از اين دو لفظ برمضارع داخل شود آنرا بدلالت زمان حال مخصوص کند — چون ' زيد ميرود '—' من مي زنم '

(100)—سوم ' حال محتمل' يا متشكي و آن عبارت از فعليست که دلالت کند بر زمان حال و فايدهٔ احتمال و شک دهد و صيغهاي آنگرفته شوند از صيغهاي حال و مضارع بداخل نمودن لفظ 'شايد'—چون زيد 'شايد' ميرود — او 'شايد' برود—شاعري گفته—

مصرع—ميطپد دل 'شايد' آن بيرحم درياد منست

زمان ماضي

(101)—بدانکه زمانهٔ 'ماضي' عبارت از فعلي است که دلالت کند بر زمانهٔ گذشته و آن بر پنج قسم است

(102)—اول 'ماضي مطلق' وآن دلالت کند بر آن زمانهٔ ماضي که بهيچ قيد مقيد نباشد و صيغهٔ واحد غايب اين ماضي گرفته شود از مصدر بحذف نون واسکان ماقبلش از اين سبب حرف آخر آن 'دال' موقوف يا 'تاي' موقوف

[باشد

متکلم و 'ي' براي واحد مخاطب و 'يد' براي جمع مخاطب و 'ند' براي جمع غايب موضوعست — چون 'آمدم' — 'آمديم' (See Sect 56, (2).) — 'آمدي' — 'آمديد' — 'آمد' . . 'آمدند'

بايد دانست که ضماير مذکور را در صيغهاي 'ماضي مطلق' معروف آخر آنرا بمقتضاي مقام متحرک ساخته ضم نمايند مگر در مجهول برفعل ضماير را بعد از علامت مجهول ميآرند — و در صيغهاي 'ماضي قريب' معروف در صورت ضم ضماير بايد که از لفظ 'است' 'سين و تا' را حذف نموده همزه را براي دفع اجتماع ساکنين بحالش بگذارند مگر در صيغهٔ واحد مخاطب و جمع مخاطب و متکلم بمنا سبت 'ياي' ساکن ضماير فتحهٔ آنرا بکسره بدل نمايند — چون 'رفتهٔ' — 'رفته ايد' — 'رفته ايم' — و در 'ماضي بعيد' معروف ضماير در آخر آن ضم کنند — و در 'ماضي استمراري' معروف نيز برا ين قياس — و در 'ماضي محتمل' معروف در صورت ضم ضماير بايد که از لفظ 'باشد' دال را بنابر التقاي ساکنين حذف نمايند و ما قبلش را بمقتضاي مقام حرکت دهند — و براي 'مستقبل معروف و مجهول' از لفظ 'خواهد' که علامت آنست دال را بدستور حذف نموده ضماير لاحق کنند — و در 'حال' و 'مضارع' معروف ضماير را در آخر آن در آرند مگر در مجهولِ همهٔ اينها چنانچه ذکر شد ضماير را بعد از علامت مجهول بيفزايند الا در مستقبل

تصريف

(109) — اِعلم اَن التَّصرِيف فِي اللُّغَةِ التَّغيِير وَفِي الصِّنَاعَةِ تَحوِيل الاَصلِ الوَاحِدِ اِلَى اَمثِلَةٍ مُختَلِفَةٍ لِمَعَانٍ مَقصُودَةٍ لَا تَحصُل اِلَّا بِهَا يعني بدانکه تصريف حقيتاً در لغت بمعني تغييراست و در اصلاح گردانيدن مصدر است بسوي صيغهاي مختلف براي معنيهاي مقصوده که بغير از آن حاصل نشود و گردان بعضے صيغها از آوردن فعل معاون حاصل شود

(110) — مخفي نماند که 'فعل معاون' را روابط زماني گويند و بمقتضاي مقام افعال نا قصه نيز خوانند و آنرا فعل معاون و روابط بدان سبب نامند که باعانت و ربط دادن، آن صيغهاي مختلف پيدا شوند و آنها از اين قرارند — 'است' — 'بود' — 'خواهد' — 'بايد' و صيغهاي مختلف بمقتضاي مقام از 'توانستن' و ديگر لفظ 'شايد' (S. Sect. 131.)

22 [بدآنکه

صرف معروف

(111) — بدانکه صرف افعال بر دوگونه است 'اثبات' و 'نفي' — اثبات آنست که فعل از فاعل بظهور آيد يعني مرتکب شدن فاعل بفعل ثابت باشد و منفي آنرا گويند که ثابت نباشد

(112) — صرف فعل متعدي معروف از مصدر 'کشتن'

(113) — صيغهاي بيانيه — مضارع مثبت معروف

من بکشم تو بکشي او بکشد ما بکشيم شما بکشيد اوشان بکشند

(114) — حال مثبت معروف

من ميکشم تو ميکشي او ميکشد ما ميکشيم شما ميکشيد اوشان ميکشند

(115) — حال متشکي مثبت معروف

من شايد بکشم تو شايد بکشي او شايد بکشد ما شايد بکشيم شما شايد بکشيد اوشان شايد بکشند

(116) — ماضي مطلق مثبت معروف

من کشتم تو کشتي او کشت ما کشتيم شما کشتيد اوشان کشتند

(117) — ماضي استمراري مثبت معروف

من ميکشتم تو ميکشتي او ميکشت ما ميکشتيم شما ميکشتيد اوشان ميکشتند

(118) — ماضي قريب مثبت معروف

من کشته ام تو کشتهٔ او کشته است ما کشته ايم شما کشته ايد اوشان کشته اند

(119) — ماضي بعيد مثبت معروف

من کشته بودم تو کشته بودی او کشته بود ما کشته بوديم شما کشته بوديد اوشان کشته بودند

(120) — ماضي متشکي مثبت معروف

من کشته باشم تو کشته باشي او کشته باشد ما کشته باشيم شما کشته باشيد اوشان کشته باشند

(121) — مستقبل مثبت معروف

من خواهم کشت تو خواهي کشت او خواهد کشت ما خواهيم کشت شما خواهيد کشت اوشان خواهند کشت

[صيغهاي

(122) —صیغهای شرطیه— مضارع مثبت معروف

اگرمن بکشم اگرتوبکشي اگراوبکشد اگرما بکشیم اگرشما بکشید اگراوشان بکشند

حال مثبت معروف

اگر من میکشم اگر تو میکشي اگر او میکشد اگرما میکشیم اگرشما میکشید اگراوشان میکشند

ماضي مطلق مثبت معروف

اگرمن کشتم اگرتوکشتي اگراوکشت اگرما کشتیم اگرشما کشتید اگراوشان کشتند

ماضي استمراري مثبت معروف

اگرمن میکشتم اگرتومیکشتي اگراو میکشت اگرما میکشتیم اگرشما میکشتید اگراوشان میکشتند

ماضي قریب مثبت معروف

اگرمن کشته ام اگرتوکشتهٔ اگراوکشته است اگرما کشته ایم اگرشما کشته اید اگراوشان کشته اند

ماضي بعید مثبت معروف

اگرمن کشته بودم اگرتوکشته بودي اگراو کشته بود اگرما کشته بودیم اگرشما کشته بودید اگراوشان کشته بودند

تنبیه—بدانکه مضارع شرطیه افادهٔ مستقبل دهد

(123)—صیغهاي امکاني— حال مثبت معروف

من میتوانم بکشم تو میتواني بکشي او میتواند بکشد ما میتوانیم بکشیم شما میتوانید بکشید اوشان میتوانند بکشند ایضاً — من باید یا بایست بکشم تو باید یا بایست بکشي وغیره

ماضي مطلق مثبت معروف

من توانستم کشت تو توانستي کشت او توانست کشت ما توانستیم کشت شما توانستید کشت اوشان توانستند کشت

ماضي استمراري معروف

من میتوانستم بکشم تو میتوانستي بکشي او میتوانست بکشد ما میتوانستیم بکشیم شما میتوانستید بکشید اوشان میتوانستند بکشند

تنبیه — بدانکه صیغهاي دیگر درفارسي مستعمل نیستند

[صیغهاي

(124)—صیغهاي امر معروف

(حاضر) بکش بکشید (غایب) گوکه بکشم گوکه بکشیم گوکه بکشد گوکه بکشند

نهي معروف

(حاضر) مکش مکشید (غایب) گوکه نکشم گوکه نکشیم گوکه نکشد گوکه نکشند

(125)— صیغهٔ مصدر — 'کشتن'

(126) — 'اسم حالیه' کشان 'ماضي معطوف' کشته (S. Sec. 90 & 92.)

(127)—بدانکه زمان استمراري زمانهٔ روان و مستمر راگویند و در فارسي فقط ماضي مطلق و مضارع را در زمان استمراري آرند و آن بداخل نمودن لفظ 'مي' حاصل شود و اول را 'ماضي استمراري' و ثاني را 'حال' گویند و سواي اینها صیغهاي دیگر مستعمل نیستند

(128)—بدانکه 'صیغهای تاکیدي' حاصل شوند بداخل نمودن الفاظ 'تاکید' و آن 'البته' یا 'هرآئینه' و 'هرگز' است که اولي براي تاکید 'اثبات' و ثاني جهت تاکید 'نفي' آید چون 'البته' من بروم—'هرگز' من نمیروم و صیغهاي دیگر براین قیاس اند

(129)— بدانکه صرف 'شدن' را پیش از آنکه صیغهاي مجهول ذکر شوند بیان کردن لازمست

صیغهاي بیانیه — مضارع مثبت

من بشوم توبشوي او بشود مابشویم شما بشوید اوشان بشوند

حال مثبت

من میشوم تو میشوی او میشود ما میشویم شما میشوید اوشان میشوند

ماضي مطلق مثبت

من شدم تو شدي او شد ما شدیم شما شدید اوشان شدند

ماضي استمراري مثبت

من میشدم تومي شدی او میشد ما میشدیم شما میشدید اوشان میشدند

ماضي قریب مثبت

من شده ام تو شدهٔ او شده است ما شده ایم شما شده اید اوشان شده اند

[ماضي بعید

ماضي مطلق

من توانستم شد   تو توانستي شد   او توانست شد   ما توانستيم شد   شما توانستيد شد   اوشان توانستند شد

ماضي استمراري

من ميتوانستم بشوم   تو ميتوانستي بشوی   او ميتوانست بشود   ما ميتوانستيم بشويم   شما ميتوانستيد بشويد   اوشان ميتوانستند بشوند

صيغهاي امر

(حاضر) بشو   بشويد   (غايب) گوكه بشوم   گوكه بشويم   گوكه بشود   گوكه بشوند

نهي

(حاضر)   مشو   مشويد   (غايب)   گوكه نشوم   گوكه نشويم   گوكه نشود   گوكه نشوند

صيغهٔ مصدر — شدن

'اسم حاليه' شوان   'ماضي معطوف' شده   'اسم مفعول' شده

صيغهاي مجهول

(130) — بدانكه هرفعل متعدي را كه خواهند 'مجهول' كنند درآخر صيغهٔ ماضي مطلق آن 'هاي' مختفي زياده نموده هرزماني كه خواسته باشند صيغهٔ آنرا از 'شدن'، كه علامت مجهول است ما بعد آن درآرند وضماير 'متصل' (S. Sect. 82.) درآخر علامت مجهول بيفزايند مگر در مستقبل كه در آخر علامت وي ضم نمايند

صرف مجهول — صيغهاي بيانيه

مضارع مثبت مجهول

من كشته بشوم   تو كشته بشوي   او كشته بشود   ما كشته بشويم   شما كشته بشويد   اوشان كشته بشوند

حال مثبت مجهول

من كشته ميشوم   تو كشته ميشوي   او كشته ميشود   ما كشته ميشويم   شما كشته ميشويد   اوشان كشته ميشوند

ماضي مطلق مثبت مجهول

من كشته شدم   تو كشته شدي   او كشته شد   ما كشته شديم   شما كشته شديد   اوشان كشته شدند

[ماضي استمراري

ماضي بعيد مثبت

من شده بودم   تو شده بودي   او شده بود   ما شده بوديم   شما شده بوديد   اوشان شده بودند

ماضي متشكي مثبت

من شده باشم   تو شده باشي   او شده باشد   ما شده باشيم   شما شده باشيد   اوشان شده باشند

مستقبل مثبت

من خواهم شد   تو خواهي شد   او خواهد شد   ما خواهيم شد   شما خواهيد شد   اوشان خواهند شد

صيغهاي شرطيه — مضارع

اگرمن بشوم   اگرتو بشوی   اگراو بشود   اگرما بشويم   اگرشما بشويد   اگراوشان بشوند

حال

اگرمن ميشوم   اگرتو ميشوي   اگراو ميشود   اگرما ميشويم   اگرشما ميشويد   اگراوشان ميشوند

ماضي مطلق

اگرمن شدم   اگرتو شدي   اگراو شد   اگرما شديم   اگرشما شديد   اگراوشان شدند

ماضي استمراري

اگرمن ميشدم   اگرتو ميشدي   اگراو ميشد   اگرما ميشديم   اگرشما ميشديد   اگراوشان ميشدند

ماضي قريب

اگرمن شده ام   اگرتو شدهٔ   اگراو شده است   اگرما شده ايم   اگرشما شده ايد   اگراوشان شده اند

ماضي بعيد

اگرمن شده بودم   اگرتو شده بودي   اگراو شده بود   اگرما شده بوديم   اگرشما شده بوديد   اگراوشان شده بودند

صيغهاي امكاني — حال

من ميتوانم بشوم   تو ميتواني بشوي   او ميتواند بشود   ما ميتوانيم بشويم   شما ميتوانيد بشويد   اوشان ميتوانند بشوند — **ايضاً** — من بايد يا بايست بشوم   تو بايد يا بايست بشوي وغيره

[ماضي مطلق

ماضي استمراري مثبت مجهول

من کشته میشدم   تو کشته میشدي   او کشته میشد   ما کشته میشدیم   شما کشته میشدید   اوشان کشته میشدند

ماضي قريب مثبت مجهول

من کشته شده ام   تو کشته شدهٔ   او کشته شده است   ما کشته شده ایم   شما کشته شده اید   اوشان کشته شده اند

ماضي بعيد مثبت مجهول

من کشته شده بودم   تو کشته شده بودي   او کشته شده بود   ما کشته شده بودیم   شما کشته شده بودید   اوشان کشته شده بودند

ماضي متشکي مثبت مجهول

من کشته شده باشم   تو کشته شده باشي   او کشته شده باشد   ما کشته شده باشیم   شما کشته شده باشید   اوشان کشته شده باشند

مستقبل مثبت مجهول

من کشته خواهم شد   تو کشته خواهي شد   او کشته خواهد شد   ما کشته خواهیم شد   شما کشته خواهید شد   اوشان کشته خواهند شد

صیغهاي شرطیه

مضارع مثبت مجهول

اگر من کشته بشوم   اگر تو کشته بشوي   اگر او کشته بشود   اگر ما کشته بشویم   اگر شما کشته بشوید   اگر اوشان کشته بشوند

حال مثبت مجهول

اگر من کشته میشوم   اگر تو کشته میشوي   اگر او کشته میشود   اگر ما کشته میشویم   اگر شما کشته میشوید   اگر اوشان کشته میشوند

ماضي مطلق مثبت مجهول

اگر من کشته شدم   اگر تو کشته شدي   اگر او کشته شد   اگر ما کشته شدیم   اگر شما کشته شدید   اگر اوشان کشته شدند

[ماضي استمراري

ماضي استمراري مثبت مجهول

اگر من کشته میشدم   اگر تو کشته میشدي   اگر او کشته میشد   اگر ما کشته میشدیم   اگر شما کشته میشدید   اگر اوشان کشته میشدند

ماضي قريب مثبت مجهول

اگر من کشته شده ام   اگر تو کشته شدهٔ   اگر او کشته شده است   اگر ما کشته شده ایم   اگر شما کشته شده اید   اگر اوشان کشته شده اند

ماضي بعيد مثبت مجهول

اگر من کشته شده بودم   اگر تو کشته شده بودي   اگر او کشته شده بود   اگر ما کشته شده بودیم   اگر شما کشته شده بودید   اگر اوشان کشته شده بودند

صیغهاي امکاني—حال مثبت مجهول

من کشته میتوانم بشوم   تو کشته میتواني بشوي   او کشته میتواند بشود— **ايضاً** — من میتوانم کشته بشوم وغیره— بدانکه نوع ثاني بهتراست— **ايضاً** — من باید یا بایست کشته بشوم   تو باید یا بایست کشته بشوي وغیره

ماضي مطلق مجهول

من توانستم کشته شد   تو توانستي کشته شد   او توانست کشته شد وغیره

ماضي استمراري مجهول

من میتوانستم کشته بشوم   تو میتوانستي کشته بشوي   او میتوانست کشته بشود وغیره

صیغهاي امر مجهول

(حاضر) کشته بشو   کشته بشوید   (غایب) گوکه کشته بشوم   گوکه کشته بشویم   گوکه کشته بشود   گوکه کشته بشوند

نهي مجهول

(حاضر) کشته مشو   کشته مشوید   (غایب) گوکه کشته نشوم   گوکه کشته نشویم   گوکه کشته نشود   گوکه کشته نشوند

صیغهٔ مصدر — کشته شدن

'اسم مفعول' کشته—کشته شده   'اسم حالیه' کشته شوان   'ماضي معطوف' کشته شده (See Sec. 91 & 94)

[افعال

افعال معاون

(131) — بدانکه افعال معاون و روابط زماني وغیره
ازاین قرارند — 'باشد — میشود — توان — تواند — میتوان
— میتواند — است — بود — خواهد — هست — نیست —
باید — شاید — بایست — بُوَد — شد'

(1) — لفظ 'باشد' بجاي احتمال و امکان استعمال نمایند
چون هربدي که تواني بدشمن مرسان 'باشد' که روزي
دوست گردد و 'میشود' نیزبجاي امکان مستعمل است
چون آیا چنین چیزي 'میشود' یعني چنین ممکن است
و تصریف 'باشد' — چون من باشم توباشي او باشد
ما باشیم شما باشید اوشان باشند

(2) — لفظ 'توان وتواند و میتوان و میتواند' دلالت
کند بر مفهوم قدرت و امکان و هرگاه توان یا تواند را
بر 'صیغهٔ ماضي' آرند معنیش را بمعنی مصدر و حال
باافادهٔ قدرت وامکان مبدل گرداند — چون 'تواند برد' —
'توان رفت' — مخفي نماند که 'توانست' برخلاف دو لفظ
مذکور است یعني هرگاه آنرا بر صیغهٔ ماضي آرند خود
معنیش را مقترن آن مفهوم سازد چون من کلام حافظ —

آسمان بار امانت 'نتوانست' کشید .·.
قرعهٔ فال بنام من دیوانه زدند .·.

بدانکه 'میتوان و میتواند' را اگر بر مضارع آرند
آنرا بمعني حال اختصاص دهد با افادهٔ قدرت و امکان
چون من 'میتوانم' بروم و تصریف آن — چون من میتوانم
تو میتواني او میتواند ما میتوانیم شما میتوانید
اوشان میتوانند

باید دانست که لفظ 'توان' نیز اگر بر مضارع آرند
معني حال بخشد چنانچه من کلام سعدي —

'توانم' آنکه نیازارم اندرون کسي .·.
حسود را چه کنم کوزخود برنج در است .·.

و اگر بر مصدر آرند آنرا نیز بمعني حال با افادهٔ
مذکور مقترن گرداند چون —

سر پي عشق را باید بریدن .·.
بدوش این باررا 'نتوان' کشیدن .·.

(3) — بدانکه در حقیقت لفظ 'است و هست و نیست'
اختلافست بعضي برآنند که آنها از قسم حروف هستند و

بجهت تضمن معني بُوَد که مضارع است بر زمان
مستمر دلالت کنند و در جملهاي اسمیه روابط واقع شوند
و پارهٔ بر این که از جنس افعال ناقصه اند ازاین سبب
گاهي مثل فعل تام خود مسند افتد — چون من سعدي —
هرکرا دشمن در پیش 'است' اگر نکشد دشمن خویش 'است'
عرفي — تاریشه در آب 'است' امید ثمري 'هست' — و بهمین
وجه تصریف لفظ 'هست و نیست' مانند تصریف فعل
آمده است پس آنها باعتبار مذهب اول روابط غیر
زماني باشند چه دراینصورت بالاصل دال بر زماني
نیند مگر بتضمن معني بُوَد و باعتقاد ثاني مثل دیگر
افعال روابط زماني هستند

تصریف آن — من هستم تو هستي او هست ما هستیم
شما هستید اوشان هستند — من نیستم تو نیستي او نیست
وغیره — مخفي نماند که لفظ 'است' گاهي بمعني 'هست'
نیز میآید

(4) — لفظ 'بود' ثابت میکند خبررا براي اسم خود در
زمان ماضي — چون مصرع دل هرکس فداي روي تو 'بود'
واگر آنرا بعد از الحاق 'هاي' مختفي در آخر صیغهٔ
ماضي آرند باعانت آن ماضي بعید شود و لفظ 'خواهد'
را اگر برماضي آرند بمعاونت آن مستقبل شود و هر
دو الفاظ مذکور درصورت مزبور ازفعل معاون محسوب
شوند

لفظ 'خواهد بود' ثابت میکند خبررا براي اسم خود در
زمان مستقبل چون مصرع —

زرفتن تو دلم بیقرار 'خواهد بود' .·.

تصریف 'بود' وخواهد بتنهائي — من بودم توبودي او بود
ما بودیم شما بودید اوشان بودند — من خواهم توخواهي
او خواهد وغیره

(5) — لفظ 'باید و بایست' چون بر صیغهٔ ماضي مطلق
داخل گردد آنرا بمعني مصدر و حال با افادهٔ معني
ضرورت و تاکید مفعول نماید — چون مرا 'باید' رفت — بکررا
'بایست کشت' واگر بر مضارع آرند آنرا بمعني حال
اختصاص دهد با افادهٔ مذکور — چون من 'باید' بروم

واگر بر مصدر آرند معنیش را مقترن معني حال با
افادهٔ مزبور گرداند چون من زلالي —

سرپي عشق را 'باید' بریدن .·.
بدوش این باررا نتوان کشیدن .·.

مخفي نماند که اکثر اوقات لفظ مذکور محذوف باشد مگر از روش گفتار استفهام مفهوم شود—چون تو میروي یعني ' آیا ' تو میروي

(2)—'چرا' بمعني براي چه بنابر استفهام علت آید چون من قتیل—چرا امشب نمیائي نمي آئي چو فردا هم .·.
و آن بعضي جا بمعني زیرا هم آمده است چون حافظ—

رخ تو در دلم آمد مراد خواهم یافت .·.
' چرا که ' حال نکو در قفاي فال نکوست .·.

(3) —' چند ' براي استفهام عدد وشمار آید—چون از فن طب 'چند' کتاب خوانده اید—وجائي بنابر استفهام زمان بمعني 'تاکي' چون من واقف—

'چند' بیکار نشینم بر تو .·. رخصت کریه مرا باید داد .·.

(4) —' چون' براي استفهام کیفیت بمعني 'چسان و چگونه ' آید چون من قتیل—

با بخت تیره 'چون ' بتماشاي او روم .·.
در شب کسي بسیر گلستان نمیرود .·.

بعضي جا بمعني چرا نیز و ارد است چون من انوري—

در خفیه گو نه عزم خروج است باغ را .·.
'چون' آبگیرها همه پرتیغ و جوشن است .·.

(5)—'کجا' و این بیشتر براي استفهام مکان بمعنی 'کدام جا' آید چون من نظیري—

'کجا' بودي که امشب سوختي آزرده جاني را .·.

و گاهي بنا بر استفهام زمانه بمعنی ' کی ' وارد شود چون من قتیل—

پبري 'کجا' چو تو شوخي و دلبري دارد .·.

(6)—' کو ' که بنابر استفهام مکان بمعني 'کجاست و کجا رفت' آید—چون مصرع— ' کو' فریدون ولشکر ضحاک .·.
من حزین—یک صاف دل در انجمن روزگار 'کو' .·.

(7)—'کي' براي استفهام زمان بمعني 'کدام وقت ' آید چون 'کجا' بودی— ' کي ' رفتی

(8)—'نه ' بهاي بیان فتحه بمعني 'لا' که متضمن استفهام اقراري بود چون من سعدي—

'نه ' مارا درمیان عهد و وفا بود .·.
جفا کردي و بد عهدي نمودي .·.

[باید

و روا باشد که بنابر ضرورت لفظ مذکور را حذف نمایند —چون فقیهي گوید—تشبیه مشرکین را ترک 'باید' فرمود و از آن بیزاري خود ظاهر نمود—یعني ظاهر 'باید' نمود

(6)—لفظ 'شاید' بمقام احتمال و شک استعمال یابد چون من پیام مصرع—

میطپد دل 'شاید' آن بیرحم در یاد من است .·.
و اکثر دلالت کند بر معني لیاقت چون از سعدي—

هرچه دیر نپاید دلبستگي را 'نشاید' .·.

وگاهي بجاي باید و تواند مستعمل شود چون 'نشاید' کرد

(7)—لفظ 'بُوَد' دلالت کند بر ثبوت خبر براي اسم خود در حال یا بر سبیل دوام و استمرار چون مصرع—

ادب بهتر از گنج قارون 'بود' .·.

و لفظ 'شد' بمعني رفت آید چون من زلالي—

دو مژگان تا بهم دمساز گردید .·.
'شد' و گفت و شنید و باز گردید .·.

و بدانکه 'شدن' علامت مجهول است و بمعاونت آن مجهول بنا شود (See Sect. 82.)

(132)—بدانکه 'فعل منفي' آنرا گویند که مرتکب شدن فاعل بمفعول از آن ثابت نشود و صیغهاي منفي حاصل شوند از آوردن 'نون' نفي بر افعال بغیر فصل—چون من نکشم من نمیکشم—من شاید نکشم—من نکشتم—من نمیکشتم من نکشته ام — من نکشته بودم — من نکشته باشم من نخواهم کشت و 'شرطیه' , اگر من نکشم و علي هذا القیاس بقیهٔ صیغها و 'امکاني'—من نمیتوانم بکشم من نباید بکشم — من نبایست بکشم — من نتوانستم کشت من نمیتوانستم بکشم و 'مجهول' آنها چون من کشته نشدم من کشته نمیشوم — من کشته نشوم — من کشته نمیشدم من کشته نشده ام—و علي هذا القیاس بقیهٔ صیغها

(133)—بدانکه 'استفهام' بمعني پرسیدن و جویا شدن چیزیست و صیغهاي آن حاصل شوند از داخل نمودن الفاظي چند که هر یک مفصلاً در ذیل ذکر میشوند

(1)—'آیا' براي استفهام حال ذی عقل و غیر ذي عقل هر دو آید—چون 'آیا' زید سوار است یا پیاده من حافظ—

اي در نظر ناز تو سلطان و گدا هیچ .·.
'آیا' خبري هست ز حال دل ما هیچ .·.

[مخفي

باید دانست که از استفهام منفي مفهوم مثبت و از مثبت مفهوم منفي شود (See. Sect. 63, (3.))

(9)—'که' و 'چه' و 'کدام' مفصلاً در سابق ذکر شده است (S. Sect 60)

(134)—بدانکه هر فعل لازم که بر فاعل تمام نشده محتاج ذکر چیز دیگر باشد 'بفعل ناقص' موسوم گردد چون 'بود' و 'بُوَد' و 'خواهد بود' که بتفصیل ذکر شده است (S. Sect. 131) دیگر 'شد' و 'شود' و 'خواهد شد' و 'گشت' و 'گردد و خواهد گشت' که با وصف 'ناقصه' بودن بمعنی تصییر هم هستند و بدین اعتبار 'با فعال تصییر' نامیده شوند و تصییر عبارت از گردانیدن چیزیست از حقیقي بحقیقي — چون آن آب هوا 'شد' یا از صفتي بصفتي چنانکه این پیر جوان 'گشت'

وگاهي هریک از لفظ 'ساخت وسازد وکرد و کند و نمود و نماید' نیز افادهٔ تصییر دهد چون مصرع

هوشیارانرا نگاه ناز تو دیوانه 'ساخت' .·.

و جائي بعضي از افعال ناقصه را تامه هم آرند چنانکه لفظ بتضمن معني تمنا در اینقول حافظ —

'بُوَد' که لطف ازل رهنمون 'شود' حافظ .·.
و گر نه تا بابد شرمسار خود باشم .·.

(135) — مخفي نماید که مرجع ضمیر جمع غایب جائیکه مذکور نباشد آنجا مراد از آن یا کارکنان قضا و قدر بوده چون من قدسي —

اینجا غم محبت آنجا جزای عصیان .·.
آسایش دو گیتي بر ما حرام 'کردند' .·.

یا جمهور خلق چون من سعدي —

چنان زی که ذکرت بتحسین 'کنند' .·.

یا جماعت خاص چون مصرع —

وا دریغا جانشین مصطفی را 'کشته اند' .·.

و بعضي اوقات مرجع ضمیر واحد غایب نیز مذکور نباشد پس آنجا مراد از لفظ 'آن' مبتدا شد که بطریق فاعل مقدر گذارند — چون — معلوم 'شد' — یعني آن معلوم شد

فصل پنجم در بیان ظرف و غیره

(136)— بدآنکه 'ظرف' اسمي است که دلالت کند بر زماني یا بر مکاني و هر واحد از اینها برابر است که

[مدخول

مدخول فیه چیزي باشد یا نه وآنرا در صورت اول 'ظرف زمان' و بصورت ثاني 'ظرف مکان' نامند و چیز مدخول را 'مظروف' گویند و هریک از ظرف زمان و مکان یا محدود بود — چون 'روز — شب — سال — ماه — باغ — خانه — شهر — کو' یا مبهم مانند 'آن — دم — گاه — هنگام — پس — پیش — چپ — راست — زیر — زبر — بیرون — درون — دور نزدیک' وغیره

بدآنکه بعضي جا لفظ 'پس' بمعنی زمان پسین و 'پیش' بمعنی زمان پیشین هم آمده است چون من سعدي —

برگ عیشي بگور خویش فرست .·.
کس نیارد 'ز پس' تو 'پیش' فرست .·.

و اقسام ظرف بموجب ذیل است —

(137) — 'ظرف زمان' — چون 'پس و پیش (بمعنی زمان پسین و پیشین)' و 'بعد — فردا — دیروز — زود — همیشه — آنوقت — چه وقت' — 'کي (براي استفهام زمان آید یا موصول افتد)' وغیره

(138) — 'ظرف مکان' — چون 'کجا و کو' (برای استفهام مکان و مثل موصول) و 'خانه — باغ — بالا — از آنجا — اینجا — شهر — زیر — پائین' وغیره

(139) — 'ظرف مرکب' و آن ظرفیست که بترکیب از کلمات دیگر صورت گرفته فایده ظرف مکان دهد و کلمات مذکور از این قرارند — 'ستان — زار — بار — سار — دان — گاه — لاخ'

(1) — بدانکه هرگاه لفظ 'ستان' باسمي ملحق شود که حرف اخیرش غیر واو مد و هاي مختفي باشد درینصورت کسرهٔ سین را بر آن حرف نقل نمایند — چون 'ترکستان — ریگستان — گلستان' و آن حرف اگر واو مد بود این کسره را دور کنند — چون 'بوستان — هندوستان' و اگر هاي مختفي باشد این کسره را سلامت دارند — چون 'لاله ستان'

و بعضي جا لفظ گلستان هم بنابر رعایت وزن بکسر سین مستعمل است چون من کلیم —

پي نظارهٔ گلزار چشم حیران است .·.
نه رخنه ایست که دیوار 'گلستان' دارد .·.

بقیهٔ امثله — چون 'سبزه زار — گلزار — رود بار — بند و بار — شاخسار — نمکسار — ریگدان — نمکدان — بارگاه — آرامگاه — سنگلاخ — رودلاخ' وغیره

[حرف

(140) حرف 'طرح یا نسبت' و آن از آوردن لفظ 'آنه' در آخر اسم حاصل شود — چون 'مردانه — شاهانه — دلیرانه — عاقلانه — جاهلانه — شتابانه — سالانه' وغیره

(141) — حرف 'ایجاب یا تصدیق' که غرض از ایراد آنها تصدیق قول سابق است چون 'آری' من حافظ —

حسنت باتفاق ملاحت جهان گرفت ∴
'آری' باتفاق جهان میتوان گرفت ∴

'بلی' من شوکت —

پریشان روزگارم طرهٔ محبوب میداند ∴
'بلی' حال پریشانرا پریشان خوب میداند ∴

(142) — 'حرف نفی' — چون 'بی' این گاهی بمعنی بغیر نیز آید چون من حافظ —

گل 'بی' رخ یار خوش نباشد ∴
'بی' باده بهار خوش نیاید ∴

و 'نا' و این بیشتر بر اسمای صفات آمده فایدهٔ نفی با معنی آنها دهد — چون 'نا آشنا — نابینا — نا سفته' وغیره

و 'نه' بهای بیان فتحه که برفعل آمده افادهٔ نفی نماید چون نرفتم — نکشتم وغیره (See Sec. 132)

(143) — 'حرف تعلیل' — چون 'برای' — 'بهر' و 'پی' بمعنی برای چون من قتیل —

تا 'پی' می کشی آن سرو خرامان برخاست ∴
نالهٔ العطش از خاک شهیدان برخاست ∴

و 'تا' — چون فلانرا زدیم 'تا' فلان کار نکند — و 'چه' بمعنی زیرا و چرا — و 'را' بمعنی برای — و 'زیرا' وغیره

(144) — 'حرف استفهام' که معنی ظرفیت نیز دهد — چون 'کو — کجا — کی' (See Sec. 133, (5), (6) and (7) و موصول نیز افتد

تصریف

(145) — بدانکه هر ظرف که بمعنی ظرفیت استعمال نیابد یعنی در ترکیب نحوی مبتدا یا فاعل یا مفعول واقع شود آنرا ظرف منصرف نامند چون مصرع —

تاریک شد ز رفتن تو 'روز' روشنم ∴

و هر ظرف که بمعنی ظرفیت مستعمل گردد آنرا ظرف غیر منصرف گویند چون مصرع —

یار 'در خانه' و من گرد جهان میگردم

[مخفی نماند

مخفی نماند که آن برای مقابله نیز منصرف شود — چون 'پیش — پیشتر — پیشترین' و 'پس — پستر — پسترین' وغیره

فصل ششم در بیان حرف وغیره

(146) — بدانکه حرف در اصطلاح کلمه ایست که بذات خود بر معنی دلالت نکند یعنی بدون منضم شدن باسم یا بفعل مفید معنی نبود خواه بصورت حروف تهجی منفرد باشد خواه مرکب از دو حرف یا زیاده از آن و حرف جر بموجب ذیل است —

(147) — باید دانست که در عربی 'حروف جار' آنرا گویند که اگر یکی از آنها بر هر اسمی که وارد شود آخر آنرا کسره دهد و در فارسی نیز ترجمه آنهارا 'حرف جار' خوانند چراکه جار بمعنی کشنده است و حروف مذکور نیز معنی فعل یا شبه فعل را بطرف اسم میکشند و آنها از این قرارند 'برای — بهر — پی — جز — چون — چو — در — بر — از — تا — با' و 'را' بمعنی برای و 'بای' موحده — مخفی نماند که هر اسمی که بعد از حروف جار واقع شود آنرا مجرور خوانند

(148) — بعضی از حروف جار بد و حرف نیز مرکب شوند چون 'ازبرای — ازبهر — ازپی — بجز'

(149) — بدانکه تصریف در حرف نباشد

فصل هفتم در بیان عطف وغیره

(150) — بدانکه عطف گردانیدن سخن است بسوی سخن و هر لفظ که بتوسط یکی از حروف مقرره تابع لفظ پیشین و شریک نسبتش بود آنرا 'معطوف' و لفظ پیشین را 'معطوف علیه' نامند — چون زدم زید را 'و' خالد را

(151) — باید دانست که حروف عطف میان دو جمله یا دو اسم آیند و آنها را بیکدیگر وصل نمایند — چون زید امروز وارد شد 'و' بکر پس فردا خواهد آمد — زید 'و' خالد آمدند — و حروف عطف از این قرارند — 'پس — پستر — سپس — واو — و کاف' — (See from Sec. 207 to 213)

(152) — مخفی نماند که تردید آنست که دلالت کند بر یکی از دو امر بطوریکه اگر یکی مسلم باشد دیگری رد کرده شود و آن بتوسط یکی از حروف مقرره که 'بحروف تردید' موسومند]

قحبهٔ پیر از نابکاري چه کند 'که' توبه نکند—'تا' رنج نبری گنج برنداري

فصل هشتم در بیان حرف ندا وغیره د

(155)—بدانکه ندا آواز کردن و طلبیدن است و هراسم ظاهر که توجه مسماش طلبیده شود بواسطهٔ یکي از حرفهائیکه مفید معني طلب و موسوم بحروف ندایند آنرا 'منادي' گویند و هرچه از ندا مقصود بود آنرا 'مقصود بالندا' نامند چون—

'اي' خدا قربان احسانت شوم .·.
این چه احسان است قربانت شوم .·.

من فردوسي—

'ایا' شاه محمود کشور کشاي .·.
ز من گرنترسي بترس از خداي .·.
'خدایا' توئي خالق انس وجان .·.
بحکم توشد ملک و دین توامان .·.

'حروف ندا' چون 'اي' و 'ایا' و 'الف' ندا

بدانکه 'یاء' درخدایا برمذهب آنانکه لفظ خدارا اسم غیر صفت مفرد دانند یاي وقایه است که بنابر دفع اجتماع ساکنین با فتحه میان الفین زیاده نموده شد و بر مذهب کسانیکه آنرا صفت مرکب یعني مخفف خود آي بندارند 'یاي' اصلي است که درصورت الحاق الف براي اسکان تلفظ عود کرده مفتوح گشت

بدانکه 'آوخ و آه و دردا و واي و هاي و زنهار' وغیره در محل تاسف و اندوه مستعمل اند چون من جامي—'آوخ' که زمانه دشمنم شد

اشتقاق وغیره

(156)—بدانکه کلمه درلغت بمعني سخن ودر اصطلاح نحویان عبارتست از آن لفظ که موضوع بود براي معني مفرد وآن برسه نوعست 'جامد یا مشتق یا مرکب'

(157)—'جامد' اسمي است که نه آن گرفته شده باشد از کلمه نه کلمه از آن—چون 'مرد—زن—خوب—زشت—روز—شب—پیش—پس—یک—دو' وغیره

(158)—'مشتق' آنرا گویند که گرفته شده باشد از کلمه دیگرچون 'رفت—برود—برو—رونده—رفته—روان' که کلمات مذکور همه از 'رفتن' که مصدراست مشتق اند

[مرکب

موسومند حاصل شود و آن 'یا' و 'کاف' بجاي یا میباشد چون من واقف—

'یا' بمن ده دل غمین مرا .·. یا شنو نالهٔ حزین مرا .·.

در نظر نیست مرا جز توکسي در عالم .·.
برمن اي شوخ ترا هم نظري هست 'که' نیست .·.

(1)—بدانکه 'استثنا' عبارت است از بیرون کردن چیزي ازحکم ماقبلش که متعدد باذی اجزا باشد بواسطهٔ یکي از حروف مخصوصه که بحروف 'استثنا' نامیده شوند وچیز بیرون کرده را 'مستثني' وما قبلش را 'مستثنی منه' گویند—چون مردم آمدند 'مگر' زید

حروف استثنا چون 'مگر' و'جز' و 'الا'

(153)—بدآنکه هریک از لفظ 'اگر' و 'ار' که باآخرش لفظ 'چه' متصل گردد دال بود بر متوهم بودن مضمون جملهٔ مدخول خود از اینجهته آوردن لفظ 'لیکن' با مرادفش بنابراستدراک بر جواب آن واجب شود وبعضي اوقات بغیر لفظ 'چه' نیز براینقیاس پس درینصورت الفاظ اول را 'لازم' وثاني را که در جواب آید 'ملزوم' خوانند چون—

'اگرچه' از توبظاهر جدا شدم 'لیکن' .·.
بدل نیم ز خیال تو لحظهٔ مهجور .·.
من امید—ما خود 'اگر' بخاک برابر شدیم 'لیک' .·.
چون آب سبزکردهٔ ما درجهان پراست .·.

'حروف لازم وملزوم' چون ''اگرچه — لیکن یا مگر یا بازهم'' — ''اگر—هم یا لیکن'' —''با وجودیکه — مگر یا لیکن'' وغیره

(154)—بدانکه 'حروف شرط' ازاین قرارند—'اگر ار—گر—اگرچه—هروقت—هرگاه—چون—چو—که—تا'

'امثله'—'اگر' شما بروید من میروم—من سعدي

قاضي 'ار' با ما نشیند برفشاند دست را .·.
محتسب 'گر' مي خورد معذور دارد مسترا .·.

'اگرچه' شما زیدرا طلبیدید لاکن اونیامد — 'هروقت' زید بیاید مرا بطلبید—

سرنگون گردد 'چو' مینا مي بساغر میدهد .·.
'چون' شود گرد نکشي محکوم دختر میدهد .·.

(159)—'مرکب' آنست که دو کلمه را با هم ترکیب داده یک کلمهٔ مرکب نامند—چون 'پایمال—وفادار—جاندار آب آتشناک' بمعني شراب 'گوشمال' وغیره

بدانکه مرکب برسه نوعست 'اسم مرکب و صفت مرکب و فعل مرکب'

(1)—'اسم مرکب' آنستکه بدو اسم ترکیب یافته باشد چون 'سرپنجه—صاحب خانه' وغیره

چنین ترکیب را 'فک اضافت' خوانند .(S. Sect. 170)

(2)—'صفت مرکب' آنستکه صفت از اسم ترکیب یافته باشد چون 'خشک رود—نیک نام—سیاه دانه' وغیره

این گونه مرکب را درفارسي 'صفت مقلوب' گویند (S. Sect. 181.)

(3)—'فعل مرکب' آنستکه فعل باسم جامد یا اسم مفعول وغیره ترکیب یافته باشد چون 'نگهداشتن—مغلوب شدن—بالا بردن' وغیره

باب سیم در بیان نحو وغیره

(160)—بدانکه 'نحو' در لغت قصد کردنست و در اصطلاح علم قواعدیکه دانسته شود بدانها احوال کلمات از روي انفراد و ترکیب اینها و غایتش نگهداشتن گفتار است از بیراهي و آن منقسم برچند فصل است

فصل اول در بیان اسم وغیره

(161)—بدانکه اجزاي اصلي جمله را که قیامش برآنها موقوف باشد 'ارکان جمله وعمده' نامند و اجزاي زواید آنرا که در قیامش دخلي ندارند 'متعلقات و فضله' خوانند (S. Sect. 224.) و اسم وقتي درارکان و گاهي در متعلقات آید

اول حالت فاعلي

(162)—مخفي نماند که هراسمیکه مبتدا افتد آن در حالت فاعلي میباشد—چون 'زید' میرود—'بکر' رفت

(163)—بدانکه اسمي که درحالت فاعلي باشد مقدم برفعل آید چنانچه از امثله صدر واضح شد

(164)—باید دانست که اگر بعد از مبتدا اسم دیگر بطریق خبر آید و تابع اول بوده افادهٔ بیان نماید پس آنرا 'عطف بیان' گویند (S. Sect 179.)—چون زید 'پادشاه' شد—بکر 'امیر' خوانده شد

[بدانکه

(165)—بدانکه 'فاعل مطلق' آنستکه ماقبل اسم حالیه یا اسم مفعول یا مصدر آید و بعضي اوقات مابعد مصدر بطریق مضاف الیه باشد و متعلق بفعل دیگرهم نباشد چون—از موافق بودن 'باد' مالنگر برداشتیم—دیروز بسبب بودن 'طوفان' 'معلم' لرزان و 'ملاحان' بهر جانب دوان و چنان حالتي دست داد که نمیتوان نوشت

دوم حالت جري

(166)—بدانکه مجرور بعد از حرف جار بلا فاصله آید و همیشه متعلق بفعل یا شبه فعل باشد—چون زید تا 'چین' رفت—بکر نویسنده است 'بقلم' و اگر در آنجا فعل یا شبه فعل نباشد پس از مقدر برگیرند—چون 'بنام' جهاندار جان آفرین اینجا 'ابتدا میکنم' مقدر است و جار و مجرور متعلق آنست

سوم مفعول له

(167)—بدانکه مفعول له عبارت از آن اسم است که وجود آن سبب صدور وقیام آن فعل بود و آن همیشه بعد از 'باي موحده' بمعني 'براي' یا 'بواي' آید و اگر ازاینها نیارند پس بعد از لفظي که مرادف آن باشد بیارند چون زید پسرخود را براي 'ادب' زد—این بیمار 'بنابر' ناتواني برخاستن نمیتواند

بدانکه مفعول له را 'مفعول ثاني' نیز گویند

چهارم حالت اضافت

(168)—بدانکه آخر مضاف مکسور باشد و اگر مضاف متعدد باشد کسره برمضاف آخر آید و مضاف الیه که در حالت اضافت است همیشه بعد از مضاف آید—چون اسپ 'زید' خوب میدود

(169)—باید دانست که بعضي اوقات مضاف الیه مقدم بر مضاف آید در اینصورت کسرهٔ مضاف را حذف نمایند و این اسلوب را 'اضافت مقلوبي' نامند—چون 'اورنگ زیب—نیک مرد'—یعني زیب اورنگ و مرد نیک

(170)—مخفي نماند که از چند الفاظ معینه بنا بر ضرورت شعري یا کثرت استعمال که مضاف برمضاف الیه هم چنان مقدم باشد و کسرهٔ مضاف را از آخر آن ساقط نمایند و اینعمل را 'فک اضافت' خوانند—چون 'صاحبدل—سرپنجه—صاحب خانه'

[پنجم

مخفي نماند که اسم مفرد نيز در مقوله آيد چون من زيد را 'پادشاه' خواندم — من او را 'ثنا' گفتم

(176)— بدانکه هر فعلي که در جمله باشد و اگر مصدر همان فعل را در آخر 'يا' زياده نموده بعد از آن فعل آرند افادهٔ تاکيد نمايد و آنرا 'مفعول مطلق' گويند — چون من زيد را زدم 'زدني' — زيد ککي خورد 'خوردني'

بعضي اوقات بغير 'يا' افادهٔ مشابهت نيز نمايد — چون من امروز برکرسي نشستم 'نشستن' اميري

هشتم مفعول فيه

(177)— بدانکه مفعول فيه عبارت از آنظرف مکان و زمان است که واقع گردد در آن فعلي و مفعول فيه بعد از لفظ 'در' و 'بر' و 'باي موحده' بمعني 'در' آيد — چون زيد در 'خانه' رفت او بر 'تخت' نشست — خالد 'ببازار' رفته است واکثر اوقات بخصوص وقتيکه مفعول فيه از قسم ظرف زمان باشد از الفاظ مذکور نيارند — چون 'زيد 'ديشب' رفت' يعني درشب گذشته

(178)— بدآنکه جميع مفاعيل بعد از فاعل آيند و اگر در آنجا مفعول به نيز باشد پس آن مقدم بر همه آيد — چون زيد 'پسر' خود را براي ادب زد و اکثر اوقات مفعول فيه را که از قسم ظرف زمان باشد ميان فاعل و مفعول به گذارند — چون خالد 'امروز' پسر خود وا با برادرش براي تعليم خط نزديک من آورد

بدل و مبدل منه

(179)— بدآنکه چون 'دو لفظ در يک جمله بهم آيند و لفظ ثاني در انتساب چيزي تابع اول بوده اگر خود مقصود اصلي در آن انتساب باشد وذکر اول فقط بنا بر تمهيد ذکر ثاني بود در اينصورت لفظ ثاني را 'بدل' و اول را 'مبدل منه' گويند — چون شاهزاده 'احمد' با قشون خود منوچهر دارالمرز رشت گرديد — پدر زيد 'خالد' آمده است — و در ترکيب بدل و مبدل منه حکم يک کلمه دارد و آخر مبدل منه موقوف باشد

مخفي نماند که اگر ذکر ثاني محض براي افادهٔ تفسير و بيان بود براين تقدير لفظ ثاني را 'عطف بيان' و اول را 'مبين' نامند بهر حال لفظ ثاني از اول مشهورتر بايد — چون امام من علي 'اسدالله' است — و همچنين است حال جزو ثاني بعضي اعلام مرکبه — چون خواجه 'عزيز' ميرزا 'رشيد' — سيد 'علي' وغيره

[فصل

پنجم حالت ندا

(171)— بدانکه اسم منادي هميشه بر فعل مقدم آيد و آن مثل اسميست که درحالت فاعلي باشد — چون 'پسر' بيا اينجا — 'عبدالله' تو ميروي

ششم مفعول معه

(172)— بدانکه مفعول معه عبارتست از اسميکه مصاحب و مشارک فاعل يا مفعول باشد و هميشه بعد از لفظ 'با' واقع شود و اگر شريک مفعول باشد پس ما بعد آن و اگر شريک فاعل است پس بعد از فاعل آيد چون من با 'رفيقان' از شهر بيرون رفتم — زيد اسپ را با 'زين' خريد

هفتم مفعول به

(173)— بدانکه مفعول به بمفعول اشتهار دارد و آن عبارت از اسمي است که فعل فاعل بر آن واقع شود و آن بعد از فاعل آيد — چون "زيد 'بکر' را کشت" و 'را' که علامت مفعول است هميشه در آخر آن آرند مگر وقتيکه مفعول از قسم انسان نباشد يا غير ذيروح باشد لفظ 'را' نيارند — چون من 'خط' فرستادم — او 'اسپ' خريده است

(174)— مخفي نماند که مفعول به مختص است بفعل متعدي و در فعل مجهول قايم مقام فاعل محذوف شده 'بنايب فاعل' ناميده شود برخلاف مفاعيل باقيه که هر يک از آنها هم متعلق فعل لازم وهم متعلق فعل متعدي افتد وهرگز صلاحيت نيابت فاعل ندارد پس مفعول فعل متعدي معروف در مجهول آن نايب فاعل محذوف گردد چون 'خطي' فرستاده شد — 'اسپي' خريده شده است — 'بکر' کشته شد

(175)— بدانکه از مشتقات فعل 'گفتن و ساختن' و 'گردانيدن' و مرادف آن هر يک دو مفعول طلبند که اول را مفعول به و ثاني را 'مقوله' خوانند و مراد از لفظ مقوله آنستکه سخن را با تمام رساند چون مصرع —

گفتمش 'در چشم بنشين' گفت 'منشينش' رقيب .·.

ترکيب 'گفتم' فعل با فاعل و ضمير 'شين' مفعول به و 'در چشم بنشين' مقولهٔ 'گفتم' است و علی هذالقياس 'منشين' نيز مقولهٔ 'گفت' است

[مخفي

فصل دوم در بیان صفت وغیره

(180)—بدانکه صفت بعد از موصوف آید و آخر موصوف را کسره دهند و آنرا 'اضافت موصوفي' گویند و صفت همیشه نکره بود برخلاف موصوف که گاهي نکره باشد و گاهي معرفه پس جائي که موصوف نکره بود صفت فایدهٔ تخصیص آن دهد—چون 'اسپ' دونده— 'پیاده' مرده و در صورتیکه موصوف معرفه باشد صفت افادهٔ توضیح آن بخشد—چون 'رستم' جنگجو— 'بهرام' تند خو

(181)—مخفي نماند که صفت بعد از موصوف بغیر فصل آید مگر بعضي جا که میان آنها فصل واقع شود چون من سعدي—

یکي تیغ زد 'تیز' برگردنش

یعني 'تیغ تیز' و بعضي اوقات بوجه استعمال صاحب زبانان صفت بر موصوف مقدم آید و آنرا 'صفت مقلوب' گویند —چون 'خشک' رود—'نیک' مرد— 'تلخ' آب وغیره

(182)—بدانکه صفت را گاهي بطریق اسم استعمال نمایند در حالتیکه موصوف محذوف باشد چون من سعدی—

"نیک و بد" چون همي بباید مرد .·.
خنک آنکس که گوئي نیکي برد .·.
پرتو 'نیکان' نگیرد هرکه بنیادش بد است .·.
تربیت نا اهل را چون گردگان برگنبد است .·.
پسر نوح با 'بدان' بنشست .·. خاندان نبوتش گم شد .·.

(183)—بدانکه گاهي جمله صفت افتد یعني آنجملهٔ خبریه که مصدّر بکاف بیان و مشتمل ضمیري باشد که راجع بطرف موصوف بود چون من آصفي—

دل که 'طومار بلا بود من محزونرا' .·.
پاره کردند ندانسته بنان مضمونرا .·.

باید دانستکه هرجا که حرف آخر موصوف 'الف' یا 'واو' مدّه بود در آخرش 'یای' مکسور زیاده نمایند — چون 'بالاي بلند'—'خوي دلپسند' و اگر "هاء" باشد بعد از آن همزه مکسور زیاده کند—چون سینهٔ بي کینه

علامت معرفه و نکره

(184)—بدآنکه 'آن' علامت معرفه است و همیشه مقدم بر اسم آید واستعمال آن بر اسم جمع و واحد هردو شود چون من 'آن' اسپ راخریدم—من 'آن' اسپها را دیدم که میگفتید—یعني اسپي و اسپهائیکه مخاطب آنها را میدانید

٦ 'یا'

'یا' علامت نکره میباشد و همیشه در آخر اسم آید مگر بر اسم جمع مستعمل نیست چون من 'اسپي' را خریدم یعني اسپ غیر معین که مخاطب آنرا نشناسد

فصل سوم در بیان ضمایر وغیره

(185)—بدآنکه اکثر بجاي 'من' که ضمیر واحد متکلم است بجهت انکسار لفظ 'بنده—فقیر—مخلص' مستعمل گردد وبجاي 'تو' که ضمیر واحد حاضر است بنا بخاطر تعظیم و تکریم لفظ 'جناب' و 'شما' که ضمیر جمع حاضر است—و 'حضرت' و 'صاحب' استعمال کنند ولفظ 'تو' بیشتر در نظم مستعمل است

(186)—باید دانست که لفظ 'آن' که موصول است گاهی بعد از حرف ندا حذف شود چون—

ایکه در ذات خویش منفردي .·. بصفات کمال متحدي .·.

و بعضي اوقات حذف نکنند چون—

اي 'آنکه' بملک خویش پاینده توئي .·.
در ظلمت شب صبح نماینده توئی .·.

(187)—بدآنکه اکثر اوقات در صله ضمیر فاعل و مفعول و مضاف الیه و مبتدا واقع شود پس بغیر ضمیر فاعل بقیهٔ ضمایر را بعضي اوقات حذف نموده موصول را بجاي آنها شمارند و اگر با ضمیر مفعول لفظ 'را' باشد آنرا نیز با موصول ضم کنند "امثله"—

ضمیر فاعل که حذف ننمایند—چون آمد آنکه 'او' دوست منست 'ضمیر مفعول' که حذف کنند چون—

'آنرا' که فلک بمسند عشق نشاند .·.
خاک در دوست را ببالین میخواند .·.

(اینجا 'آنکه اورا' بود)

ضمیر مضاف الیه محذوف چون—

'کسیرا' که گردن کشي در سراست .·.
تواضع ازو یافتن خوشتر است .·.

(اینجا چنین بود—'کسی که' گردن کشي در سر'او' ست—پس لفظ 'او' حذف نموده ما بعد 'کسي' لفظ 'را' بدل اضافت زیاده کردند این 'را' علامت مفعول نیست)

ضمیر مبتدای محذوف چون—'آنکه' ستمگار است بد روزگار است'

(اینجا چنین بود 'آنکه او')

٦فصل

فصل چهارم در بیان فعل وغیره

(188)—بدآنکه فعل تابع فاعل باشد و اگر در آنجا مفعول نباشد بعد از فاعل آید و الا بعد از مفعول چون زید 'رفت'— بکر زید را 'کشت'

(189)—مخفی نماند که اگر بجای فاعل دو اسم یا زیاده واقع شوند پس 'فعل' را در صیغهٔ جمع آرند—چون زید و بکر 'آمدند'—بکر و خالد و زید دیروز 'رسیدند'

(190)—بدانکه هیچ فعلي بیوجود فاعل نمیشود .خواه آن ظاهر باشد خواه مقدر خواه محذوف مگر اسم مفعول باوجودیکه آنهم مشتق از فعل است لیکن همیشه دلالت کند بر چیزي که فعل واقع گردد بر آن—چون من زید را 'کشته' دیدم

(191)—باید دانست که میان دو اسم اگر حرف تردید واقع شود پس فعل همیشه در واحد آید—چون زید یا بکر 'آمد'—اسپ یا خر 'دوید'

(192)—بدانکه اگر از اسم جمع که اطلاق آن هم بر واحد و هم بر جمع میشود بجای فاعل آید پس فعل را اگر در واحد آرند افادهٔ جمع دهد—چون 'قشون' امروز مشق خوبي کرد—یعنے تمام مردمان قشون—و اگر جمع آرند افادهٔ هر واحد از آن نماید—چون 'قشون' دیروز مشق خوبي کردند—یعنے هر واحد از سربازهای قشون

صیغهاي شرطیه

(193)—بدانکه صیغهاي شرطیه در جمله هاي شرطیه استعمال کنند وجملهٔ شرطیه را دو جمله بود که اول را که در آن حرف شرط باشد 'شرط' و ثاني را 'جزا' گویند و اگر در جملهٔ اول فعل حال باشد در جزا نیز حال یا مستقبل و اگر ماضي باشد ماضي و اگر مضارع باشد مضارع یا حال و 'اگر' مستقبل است مستقبل آرند—چون اگر تو میروي من هم 'میروم یا خواهم رفت'—اگر زید 'رفت' خالد هم 'رفت'—اگر تو 'رفته بودی' من هم 'رفته بودم'—'اگر' تو 'میرفتي' زید هم 'میرفت'—اگر زید 'برود' خالد هم 'برود یا میرود'—اگر بکر 'خواهد رفت' من هم 'خواهم رفت'

صیغهاي مصدر

(194)—بدآنکه مصدر بر دو قسم است اصلي وجعلي اصلي آنست که بحسب اصل مفرد باشد چون 'آمدن'—'رفتن' وغیره وجعلي آنکه ساخته شده باشد بالحاق

'یا' و 'دال' مفتوح و 'نون' ساکن بمصدر عربي چون 'شمیدن' و 'فهمیدن' یا باسم جامد فارسي مانند 'خوابیدن' یا بامر مخاطب معروف از مصدر اصلے مثل 'کاهیدن' یا بترکیب دو لفظ که اول اسم جامد یا اسم مفعول بود و ثاني مصدر اصلي—چون 'نگهداشتن'—'کشته شدن' و هر واحد از مصدر اصلے وجعلي هم بر دو نوع است 'لازم' و 'متعدي'

(195)—'مصدر لازم' آنستکه معنیش بر فاعل تمام شود چون 'ترسیدن—خفتن—فهمیدن—رمیدن' وغیره

(196)—'مصدر متعدي' آنستکه در تمامیت معنیش احتیاج مفعول افتد مثل 'زدن' و 'کشتن' وغیره و این نوع مصدر نیز بر دو نمط است معروف و مجهول—معروف آنستکه اگرش مضاف کنند مضاف گردد بسوي فاعل چون من مکدرم از 'زدنِ زید' عمرو را—و مجهول آنکه اگر مضافش نمایند مضاف شود بطرف مفعول—چنانکه من بیخبر بودم از 'کشته شدنِ بکر'—برخلاف مصدر لازم که آن همیشه معروف باشد و بسبب فقدان مفعول مجهول نیابد

(197)—بدانکه مصدر اکثر درجمله مبتدا نیز افتد—چون 'خندیدن' بداست—'پرسیدن' خوبست وغیره

صفت مشبه

(198)—بدانکه صفت مشبه هم بمعني اسم فاعل و هم بمعني اسم مفعول آید پس بمعني اسم فاعل—چون 'جویان' میباشد—'پویان' هست—بمعني اسم مفعول چون—

بهر جولان رخش را در عرصه چون 'تازان' کند .·.
عاشق بیدل بجاي گوي جان 'بازان' کند .·.

اسم مفعول وغیره

(199)—بدانکه اسم مفعول و اسم فاعل و اسم حالیه اکثر اوقات صفت واقع میشوند—چون دیروز زید چوب 'شکستهٔ' در دست داشت—بکر مرد 'نویسندهٔ' است—خالد 'گریان' است—و اسم حالیه حالت فاعل فعل و مفعولش را نیز بیان نماید

فصل پنجم در بیان ظرف

(200)—بدانکه ظرف بعد از مظروف آید یعنے بعد از اسمیکه مدخول آن باشد—چون زید 'در خانه' رفت—خالد 'بر تخت' نشست—بکر 'دیر' رسید وغیره

اسمین در آمده افادهٔ جمعیت با ترتیب و با مهلت دهد چون رفت عمرو 'پستر بکر سپس' زید

(210)—'واو' واین بر خلاف سه حرف مرقومه هم درمیان اسمین وهم میان فعلین وجملتین واقع گشته افادهٔ جمع مطلق دهد یعني دلالت برجمعیتي که ترتیب ومهلت درآن ملحوظ نباشد—چون "زید 'و' بکر آمدند" — "من خط نوشتم 'و' فرستادم"

(211)—مخفي نماند که اگر خواهند اسم ظاهر را بر ضمیر متصل معطوف گردانند باید که یک ضمیرمنفصل از جنس ضمیرموصوف برسبیل تاکید بآخرش درآورند چون 'آمدم من و زید'—'رفتي تو و بکر'—'زدم اورا و بکررا'

(212)—بدانکه هر اسم ظاهر یا مضمرکه مدخول یا ملحق باشد بحرفي برمعطوفش نیز ادخال و الحاق آن مستحسن بود—چون 'گفتم بزید و بعمرو'—'زدم خالد را و زید را'—یعنی گفتم بزید و گفتم بعمرو

(213)—'کاف' که بمعنی واو عطف میان دوجمله آید چون من سعدي—

بدستم نیفتاد مال پدر .·.
'که' بعد از من افتد بدست پسر .·.

ایضاً

اي بسا اسپ تیزرو که بماند .·.
'که' خر لنگ جان بمنزل برد .·.

فصل هشتم در بیان حرف ندا وغیره

(214)—بدانکه لفظ 'اي' همیشه مقدم بر اسم منادی آید چون—

'اي' خدا قربان احسانت شوم .·.
این چه احسانست قربانت شوم .·.

مخفي نماند که اکثر در گفتگوی روز مره لفظ مذکور را بنا بر اختصار حذف نمایند مگر منادیٰ بروش گفتار مفهوم شود چون 'زید' ترا گفتم که برو در بازار و فلان چیز بیار یعنے اي زید

(215) — بدانکه 'ایا' نیز بر قیاس مزبورمقدم براسم آید و بیشتر این لفظ در نظم استعمال شده چون—

'ایا' شاه محمود کشور کشای .·.
زکس گر نترسي بترس ازخدای .·.

و لاکن 'الف ندا' بر خلاف دولفظ مذکور همیشه درآخر اسم آمده افادهٔ ندا نماید—چون 'شاها' یعني اي شاه

[متفرقات

(201)—مخفي نماند که بعضي اوقات ظرف زمانرا مقدم برمظروف نیز آرند—چون 'دیشب' زید نیامد

فصل ششم در بیان حرف

(202)—بدانکه حروف جار همیشه مقدم بر مجرور آیند چون زید از هند 'تا' چین رفت—بکر اسپي را 'به' زید پیشکش نمود

(203)—مخفي نماند که هراسمیکه بعد از 'باي' موحده بمعني براي وحرف 'براي' واقع شود آنرا مفعول له گویند نه مجرور—چون زید خالد را براي 'ادب' زد—من اسپ 'بزید' فرستادم—و'پی و بهر' بمعني 'برای' نیز مانند 'براي'

(204)—بدانکه هر اسمیکه بعد از حرف 'با' آید آنر نیز مجرور نخوانند بلکه مفعول معه گویند—چون من اسپ را با 'زین' خریدم

(205)—باید دانست که هراسمیکه ماقبل حرف 'را' آید آنرا مفعول به گویند و 'را' علامت آنست و بعضي اوقات حرف مذکور بمعني 'براي' نیز آید—چون خدا 'را' بر من بیدل به بخشاي—یعني برای خدا—اینهم از حروف جار محسوب شود

(206)—بدانکه حرف 'در' و 'بر' و 'باي' موحده بمعنی در بر هر اسمیکه داخل شود آنرا مفعول فیه گویند نه مجرور

فصل هفتم در بیان عطف

(207)—بدانکه حروف عطف میان دو کلمه یا دو جمله آید و آنهارا بیکدیگر وصل کند—چون زید 'و' بکردیروز آمدند 'و' زید امروز همچنین میرود 'و' بکر میخواهد سیاحت هند نماید—واحوال هریک بموجب ذیل است

(208)—'پس' این حرف میان دو اسم واقع شود و افادهٔ جمعیت با ترتیب و بي مهلت دهد یعني دال باشد بر اینکه اسم ثاني به لحاظ ترتیب بغیر مهلت شریک نسبت اسم اول است—چون "آمد زید 'پس' عمرو"—"خالد کشت زید را 'پس' بکر را"

وگاهي برسر جزاي شرط نیز آید چون من سعدي—

گر سنگ همه لعل بدخشان بودي .·.
'پس' قیمت لعل و سنگ یکسان بودی .·.

(209)—'پستر و سپس' که هر واحد ازاین دو لفظ میان

[اسمین

(219) — بدانکه 'تشبیه' مانند کردن چیزیست بچیزي و آنرا چهار چیز لازم است اول چیزیکه مانند کرده شود و آنرا 'مشبه' گویند — دوم چیزیکه با و مشابهت نمایند و آنرا 'مشبه به' خوانند — سوم لفظي که دلالت بر تشبیه کند و آنرا 'آدات تشبیه' نامند — چهارم 'وجه تشبیه' یعني صفتي که مشترکست میان مشبه و مشبه به چنانچه مصرع —

چهرهٔ یار چون قمر روشن .·.

مخفي نماند که 'چهرهٔ یار' مشبه و 'قمر' مشبه به و 'چون' آدات تشبیه و 'روشن' وجه تشبیه است 'حروف تشبیه' — چون 'مثل — مثال — چو — چون — همچو — وار — سان — جفت' وغیره

ترکیب

(220) — بدانکه ترکیب بمعني مرکب کردن است و در اصطلاح هر یک از الفاظ جمله را بقاعدهٔ صرف و نحو بیان کردن و نسبت دادن است

(221) — قانون ترکیب

اول اسم — پس بگوکه آن از عام است یا خاص یا از قسم دیگر و از چه جنس و جمع یا واحد و در کدام حالت میباشد پس

اگر در 'حالت فاعلي' باشد بگو که مبتدا یا فاعل کدام فعل است و

اگر در 'حالت مفعولي' باشد بگو که از کدام قسم آنست و اگر مفعول به باشد پس متعلق کدام فعل متعدي است و
اگر در 'حالت جري' یعني مجرور باشد بگو که حرف جار آن کدام وجار و مجرور در حکم یک کلمه است پس متعلق کدام فعل یا شبهٔ فعل میباشد و

اگر در 'حالت اضافت' یعني مضاف الیه باشد بگو که مضاف آن کدام و مضاف و مضاف الیه در حکم یک کلمه است پس در چه حالت میباشد و

اگر در 'حالت ندا' یعني منادي باشد بگو که حرف نداي آن کدام و محذوف است یا ظاهر و ندا و منادي درحکم یک کلمه است و

اگر 'بدل' باشد بگو که مبدل منه کدام و بدل و مبدل منه درحکم یک کلمه است پس در چه حالت میباشد

دوم ضمیر — پس بگو که از کدام قسم و متکلم است یا حاضر یا غایب و اگر موصول باشد پس صلهٔ آن کدام و

[موصول

متفرقات

(216) — بدانکه 'حذف' عبارتست از دورکردن حرفي از کلمه خواه مفرد باشد خواه مرکب و لفظ دورکرده را محذوف گویند و مراد از محذوف آنستکه لفظي را بجهة اختصار و مزیت فصاحت یا بنابر ضرورت شعر از ظاهر عبارت حذف کرده باشند برخلاف 'مقدر' که این بحسب محاورهٔ درکلام عام وخاص بي ارادهٔ ایشان محذوف و مستتر بود پس اطلاق محذوف بر هر مقدر درست باشد نه بعکس و مثال آن چون من ظهوري — نثر 'نزدیکي تدبیرش بصواب (مانند) نزدیکي نور بافتاب' 'دوري رایش از خطا (مانند) دوري مغرب از ختا' — مخفي نماند که هر دو لفظ مانندکه در قوسین نوشته شده محذوف اند و خواندن آنها نیز لازم نه

(217) — بدانکه 'مبالغه' آنستکه مدح یا ذم شخص بطوري بیان شود که مستبعد یا محال باشد پس اگر بعقل و عادت ممکن باشد مبالغهٔ تبلیغ گویند و اگر بعقل ممکن و بعادت ناممکن باشد مبالغهٔ اغراق خوانند چون من عرفي —

مارا بکام خویش بدید و دلش بسوخت .·.
دشمن که هیچگاه مبادا بکام ما .·.

و اگر بعقل و عادت هردو محال باشد آنرا مبالغه غلو نامند چون من فردوسي —

ز سم ستوران در آن پهن دشت .·.
زمین شد شش و آسمان گشت هشت .·.

ایضاً

فروشد بماهي و برشد بماه .·. بن نیزه و قبهٔ بارگاه .·.

(218) — بدانکه 'استعاره' عبارت از آنستکه لفظي را از معني حقیقي آن نقل کرده بر چیزي دیگر برسبیل عاریت استعمال نمایند بجهة مشابهت چنانچه 'نرگس و آهو' بجاي چشم و علي هذالقیاس چون —

چشم دولت ز سواد قامت گشته منیر .·.
باغ دانش زسحاب کرمت گشته نضیر .·.

وبعضي را اعتقاد این است که استعاره قسمي از مجاز است و 'مجاز' آنرا گویند که لفظي را درغیرمعني اصلي او بیک گونه علاقهٔ و مناسبتي استعمال کنند — بدانکه چون موجب تطویل میشد بهمین اکتفا شد

[بدانکه

'که'—کاف بیان

'دزدي'—اسم نکرة یا عام صیغهٔ واحد مذکر غایب فاعل 'گفت' یا یاي تنکیر

'گدائي'—اسم عام یا نکرة صیغهٔ واحد مذکر غایب مفعول به متعلق فعل 'گفت' یا یای تنکیر

'را'—علامت مفعول به

'گفت'—فعل متعدي صیغهٔ واحد غایب ماضي مطلق مثبت معروف فاعل آن 'دزد'

'شرم نداري'—مقولهٔ 'گفت'

'شرم'—اسم صفت غیر ذیروح واحد غایب مفعول به متعلق فعل 'نداري' و 'را' علامت آن محذوف

'نداري'—فعل متعدي صیغهٔ واحد حاضر مضارع منفي معروف فاعل آن لفظ 'تو' که محذوف است این فعل با فاعل و مفعول خود مقولهٔ 'گفت' میباشد

'که'—کاف بیان یا سر جمله

'دست'—اسم عام یا نکرة غیر ذیروح واحد غایب مفعول به متعلق فعل 'دراز میکني' و 'را' محذوف

'از براي'—حرف جار مرکب علامت مفعول له

'جوي'—اسم جنس یا یاي مقدار

'سیم'—اسم جنس غیر ذیروح واحد غایب مفعول له

'پیش'—ظرف مکان غیر منصرف مضاف

'هر'—عدد مبهم

'لئیم'—اسم عام واحد مذکر غایب مضاف الیه

'دراز میکني'—فعل متعدي صیغهٔ واحد حاضر حال مثبت معروف ضمیر ش راجع بسوي لفظ 'تو' که فاعل است و محذوف

فصل نهم در تقسیم کلام

(223)—بدانکه 'کلام' در لغت بمعني سخن است و در اصطلاح عبارت است از مرکبي که از مسند الیه و مسند ترکیب یابد برابر است که هر دو مذکور باشند یا یکی مذکور و دیگري مقدر بود و چنین مرکب را بسبب حصول فایدهٔ تام 'جمله' گویند و مرکب تام و مرکب مفید نیز خوانند

(224)—مخفي نماند که قانون ترکیب دادن جملهٔ فارسي بدین نمط است اول 'مبتدا یا فاعل' بعد 'خبر یا فعل' و اکثر اول 'فاعل یا مبتدا' بعد 'مفعول به' پس 'فعل

[یا خبر

موصول و صله در حکم یک کلمه است پس تو واحد است یا جمع و از چه جنس و در کدام حالت و اگر راجع است مرجع آن

سوم صفت—پس بگو که از چه قسم و موصوف آن کدام اسم است و اگر در مقابله دو چیز باشد پس تفضیل است یا مبالغه

چهارم فعل—پس بگو که متعدیست یا لازم و فعل کدام زمان و مثبت است یا منفي و اگر ناقص است چنان و صیغه معروف است یا مجهول و بیانیه یا شرطیه است یا امر یا مصدر پس

اگر 'بیانیه یا امر' باشد بگو که صیغه کدام زمان وجمع یا واحد و متکلم است یا حاضر یا غایب ومتعلق کدام فاعل یا خبر کدام مبتدا و

اگر 'شرطیه' باشد پس حرف شرط را نیز بگو و جمله جزا هم و اگر حرف دیگر درجواب حرف شرط در جمله جزا باشد پس لازم کدام است وملزوم کدام و

اگر 'مصدر' باشد بگو که لازم است یا متعدی ومعروف است یا مجهول ومضاف بسوی فاعل است یا مفعول، و اگر مبتدا باشد مبتدا و

اگر 'اسم مفعول' باشد بگو که صفت کدام اسم است چراکه استعمال آن بیشتر مثل صفت است و اگر 'اسم حالیه' باشد پس حال فاعل است یا مفعول و اگر 'صفت مشبه' است آن نیز بر این قیاس

پنجم ظرف—پس بگو که ظرف زمان است یا مکان ومظروف آن کدام ومنصرف است یا غیر منصرف

ششم 'جار'—پس بگو که اسم مجرور آن کدام است

هفتم 'عطف'—پس بگو که معطوف و معطوف علیه آن کدام است و اگر حرف تردید باشد بگو تردید و اگر استثنا باشد پس مستثنی و مستثنی منه کدام است

هشتم 'حرف ندا'—پس بگو که اسم منادی کدام است

مثال ترکیب

(222)—آورده اند که دزدی گدائي را گفت شرم نداري که دست از براي جوي سیم پیش هر لئیم دراز میکني

'آورده اند'—فعل متعدي صیغهٔ جمع مذکر غائب ماضی قریب مثبت معروف مرجع ضمیر آن 'مخبران' که فاعل آن و محذوف است

[که

و گاهي آنرا محذوف دارند چون من صايب—

از حياتم نفسي پا بركابي مانده است .·.
ميرود وقت ببالينم اگر ميآيد .·.

يعني ببالينم اگر ميائي بيا زيراكه وقت ميرود—وجاي شرط متعدد وجزا واحد آمده است چون من شوكت—

ماني چو نقش آن بت بد مست ميكشد .·.
چون ميرسد بساعد او دست ميكشد .·.

ليكن بعضي از فصحاي متاخرين اينصورت را مستحسن التوك گفته اند

(234)—بدانكه جمله بحسب مفهوم بر دو نوع بود 'خبريه' و 'انشائيه' 'خبريه' آنستكه مفهومش احتمال صدق وكذب دارد چنانچه مثالش از جمله هاي اسميه و فعليه مرقومه ظاهر است—چون 'زيد بيمار است'— 'او كشته شد'

(235)—'جملهٔ انشائيه' آنستكه مضمونش احتمال صدق وكذب نداشته باشد—چون 'تو دربازار برو و آنچه گفتم بيار'— 'زيد را گفتم درباغ نرو'

مخفي نماند كه امر و نهي و كلاميكه متضمن معني استفهام و تعجب و تمنا ودعا وشرط و قسم و مدح و ذم و ندا باشد محسوب انشائيه ميباشد

(236)—بدانكه جمله 'معلله' آنست كه علت سخني را بيان كند—چون زيد دوست خداست 'بجهت آنكه سخاوت بسيار دارد' من سعدي—

سخن بلطف و كرم با درشت خوي مگوي .·.
'كه زنگ خورده نگردد بنرم سوهان پاك' .·.

بدانكه معلله درمثال أول—'بجهت آنكه سخاوت بسيار دارد'—ودردوم—'مصرع ثاني' ميباشد

(237)—بدانكه جمله 'معطوفه' آنرا گويند كه برجملهٔ سابق معطوف باشد چون من عرفي مصرع—

هزار شمع بكشتند وانجمن باقي است

اينجا—'انجمن باقيست' جملهٔ معطوفه است

(238)—بدانكه جمله 'ترديديه' آنست كه درآن حرف ترديد واقع شده باشد واگر يكي را مسلم دارند ديگري رد كرده شود چون—

يا بمن ده دل غمين مرا .·. يا شنو نالهٔ حزين مرا .·.

—چون 'زيد آمد'—'خالد زده شد'—'من رفتم' 'توكشته شدي' برخلاف ضميرمتصل كه آن درحالت فاعل ونايب فاعل بودن هم بلكه مطلق اوقات ازفعل موخر و بهمان ملحق شود—چون آمدم—زده شدم—رفتي—زده شدي

—وگاهي ضميرمتصل واحد غايب وحاضركه معتبراست بلفظ 'او' و 'تو' در صيغهٔ واحد غايب ماضي ومضارع و در صيغهٔ واحد امرحاضر و نهي حاضرفاعل فعل بوده مستتر باشد چون من صهبا—

رفت وبي او زنده ماندم سخت جاني را نگر .·.
آمد و مردم زخجلت شرمساريرا ببين .·.

و گاهي براي اختصار تنها فعل را حذف نمايند چون من سعدي—شيطان با مخلصان بر نيايد وسلطان با مفلسان— 'نيامد زيد مگر بكر' وجائي فعل متعدد آيد و فاعل واحد چون من سعدي—'حق جل وعلا ميبيند و ميپوشد و همساير نمي بيند و ميخروشد'—و جائي فاعل متعدد و فعل واحد چون 'زيد و بكر آمدند'

(232)—سوم 'ظرفيه' و اين حاصل شود باجتماع ظرف ومظروف با رابطه چون 'يار درخانه خود است' ومال نزديك نيست

'تنبيه'—درحقيقت هر جملهٔ ظرفيه آن جملهٔ اسميه ايست كه خبرش مقدر بود و متعلق خبر ظرف بوده قايم مقامش افتد بهمين جهت بعضي از محققان جملهٔ ظرفيه را قسمي عليحده نشمرند پس براين تقدير خبرمقدر درقول اول لفظ 'ساكن' باشد يا 'مقيم' و در ثاني لفظ 'حاضر' بود يا 'موجود' و نيزموافق اقتضاي مقام جائي لفظ 'ثابت' يا 'قايم' را و جائي لفظ 'متحقق' يا 'متصور' را مقدر گيرند

(233)—چهارم 'شرطيه' و اين تركيب از دو جملهٔ برابراست كه هر دو فعليه باشند يا اسميه يا يكي فعليه و ديگر اسميه بالجمله هر جملهٔ كه مشتمل حرف شرط بود 'شرط' موسوم گردد و جملهٔ كه درجوابش آيد 'جزا' يا جواب شرط ناميده شود و اصل در جملهٔ شرطيه آنست كه شرط مقدم باشد برجزا چون من سعدي—

''اگرجور شكم نبودي' 'هيچ مرغ دردام نيفتادي''.

و گاهي بنابر ضرورت جزا را بر شرط نيز مقدم سازند چون من حزين مصرع—

'كرد مي شكوه' اگر دادرسي داشتمي

[بدانكه] [و گاهي]

(239)—بدانکه جمله 'استثنائیه' آنست که بر آن حرف استثنا واقع شود—چون من نمیروم مگر 'آنوقت که زید برود'—'سربازهاي شاهي دیروز مشق خوبي نمودند' مگر 'چند نفر راه نمیبردند'

اینجا—'آنوقت که زید برود'—و 'چند نفر رانمیبردند'—جملهٔ استثنائیه میباشد

(240)—بدانکه جملهٔ 'وصفیه' آنست که مشتمل بر صفت چیزی باشد—چون 'زید رفت بخانه' و کتابیکه 'بر کرسي نهاده بودم' دزدیده—اینجا 'برکرسي نهاده بودم' جملهٔ وصفیه میباشد

(241)—بدانکه جملهٔ 'معترضه' آنستکه میان اجزاي جملهٔ دیگر عارض گشته بهیچ یکي متعلق نبود و از دور نمودن آنجمله در معني اینجمله خللي راه نیابد—چون 'برادر تو (خداش بیامرزد) مرد خوبي بود' من انوري—

گر بخندم (وان پس از عمر یست) گوید زهرخنده .·.
ور بگویم (وین بهر روزیست) گوید خون گري .·.

اینجا جملههائیکه میان قوسین اند 'معترضه' میباشند

(242)—بدانکه جملهٔ 'مرکبه' آنستکه از دو جملهٔ یا زیاده ترکیب یافته باشد—چون 'زید بچین میرود' و 'بکر اراده هند دارد' و 'خالد به ایران خواهد رفت'

(243)—بدانکه جملهٔ 'استفهامیه' آنرا گویند که در آن استفهام چیزي باشد—چون 'چه میخواهی'—'کجا میروي'—'این مرد کیست'

(244)—بدانکه جملهٔ 'تمنائیه' آنستکه در آن تمناي چیزي باشد—چون 'کاش خداوند تعالی مرا روزي وافر مي بخشید'

باب چهارم در بیان عروض وغیره

(245)—بدانکه 'عروض' علمیست که بدان اوزان بحر نظم دریافته شود و چون این علمیست بسیط و این مختصر گنجایش آن ندارد پس آنرا ترک نموده بعضي اصطلاحات آن که دانستن آنها لازمست بیان میشوند

(246)—بدانکه بحور نظم را در لفظي چند منتظم و مضبوط ساخته اند و آن الفاظ را اصول و افاعیل وتفاعیل

[گویند

گویند و 'ارکان' نیز نامند و افاعیل نزد اکثر از دو جزو ترکیب یافته یکي 'سبب' و دیگر 'وتد' 'سبب' در اصطلاح عروض کلمهٔ دو حرفي را گویند—چون 'بر—سر' وغیره—و 'وتد' کلمهٔ سه حرفي را نامند—چون چمن—سمن وغیره

(247)—بدانکه 'ردیف' در اصطلاح کلمهٔ بود که مابعد قافیه درآید چون من خاقاني—

گردون نمط 'پلنگ' گردد .·. گیتي نفس 'نهنگ' گردد .·.

و 'سجع' در اصطلاح لفظي را گویند که در آخر فقرهٔ نثر آید و مناسب آن در آخر فقرهٔ دیگر نیز یک لفظ واقع شود چون—نزد یکي تدبیرش 'بصواب' نزدیکي نور 'بافتاب' دوری رایش از 'خطا' دوری مغرب از 'ختا'

(248)—بدانکه 'بحر طویل' آنرا گویند که از بحور دیگر در ارکان زیاده باشد واین بحر در فارسي چندان مطبوع نیست مثال آن چون—

باحسان توئي حاتم برفعت توئي کسری .·.
بفرمان توئي آصف ببرهان توئي عیسی .·.

(249)—بدانکه 'قطعه' یعني پارهٔ از هر چیز و در اصطلاح شعرا کم از دو بیت و زیاده از یکصد و هفتاد بیت نباشد مانند قصیده اما فرق آنست که هر دو مصرع بیت اولش قافیه نداشته باشند و هر قافیه که در مصرع دوم بیت اول باشد همانرا در مصرع دوم بیت ثاني آرند چون من سعدي—

پشه چو پرشد بزند پیل را .·. با همه تندي و صلابت که 'اوست'
مور چگان را چو فتد اتفاق .·. شیر ژیانرا بدرانند 'پوست'

(250)—بدانکه 'رباعي' در اصطلاح چهار مصرع را گویند که مصراع چهارم باول و ثاني هم قافیه باشد و مصرع سوم لازم نیست که همان قافیه باشد چون من سعدي—

از این مه پارهٔ عابد فریبي .·. ملایک صورتي طاوس زیبي
که بعد از دیدنش صورت نبندد .·. وجود پارسایانرا شکیبي

(251)—بدانکه مصرع بمعني یک لنگهٔ در است و نیمهٔ بیت را از این جهت مصرع گویند که اگر یک لنگهٔ در را بر بندند در بسته نشود مگر از هر دو لنگه و از بیت نیز هر مصرع را که بخوانند بی دیگری بیت نتواند بود

(252)—بدانکه 'بیت' آنستکه دو مصرع داشته باشد چون من سعدي—

[اگر

اگربریان‌کند بهرام گوري .·. نه چون پاي ملخ باشد زموري .·.

(253)—'قصيدة' در اصطلاح شعرا نظمی است که هر دو مصرع بيت اول با مصرعهاي ثانی ابيات ديگرهم قافيه باشد و در آن مدح يا وعظ يا حکايت يا امثال آن باشد از غياث—

(254)—'غزل' و اين بمعني سخن گفتن با زنان و عشقبازي کردنست واقل آن پنج بيت واکثر آن پانزدة بيت است و در آن ذکر حسن و عشق و محنت و فراق يار وغيرة باشد

(255)—'قافيه' عبارتست ازمجموع آنچه تکرار يابد در الفاظ مشابهة الاواخر با لفظي متغاير المعاني که واقع شوند در آواخر بيت ها وغيرة چون من سعدي—

بزرگش نخوانند اهل 'خرد' .·.
که نام بزرگان بزشتي 'برد' .·.

(256)—بدانکه 'تقطيع' در لغت بمعني پارة وقطع نمودنست و در اصطلاح اجزاي بيت را باجزاي اصول افاعيل موازنه کردنست چون من سعدي—

تمتع زهر گوشهٔ يافتم .·. زهرخرمني خوشهٔ يافتم .·.

تقطيع آن

ت مت تع	ز هر گو	ش ئي يا	ف تم
ᴗ — —	ᴗ — —	ᴗ — —	ᴗ —
فعولن	فعولن	فعولن	فعل

ز هر خر	م ني خو	ش ئي يا	ف تم
ᴗ — —	ᴗ — —	ᴗ — —	ᴗ —
فعولن	فعولن	فعولن	فعل

مخفي

مخفي نماند که هرحرفيکه ملفوظ نباشد در تقطيع محسوب نشود هرچند که در کتابت بنويسند و هرحرفيکه ملفوظ بود در تقطيع معتبر است اگرچه مکتوب نباشد

متفرقات

(257)—بدانکه 'ترخيم' انداختن حرفي است از کلمه بنابر ضرورت شعر يا قافيه خواة از اول کلمه باشد خواة از آخر چون من سعدي—

بقدرت نگهدار بالا و شيب .·. خداوند ديوان روز حسيب .·.

اينجا نون از نشيب انداختند

(258)—'ايجاز' در اصطلاح عبارتست از کوتاة کردن لفظ يعني حرفي از جزو کلمه حذف نمايند چون من سعدي—

مگر نعمت شه فرامش کنم .·. که بينم تباهي وخوامش کنم .·.
قدر گردد آن مملکت عنقريب .·. کز وخاطر آرزدة آيد غريب .·.

اينجا واو از خوامش و فرامش حذف کردند بنابر ضرورت شعر

(259)—'معکوس' آنستکه اگر مصرعي را برگردانند مصرع ديگر بشود و آنرا مقلوب مستوي گويند چون من حافظ—

ذوق جهان ندارد بيدوست زندة گاني .·.
بي دوست زندة گاني ذوق جهان ندارد .·.

مصرع ثاني مقلوب اول است

تمام شد

BOMBAY: PRINTED AT THE EDUCATION SOCIETY'S PRESS, BYCULLA.